

A' ROMAI CSASZARI ÉS KIRÁLYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL,

Indált BÉTSBÖL Pénteken 2. Juniusban. 1796.

Elegyes Történetek.

A' Bétsi Udvari Német Ujjság Levélből, Budáról a' Diéta iránt Jun. 26-dikán költ következő tudósítást, fordítottuk - le Magyar nyelvre szóról szóra: „Az egész héten semmi Ország-gyűlése nem tartatott. A' Repræsentánsokból álló Deputatio folytattya az 3 Kerületek-szerint u. m. a' Tiszán innen és túl, a' Dunán innen, és a' Dunán túl való úgy nevezetni szokott Kerületek-szerint, az Inaugurátzióra való Diplomának készítését. Midőn ezen Deputátzio által meg készítettik, meg-fog mind egyik Kerületnek Repræsentánsaitól vizgáltatni: mely midőn mind az 3 Kerületben helyben hagyatik, akkor iránta Ország-gyűlés fog tartatni, és a' két Háznak együtt való Deputátussai a' Kerületeknek munkájiból Diplomát készítvén; az ismét elejében fog es-
lőbb

lőbb tétetni az alsó Háznak, és midőn attól megfontoltatott, s annak tagjaitól helyben hagyattott, akkor a felső Ház elejében fog terjesztetni ismét. Minekutánna ezen felső Háztól is megvizsgálatik és helyben hagyatik: akkor fognak még elsőben a Deputátusok a Királlyhoz küldtetni, és akkor fog a Király a Koronázásra meghívattatni.

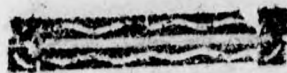
Ö Felségének egy Jun. 9-dikén költ Kegyelmes Parantsolattya szerint, a tavally bé hozatott adófizetésnek és Uraság szolgáltatásnak módja Tseh-országban is már el-töröltetett, és a régi mód addig ismét bé-hozatott, a meddig tsendesebb idők megfognak engedni, hogy azon hibák, melyek a régi módban is fel-tanáltatnak, meg-jobbittathassanak.

A Sléfiái szélekről, az honnan a leg-nevezetesebb ujságokat várjuk, még semmi hírek nem érkeztenek. Azt bizonyosnak írják, hogy a Pruszus Armádia *Kofelnél és Nájsznál* gyűl öfzve. Mind az ő részéről pedig, mind a miénkről a vigyázóknak, kik egy egy helyen 3 mad vagy 4-ed magokkal állanak a széleken, életek el-vezztése alatt vagon meg-tiltva, hogy egy-másra ne löjjenek. A Pruszus Armádia öt részekre vagon osztva: 3 rész Sléfiába gyűlt öfzve, mellyeket a Király, Generál *Möllendorf*, és két Brauschvájgi Hertzegek igazgatnak u m. az Uralkodó Hertzeg és *Fridrikh*. A 4-dik része a Prusziziai sergeknek, Gen. *Henkel* igazgatása alatt, az ugy nevezett Nap-keleti Pruszizsiába fekszik, és ha a szükség kívánja az Oroszok ellen fog hadakozni. Az 5-dik rész pedig Generál *Ussedom* alatt Nap-nyugoti Pruszizsiában vagon. — A Király most a széleket járja: szállása pedig Schönváldba rendeltetett, az hol a Generálfokkal együtt vagon rend-szerint.

A Lüttikhiék és a Püspök ügyét oltalmazó Német Birodalom katonái között mostanság semmi új dolog nem történt.

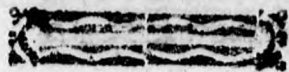
Az Auszriai Belgiumi Pátrioták, közelebből a' Mósa vizén a' miéinkek ellen által jöven, réa ütötenek a' *Vürtemberg* Regementre: de tsak hamar az hidtől, mellyen által jötte nek el-szorittatván, kén-telenítettnek gázloba menni a' vizen keresztül, melly alkalmatofsággal sok kárt vallottanak, és ágyuikat is ismét el-vesztették. Azt mondják hogy fegyver nyugvási kértnek volna töllünk, de nem nyertek. Az Húszárjainkról az az hir jött, hogy egy Pátriotá serget ölzve vagdaltanak: de mégjezekről nintsenek tökéletes tudósításaink. — Báró *Herbert* innen Bétsből már le-indult Bukerest-felé.

Pétervára 6-dik Jun. — A' Svédék nem akadályoztathatták-meg, hogy az Oroszoknak *Kronstadt* és *Réváli* hajós seregét magokat egybe ne kapcsolhassák. Midön Orosz Vezér *Krusé* *Kronstadt*-ből ki-evezett, tudván hogy a' Svédék már réaja várokoznak, és hajós-seregére ütni szándékoznak, ő maga a' Svédeket meg-támodta; és két napig tartott ágyuzások után, tsak ugyan ez úttal az Oroszok völtanak győzedelmesek, és az ütközet után is üzték egy darabig a' Svédeket. Egy Orosz V. Tengeri Vezérnek *Suchotinnak* lába el-lövetvén, a' vett sebbe meg-hólt. Midön az Oroszoknak ezen *Kronstadt* serege verekedett a' Svédekkel, az alatt *Tsittsagov* nevü Orosz Vezér is a' *Réváli* ki-kötő helyből ki-evezvén, már most a' két Orosz hajós sereg magát egybe foglalta: a' Svéd pedig magát a' szigetek közzé vonván, bátorságos helyre állott. Az ölzve foglalt Orosz hajós sereg minden módon azon igyekezik, hogy a' Svédekre réajok üthessen: sőt maga a' *Muszka* Császárné is *Kronstadt*-ba szándékozik, hogy jelen-létével népeit vitézségre gerjesztvén, ezen tengeri ütközetet annál inkább megnyerhesse. Sok dolog fog ezen nagy ütközetnek ki-menetelétől függeni. — A' Svédék Generállya *Armfeld* az Oroszokat a' szározon *Lavitajpalánál* 4-ezered magával meg-támodván, maga verettetett-meg. Az ütközettnek helyén 4-száz hóltakat hagyott;

e' mellett 3 Ágyuját, 3 Tiszttyeit, és 36 köz-em-
bereit fogták el az Oroszok.

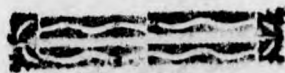
Páris. A' Nemzeti-gyűlés a' Papi-rend iránt uj-
jantán 6 Punktumokat határozott ismét-meg. A' 4
mevezetesebbek azok közzül ezek: 1.) A' Püspö-
köknek és Papoknak tételére tsak egy út és mód
légyen u. m. a' Válofztás. 2.) A' Válofztás pedig
valaki iránt, a' voxoknak többsége-szerint határo-
ródjék-meg. 3.) A' Papokat és Püspököket is pedig
azon személlyek válofzszák, a' kik által az Országnek
külömb-külömb féle részeiben való hivatalokbéli Tisz-
tek válofztalni fognak. 4.) A' Püspökök olyan Pa-
pok közzül válofztassanak, kik a' lelki dolgokban
való foglalatosságban leg-alább-is 10 esztendő-t el-
töltöttek, vagy olyan Vikáriusok közzül, kik u-
gyan ezen idvefséges hivatalban 15 esztendőt fog-
lalatoskodtak. Az 3-dik tikkely, a' mint termé-
szet-szerint lehet gondolni, u. m. hogy a' Püspökök
a' nép által válofztassanak, nem tettett azoknak
a' kiket a' dolog érdekelt: de tsak ugyan még-is
törvényesen meg-erősítettett. — A' Frantzia Ujjsá-
gok még azt-is meg-jegyzették *D. Franklinról*: hogy
még könyv-nyomtató-legény korában Londouban
meg-készítette vólt a' maga Épitáfiumát, 's Testa-
mentom által rendelte, hogy számára hólta után
fel-tétefsék. Az Épitáfium a' következő: „ Itt
„ nyúgszik *Franklin Bénéámnak* a' könyv-nyomtató-
„ nak teste, mint eledele a' férgeknek, mint a' kö-
„ téle egy olyan könyvnek, mellyből a' levelek
„ ki-szaggattattanak, melly tzipraságaitól és ara-
„ nyozásától meg-fosztatott. De tsak ugyan ma-
„ ga az alkotványnak valósága nem fog el-vefszni;
„ mert az még egyszer sokkal szebb és ujjabb for-
„ mában fog meg-jelenni, a' maga Szerzőjétől
„ meg-jobbittatik és hiba nélkül valóvá tétetik. „

Szóról szóra akartuk az Erd. Olvasókkal közleni a' Sz. Magyar Koronáról való azon értekezést, melyet egy Hazafi hozzánk-is Jun. 15-dikén Debretzenből bé küldeni méltóztatott.

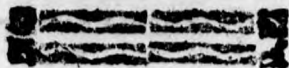
A' MAGYAR KORONARÓL.

Jól-lehet az egész Magyar Nemzet a' maga Királyi Koronáját eleitől fogva nagy drága, és megbetsülhetetlen Kintsének tartotta legyen, és a' mostan élő igaz Hazafiak-is, nyilván vagyon, melly nagy búzgó tisztelettel viseltetésnek, és ragaszkodjanak, ahhoz; még-is mindazonáltal nem lehet elgondolni, mi lehet annak az oka, hogy ámbár ez a' Magyar Korona olly fok külső és belső Országai Fejedelmeknek kezeken fordúlt-meg, olly fok külső és belső országi tudós Férifjak vóltanak annak szemlélői, vizsgálói, és gondviselői; senki ez óráiglan nem taláztatott, sem az idegen Nemzetek, sem a' Hazafiak közzül, a' kik annak mesterséges egyben szerkeztetését, 's régi alkatmányát rajta szemlélhető minden ábrázolásokat, képeket, Görög, és Déák minden nevezeteket vóltaképpen, a' mint illett, és szükséges lett vólna, rendel nekünk irásban elől-adták vólna: talám hogy Görögül nem tudtanak. Tiszteletes *Pétzeli* Josef Uram ugyan a' minapában a' Magyar Korona rövid Historiájának Toldalékjában, hozott elől a' Koronán lévő némelly Nevezeteket; de olly hijjános az a' Budáról ő Kegvelméhez fel-küldött tudósítás, hogy azon el-igazodni nem lehet; sőt ha az mostan helyben hagyatnának minden meg-jobbitás nélkül, ne talám holmi ujjabb tziódásokra, és villongásokra való alkalmatosságot szolgálthatna jövendőben az, a' mi tudós Hazánkfiainak: ennek el-távoztatása végett a' mint nekünk értesünkre adta egy értelmes, tudós, egyfersmind szemes akkori vizsgálója a' Koronának, midőn ez a' minapában a' népnek szemlélésére Buda Várában ki-tézetett vólna, imé idele-írom, de könnyebbségnek okáért tsak apróbb Görög betűkkel, mindazokat a' Görög Nevezeteket, mellyek

mellyek a' Koronának alsóbb Karimás kerületin rendel Körös körül Görög nagy betűkkel olvastatnak; balról el-kezdvén a' *Jésus Kristus* Képe és Neve után így következnek sorban egymás után mind végig az igék: *Μιχαήλ ὁ ἀρχάγγελος, Κοσμάς Δαμιανός, Κωνσταντῖνος πορφυρογεννητός, ὁ πιστός βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, Μιχαήλ Δεκάς ὁ δεσπότης, Γεοβιζα Κράλης τῆς τερξίας, Γεοργίος Δημήτριος, Γαβριήλ ὁ ἀρχάγγελος.*

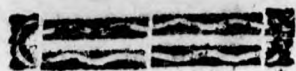
Ha már ezeket a' Görög nevezeteket gondolóra vesztjük, nyilván ki-tettzik abból, hogy a' mi Magyar Koronánk alsóbb része, a' mellyen azok olvastatnak, bizonyoson a' Görög Birodalomban készítettett, mind azért, hogy a' fellyebb mindjárt említett Angyalokat, és Szenteket a' Napkeleti Görög Ekklesiá különös tisztelettel tisztelte, mind azért, hogy tsupán tsak Görög, és nem Napnyugoti Tsászároknak a' képeik vagynak azon azoknak Görög Neveikkél, Görög betűkkel edgyütt elől-adattatva, úgy mint *Constántinus Porphyrogenitusnak*, a' ki a' tizedik Századnak közepe tájján Konstantinápolyban uralkodott, és *Micháel Dukás Görög Tsászárnak*, a' *Constántinus Dukás Görög Tsászár Fijának*, a' ki *Eudoxia* nevü Annyának, és *Diogenes Románus* molioha Attyának utánna a' tizen-edgyedik Századnak vége felé, az az 1071-diktől fogva az 1078-dikig, és így lokkal is későbben Sz. *István* Királynak halála után viselte a' Görög Tsászárságot, mellyre nézve hogy és mi módon lehetne gondolni hát, hogy Sz. *István* ezzel a' Koronával koronáztathatott volna-meg? Ez a' *Dukás Mihály* nevü Görög Tsászár uralkodása közben számos ellenségektől meg-támadtatván, a' *Historiculoknak* tanubizonyságok-szerint, Követeket küldött II. dik *Geiza* Királyhoz, Első *Béla* Király Fijához, hogy lenne neki Frigyesse *Servidának Mihály* nevü Fejedelme, és egyebek ellen, mint nevezetes ellenségei ellen. Könnyen bihető dolog, hogy a' Magyar Koronának alsó kerületin *Geysának* is a' Neve talám ez okáért olvastathatik: mert ugyan is a' *Geobiza*, avagy *Geoviza* nevezeten nem egyéb értethetik *Geizánál*,

zánál, a' ki a' régi *Historicusoknál* most *Zeychának*, majd *Gieifának*, azután *Guetzkának*, és számtalan egyéb fok nevezetekkel szokott imitt 's amott az Iróknál neveztetni. Hogy pedig ez a' Koronán lévő *Geovitze Krales tes Turkiásnak* mondatik, az az: *Turcia Királynának*, éppen nem lehet idegen dolognak vélni: mert a' mint *Kollár* és *Schwartz* két tudós zánkfiái ellene mondhatatlanúl a' régi *Historiák*-ból meg-mutogatták, hogy a' *Hunnus-Magyarokat* a' Görög Irók *Turcusoknak* hívták; sőt *Cedrénus* ugyan ezen időben a' tizen-edgyedik Században élt Görög *Historicus*, a' Magyar Királyt tulajdon éppen ezen szókkal *Krales tes Turkiásnak* nevezi *Historiájának Második Könyvében*.

A' mi pedig a' Koronánknak felsőbb részén lévő Nevezeteket illeti, a' mellyekkel az *Apostoloknak*, és egyéb *Szenteeknek* ki-ábrázaltatott képei adattatnak elő, nem Görögül, sem Görög betűkkel, hanem *Deákúl* és a' *Gothusoktól* vett *Deák betűkkel* irattatnak-le mind edgyig.

De vallyon mi okát lehetne e' nagy különbségnek gondolni; hogy a' Sz. Koronának alsóbb részén Görög, a' felsőbb részén pedig *Deák* Irások szemléltetnek? vallyon nem lehetne-e bátran úgy vélekedni, hogy az az alsóbb része a' Görög Birodalomban készítettett volna, a' mint a' rajta lévő munka-is alkalmasint bizonyittya, és hogy először csak koszorú formájára készítettett, ki nyílt tetétlen, és körös körül mint egy meg-tsipkézett *aperta*, & *radiato turrata Corona* lett volna olly formán, mint láttyuk a' régi *Tsászárokat* azoknak régen vert pénzeiken meg-koronáztattaknak lenni, avagy közelebbről a' mint Sz. *László* Királynak, fellyebb említett *Második Geysa* Testvérjének képét a' *Mátyás* Király' némely aranyain tsak ki-nyílt *aperta liliacea* Koronával meg-koronáztatva szemléllyük, idő múlva osztán a' tizen-edgyedik Századnak vége-felé, vagy pedig mikor azután, nem tudatik, midőn a' *Nap-nyugoti Birodalomban* élőknek kezekbe

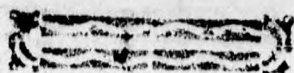
zekbe akadott volna, azt fejjül kerekdeden szép mesterséggel béborították, vagy is bé-tetézték volna, hogy abból lenne, a' mint szokták közönségesen hívni, egy *clausa et tecta Corona*, felékesítvén azt bővebben is a' fellyebb meg-irt Szenteknek képeivel, a' magok nyelveken való Deákul irt Deák nevezetekkel.

Ezek itt egyedül tsak azért említettnek öszvésséggel, hogy ennek a' mi drága szentséges Koronánknak közelebbről leendő szoross meg-visgálására Hazánkfijai fel-serkentetsenek, és ha mi bizonyosabb dolgokat azon közben minden részre való hajlás nélkül az igazságnak szeretetétől vezéreltettek lévén mindnyájunk számára fel-találhatnának, egy vége szakadna minden haszontalan tzivódásoknak, mellyek ennek eredete, készítése, mikor, kitől, kinek, és ki által közinkbe lett küldtetése erránt még mind e' mái napig is közöttünk fenn forognak. — *W. I. O. D.*

N. Kálló 6-dik Jun. — A' Magyar Kurirnak!

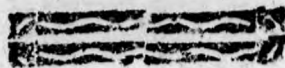
Nints szebb, nints kedvesebb dolog az egyenes szivüeknél, mint a' meg-esett dolgot igazán festeni-le: de e' részbe a' Kurir Kállai tudósítója, mellynél fogva az 589-dik Levelen a' Szabólts Vármegyei Restauratio le-irattatott, nagyot hibázott, mert nem tsak sok részbe tökéletlen tudósítást tett; hanem a' szeretet, 's egyességre való serkengetés szine alatt, azt valósággal meg-fojtani igyekezett. Mert ugyan is

1.) Nem igaz az, hogy tsak egy V. Szólga Birótska sem maradt volna meg a' maga helyyén, mert ha tsak a' V. Szólga-Birákat veszsük-is-fel, meg-maradt V. Szólga-Biró Szögyényi Ferentz a' Szék építéskor, de azután tette-le a' maga Hivatalát, meg-maradt V. Szólga-Biró Jármy Abraham ugyan abba a' Járásba, melybe szolgált, meg-ma Szunyoghy Adám V. Szólga-Birónak, éppen tsak hogy más Járásba tétetett által,

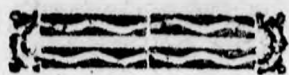

2.) Nem igaz az, hogy *Vajai Ibrányi Farkas Ur* a' Státusoknak nagyobb részzi Votumával, első V. Ispánnak valóztatott volna; mert ámbár igaz az-is, hogy azon érdemes Urnak-is igen sok voxai voltak, de tsak ugyan tagadhatatlan az, hogy *Szathmáry Király József* Urnak sokkal több voxa volt, mellyet szembe tünöképpen észre lehetett venni; a' minthogy maga-is *Ibrányi Farkas Ur* ezt látván, mikor a' Vármegye Házának edgyik részébe öszve sereglett Rendek, a' nagyobb résznek voxá ellen az *Ibrányi Ur* valóztatását sok ideig erőszakoztatták volna, a' magára ment voxoknak a' *Szathmáry Király Ur*éhoz való tsatlását több ízben is ki-jelentette, és a' Fő-Ispány Ur-is a' Vármegye Petséttyét *Szathmáry Urnak* által adta, de ezek semmivel sem gondolván, az önnön erőszakos lármájok által a' valóztatásnak további folytatását mind addig tartoztatták, míg maga *Ibrányi Ur* közikbe le-nem ment, és őket le-nem tsendesítette; az mind azáltal igaz, hogy e' részbe éppen nem a' Vallásbéli tekintet volt a' tziel, mert ugy egyikre, mint a' másira különböző Vallásu Rendeknek a' voxaik mentek, hanem ezt a' hofszas lármát kell tulajdonítani egyedül a' személlyekhez vonfzó különös indúlatoknak, mellyeket annyira érdemelnek, hogy ha egyik valamellyik Vármegyénkbe nem volna, a' másik az emberi szeretet gyakorlásából származó most meg-öszlott Kedveséget, méltán tulajdonának tarthatná.

3.) Ezen Ns. Vármegye, annyival inkább ennek vidéke, vagy környéke, kinek tulajdonithat az
emberi

emberi nemzet közzül leg-többet a' szabadságnak ennyi időre való visszafizetésébe nehéz meghatározni. Azt tudjuk, hogy a' Mennyei Kegyelem e' részbe leg-nagyobb Hatalmát ki mutatta, midőn az csak nem el-nyomattatott Igazságot, vagy a' Nemzetnek már el-tapodtatott szabadságát minden fegyver tsördülés nélkül győzedelmeskedővé tette. Köszönhetjük azonba Vármegyénkre nézve, fent irt *Szathmáry Király* Josef Urnak azt, hogy a' közelebbi nyomoruságos, 's veszedelmes állapottyába Hazánknak, közöttünk viselt V. Ispányságát úgy vitte, 's a' Kormányt úgy tartotta, hogy senki az egész Vármegyébe nem mondhattya azt, hogy valakin a' leg keményebb parantsolatokra is erőszakot tett volna; hogy valakinek személlye iránt, a' Törvénnyel, és a' Nemesi szabadsággal ellenkező dolgot követett volna-el; hogy valamiben a' Nemzet előtt esmeretes jó Hazafisága meg-béllyegeztetett volna; köszönhetjük főképpen azt, hogy miólta a' Kegyelmes Istennek szeme Nemzetünkre fordúlt, annak velünk való meg-esmértetésében magát példafon viselte; a' Vármegye Rendeinek törekedéseket hathatosan elő mozdította, és semmit el-nem múlattott, valamit csak egy olyan törésenn álló Hazafitól várni kellett. Szép dolog pedig a' mérőfontot úgy tudni tartani, hogy az Erő-serpenyője akkor is, mikor leg-jobban meg-terheltetett, az engedelmesség serpenyőjét fel-ne billentse, hanem mindkettő a' tartó sínórok mivóltához képeft az egyenlőség állapottyához mérsékelve maradjon. — De valóba mind ezen, mind a' vidékbéli Vármegyéknek

nek Rendei ellen nagyot kellene véteni, ha a' Nemzet szabadságának helyre állításában való munkálkodást, vagy különösen ezen V. Ispány Urnak, vagy másnak akárkinek az egész Rendek felett tulajdonitanók; önnön magok ezek az Urak bizonyosan kárhoztatnának, ha a' Nemes Vármegye Státusit e' részbeli ditsőségektől meg-fosztván, a' közmunkálkodásnak, a' köz tanátskozásnak, 's a' köz buzgóságnak szüleményeit tsak egy vagy két emberének állittanók. — Nem fogyott-ki ezen részéből az Országunk ugy a' jó sziv, hogy a' jó Hazafiuságra természettel belénk gyökeredzett vágyakodást el-felejtván, a' Haza hívségére tsupán tsak példa által vonattatnánk; esmerjük születésünket, tudjuk kötelességünket, betsüljük Nemzetünket, szerettyük e' Hazába élő szerelmeseinket; azért-is soha sem kimélettük, nem-is kiméllyük, Jussainkba való meg-maradásunkért, 's Hazánk óltalmáért tehetségünket, vérünket, 's életünket.

4.) Sérelmes az, a' mit tovább mond a' Káljai tudósító, hogy ezen Vármegyébe az egyenlőségre nem nagy vigyázat vólt azért, hogy 48 személyből álló Tisztek között, tsak 13 Katholicust engedett a' Református Státus bé-iktatni, többi mind Protestáns lévén. De ugy láttzik, hogy a' tudósító sokképpen el-hibázta e' részbe-is a' dolgot, mert itt a' Cancellistákkal edgyütt nem 48, hanem 52 Tisztek vagynak, kik öten lévén, azzal sem mentheti magát a' tudósító, hogy ezeket a' Tisztek számából ki-akarta vólna hagyni, mert ugy megint nem telik-ki a' 48 szám. Továbbá Esküzt *Rátz*
'Sig.

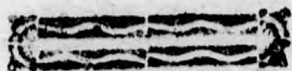
'Sigmundot Reformátusnak teszi, talám csak azért, hogy a' Katholicusok számának kevelítésével, a' tzeilyába vett gyűlölséget nevelhesse, holott ez Katholikus. Azután azt állítja, hogy a' Commissariusok között, csak egy lints Katholikus, pedig a' sem igaz. A' sem igaz, hogy csak 13-mon vannak a' Katholicusok közzül Tiztségbe, mert valósággal 17-en vannak, és így az egésznek egy hujján éppen harmada Katholikus. Ha pedig ide veszfűk a' Doktorokat, 's Feltsereket, kik-is az edgyik Doktoron kívül mind Katholicusok, a' fent irtt Szék-építésnek le írása, nem fogja éppen olyan tetemesen szembe tűnő egyenetlenségét mutatni a' valásoknak, mint a' Kurir tudósítója tzeložta.

5.) Hibáfabban, és tetemesebben férti a' felebaráti, 's igaz Hazafiui Szeretetet, és mindenkor ugyan, de kivált most az egész Hazába meg-kivántató egyefséget azzal az egész Magyar Protestánfokra nézve, hogy azoknak vallását ennek előtte Tollerátának mondja; holott az a' Bétsi 1606-dik esztendei békeiségnek kötése után bevett, vagy törvényesen meg-állapittatott, és minden Hazafiui julsokra nézve egyenlő szabadságú volt a' Katholica vallással, ha szinte azt, az ilyen Szeretetlen indulatú, magok emberi, felebaráti, 's Hazafiui kötelelségeket meg-felejtteni szokott némely emberek, mint a' Kállai tudósító, némely sérelmes, és a' Protestánfokba az egész ország fundamentomos, és farkalatos julsait, 's szabadságít fértő parantsolatok, 's Rendelések ágazatiból, 's tzikkeltyeiből örömeft Tollerátává mint a' 'Sidó vallást kivánták volna-is.

6.) Hibázik a' tudósító abba-is, hogy az általa mondott 13 Katholikuskonak Hivatalba való iktatásokat úgy fejté-le, mintha a' Protestánkok azt alig hagyták, vagy engedték volna; mert veszen számot magával a' ki jelen vólt, ha nem igaz-é az? hogy egy sarkalatos Hivatalra a' sem várattatott, hogy a' Candidátuskok el-olvastassanak, hanem mihelyt az első Katholikus Candidátusnak neve fel-olvastatott, azonnal egy rész réá kiáltván, addig nem engedte a' több Candidátuskok el-olvastatni, míg az a' székebe nem ült, a' kit maga akart, a' nagyobb rész pedig azután, mikor a' több Candidátuskok nevei-is fel-olvastattak, hijjába voxolt másra, mert csak ott maradt a' ki a' széket bé-ülte. Nem igaz-é az, hogy mikor már egy bizonyos Hivatalra egy Református személy, ki közelebb-is azt a' Hivatalt viselte közönségesen el-választatott, egy valakinek a' Katholikuskok közzül eszébe jutván, hogy Katholikus embert kellene arra a' Hivatalra tenni, az elébbi választás meg-változott, és helyébe Katholikus személy tétetvén, az elébb el-választott Református alája tétetett.

Ezek ugyan talám kedvetlen ki-világosítások, de sokkal kedvetlenebb azt hallani, a' mi szószólba sem vólt, mint azt a' mi valósággal meg-esett. —

7.) Valamint az eddig valókból világos az, hogy a' Protestánkok részéről a' Szék-építésbe semmi erőszakoztatás nem esett, úgy ezekre nézve tökéletlen állítás az, hogy nem a' személyek alkalmas vóltára, hanem a' vallásra vólt a' vigyázat, mert

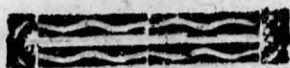

mert tsak igaz az, hogy a' kik a' Protestánfok közül nagyobb Hivatalokba vagynak, azok rész-szerint azt, rész-szerint nagyobb Hivatalokat már ez-előtt-is próbáltak, és azokról soha sem bizonyíthatya azt meg a' mondott tudósító, hogy valaha Hivatalokba való restelkedésekről, vagy alkalmatlanvótokról meg jegyeztettek volna; ha hát akkor alkalmatosok voltak, nem lehet fel-tenni, hogy már most a' Hivatalba való ujjabb bé-lépésekkel alkalmatlanokká lettek volna. De így teszen az, a' ki tsalárd szinnel akar valamit le-festeni, valamint tselekedett a' Kállai tudósító.

8.) Azt mondja ezen tudósító, hogy ebbe a' Vármegyébe tsak valamivel vagynak felesebben a' Protestánfok a' Katholikuskoknál. De úgy láttzik, hogy ez az ember vagy nem esmeri a' Vármegyének belső minémüségét, vagy ha esmeri, éppen az a' tze'ja, hogy az igazat másképpen adja elől, mint van. Mert ugyan-is igaz az, hogy ebbe a' Vármegyébe a' Protestánfok $\frac{2}{3}$ adrészen fellyül 5-ezernél-is számosabban vagynak, úgy hogy a' Katholikuskok, és Görög vallásúak együtt harmadát a' lakósfoknak nem teszik. Ofztán nézze-meg akárki a' Candidátufok számát, meg-fogja tapasztalni, hogy a' Katholikuskok között, talám lenki a' Vármegyebéli alkalmas személlyek között ki-nem maradván 45 a' Protestánfok között pedig 89 személy jött-bé a' Candidátioba. Vallyon nem jele-é ez annak, hogy a' Protestánfok nem tsak valamivel vagynak többen a' Katholikuskoknál? Nem jele-é annak-is, hogy valamint a' Candidátioba, úgy a' válofztásba semmi vallásra való tekintet nem vólt.

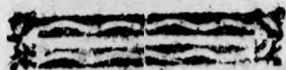

Kassa 25-dik Jun. — Nemes Sáros Vármegyének Zászló-allya a' Sz. Koronának örizésére ölzve gyült Eperjesen Sz. János havának 20. napján az említett Vármegyének háza előtt, kiknek Fő Kormányozója Méltóságos Báró *Palótsay*. Kapitánnya Tek. *Kapi* Josef Ur, ki annak elötte az Eperjesi Districtuális Táblának érdemes Igazgatója vala. Fő Hadnagygyai pedig T. *Okolitsányi* János, és *Berzevitzy* János Urak. All-Hadnagygyai: *Péchy* Sándor, és *Roskoványi* Miklos Urak. Auditori hivatalt visel T. *Defseüffi*. Adjutánti kötelelségben vannak T. *Péchy* Josef a' Fő-Kormányozó részére rendelve, és *Szirmay* Josef Ur a' Kapitánynak segittségére. Hadi Káplánya a' Ns. Bandériumnak Tifztlendő P. *Klohammer* Ferentz Piárista, ki *Kis-Szebenbe* a' szelidebb Tudományoknak első Tanítója. Mind ölzve 40 számláltatnak, ezek előtt ékes, és fontos beszédet tartott Tek. *Szulovszky* Sándor Ur ezen Nemes Vármegyének második Vice-Ispánnya, mellyet el-vegezvén, a' Zászlót ki-adá a' Fő-Kormányozónak; annakutánna négy szegletes rendbe álván a' Hitet le-tették, hogy a' N. Vármegyének rendeléseit híven bé-fogják tölteni; nem különben rövid, de szép beszédet folytatott az Hadi Káplány Ur is. Ennekutánna el-öszolván a' számos néppel vígan töltötték az egész napot. Más napra kelvén útnak adták magokat, és *Lemes* nevezetű faluba érkeztek; következő nap Kalsára reggeli 8 óra tájba, kiknek látására ki tódúlt minden féle Rend, de fő-képpen a' Fő-Kormányozóra függesztették szemeket, kinek tsákóján láttzatott igaz gyöngyökkel,

vizen által menni, a' Törökök kereftül való üt-
 hetése iránt pedig mindenkor bátorságban lehesse-
 nek. — A' Szabátsi vidékben meg lehet, hogy ke-
 vés napok alatt fegyverre kerül a' dolog. A' Tö-
 rökök közzül 5-ezeren mondatnak öszve gyülekez-
 teknek lenni, kik Belgrád és Szabats között *Valié-
 vó* nevü helylységnél fekvő vigyázó katonáinkra
 szándékoznak ütni. Ezeknek segittségekre Jun. 13-
 dik napján a' Pétervárad Regementből egy olztály,
 és valami kevés *Gréfen* Húszárok küldettének. —
 A' Horváth országi Levelek edgyezölög erősitik,
 hogy Gen. B. *Dévins*, *Tzettinne*k körül vételit, a'
 Törököknek éppen reménségek felett vitte véghez.
 Tsak ugyan midön 23-dikra virradó éjtszaka a' mi
 népeink u. m. a' többek között a' *Prájsz* és *Sröder*
 Regementekből 3 Batalionok a' Gróf *Gyulay* sza-
 bad Batalionya 's a' t. a' Várnak meg-szállására
 közelittenének, a' Vár béliek az ő meneteleket ész-
 re vették, melyre a' várban az ágyuzás el-kezdet-
 vén, az által a' körül-bé való vidékekben lévő e-
 rősségeknek is jel adatott, és a' minden felöll va-
 ló ágyuzás egész éjtszaka tartott. Itt már a' mié-
 inkek a' sántzoláshoz is hozzá kezdettenek: de a'
 Törökök-is elég jól óltalmazták magokat; Felesé-
 geiket, gyermekeiket pedig 's egyéb vagyonjaikat
 a' Várból az *Unna* vizén kereftül költöztették.

Bukovindból Tsernovitzból 23-dik Jun. — „ A'
 mostan környüllöttünk folyó ujjságok ezek: A'
 Muszka Armádia jelentélt tett a' Divánnak, hogy
 a' marhák ki-hajtása az országból tiltatnék meg,
 és tsak egyedül az Armáda számára adatuának-el
 a' Mészár-székre való ökrök, ugy mindazáltal hogy
 egy ökör fellyebb 13 forintnál ne háгна, melly
 utolsóra a' Diván nem hághatott, az első pedig
 szorosán meg-parantsolta. A' Gabonának drága-
 sága olly nagy Muszka országban, hogy egy köből
 Gabonának árra 28 Német forintra hágott. — H.
Potemkin Jalsi várofsából egy faluba ki-költözött,
 és minden nap induló félben vagyon Pétersburg fe-
 lé, H. *Repnin* pedig már meg-érkezett Jalszban, ki-

múlt 25-diknek estvén Breszlovha meg-érkezett. — Azt mondják, hogy a' mi második fő Hertzegünk *Ferdinand* nem sok idő múlva magának egy Néapolisi Fejedelem Alszonyt feleségül vévén, Bétset Florentziával fogja rövid idő múlva fel-tserélni, és állandóul ott fog lakni. Egy szóval Bétset ismét nagy Urak kezdik látogatni, kiknek száma itt naponként szaporodik. Nem igen sok idő múlva ismét tettzeni fog, hogy Béts Királyi város. Mindeneknek értelme-szerint a' várt békeséghez is igen közel vagyunk: és már némelyek semmit sem kételkednek felőle. — A' *Ligné* Regementtyénél egy *Király* nevezetű ifju 'Sidó, vallását-is meg-tartván, All Hadnagyságra emeltetett. — F. *Leopold* mind azoknak, kik *Gysurgysonál* bágá'siájokat elvesztették, kár vallásaikat egy krajtzárig meg-fizetni parantsolta. Így szintén azok, valakiknek az Auszriai Pátrioták miatt bágá'siájok elveszett vólt, akár katona Tisztek, akár Polgáriak lettenek legyen, fél esztendei fizetést nyernek érte. — F. *Marchall Pellegrini* a' Tseh és Morva-orzági Erősségeinket meg járván és meg nézegetvén, már Bétsbe vissza érkezett.

Auszriai Belgium. — A' múlt hónapban egy néhány rendben ütöttek a' Pátrioták *Mósa* vizén által a' miéinkre. Mi módon küldettének légyen 10-dikén Juniusnak vissza, már azt a' közelebb való Kurir említette vólt: 17 dikig mind tsak a' féle aprosá-gok estenek, akkor pedig 3 helyen próbáltanak a' Belgák a' miéink ellen szerentsét. Egyik helyen 3 százan jöttek által: de meg-látván a' mi népeinket puska szó nélkül tértenek vissza. Más helyen többed magokkal vóltanak: valami 2-ezerre ment a' számok, és egy ágyut-is hoztanak keresz-tül. Itt fegyverre kerülvén a' dolog, tsak a' vízbe holt szaladókon kívül 6 százat hagytanak magok között a' tsatázó helyen, az egy ágyut is elvesztették. A' 3-dik helyen a' miéinknek kemény ágyuzása miatt nem jöhettének a' Pátrioták keresz-tül: tsak ugyan itt-is elfogatott egy ágyuzó Má-jor.

forjok nyóltzad magával. Itt tsak ugyan a' mién-
kek-is nem minden vesztés nélkül tsatáztanak : 2
Dragonýosaink és a' *Vürtemberg* Regimentből 27
embereink estenek el, ezeken kívül egy Kapitány és
egy Hadnagy 53-mad magokkal meg-sebelsítotté-
nek. Ezen vesztések a' miéinkeknek azért tettze-
tik sokatskának, hogy a' Májusnak 18 dik, 23-dik
és 24 dikén esett véres tsatákban mind együtt töb-
bet nem vesztettünk vólt, 20 hóltaknál és 63 meg-
sebelsítottéknél: 4 en hová lettenek vólt, nem tu-
datik. Námurból azt írják, hogy 18 dik Jun. egy
néhány vigyázaton lévő *Vurmzer* Húszárok a' *Mósa*
vizén keresztül menvén, elő vették tsak hirtelen a'
Pátriotáknak egy 50 emberből álló vigyázójokat,
8-at belölle le-vágtak, kettőt pedig fogságra által-
hoztak. — A' Német országai hirek azt erősitik,
hogy a' Pruszszus Király sem a' Lüttikhi, sem a'
Brabántziai zenebonáskodókat nem akarná óltal-
mazni. Én ezt meg-hiszem, de tsak akkor, midőn
látom, hogy a' békelesség meg-szereztetett: és akkor
osztán, mind a' Lüttikhieknek, mind a' Belga Pá-
triotaságnak jó éjszakát mondhat akár-ki. — A'
Néapolisi Király és Királyné egész pompával szán-
dékozik a' Német Tsászár koronázáson meg-jelenni.

Avénioban a' múlt hónapnak 10 dikén igen vé-
res támodás ütötte ki magát. Az Aristokratok, kik
a' Pápának jufsát akarták óltalmazni, a' népre
szándékoztanak ütni, és azt kötelelességére akarták
vissza teríteni: de a' nép erősebb lévén, azon-
nal négyen az Aristokratok közül meg fogatának,
és meg-ölettetének. Többen-is tétettének közzüllök
fogságra, és sokan ölettetének vólna meg, ha hir-
telen a' nem messze lévő helységekből Frantzia
Nemzeti katonák nem érkeztenek, és a' vér-ontás-
nak véget nem vettettének vólna. Azonban a' Pápá-
nak tzimerei le-szaggattatván, azoknak helyekre
a' Frantzia Nemzetnek tzimerei helyhezettének:
mind ezek pedig ilyen öröm kiáltások között men-
tenek véghez: — *éllyen a' Frantzia Nemzet, a' Ki-
rály, és a' Törvény!*

617

Hazánkából. — „1790-dik esztendőben, Jun. 25-dik napján kezdette a' Sz. Korona őrzésében szolgálatját a' N. Somogy Vármegyei Bandérium, fel-váltván ugyan akkor szép pompával, fő Rendek' és köz fokaság' jelen létében a' Szathmár Vármegyei Nemes Sereget. Meg-mutatta valóban Somogy Vármegye, hogy ő sem a' Koronát Bábnak, sem annak-őrzését gyermekségnek nem tartja, hanem ezt nemzeti Nemes köteleltségnek, amazt zálognak 's az Ország' leg-nemesebb kintsének isméri; mert valamint a' Sereg fel-állításában különös buzgóságát mutatta; eleget találván maga kebelében, a' kik sem költségeknek sem fáradságoknak nem kedveztek: úgy a' sereget hatvan négy számra olyan válogatott Urakból szaporította, a' kik ha a' hasonlítás gyűlölséges nem volna, sok tekintetekben meg-külömböztették magokat mások felett. A' Vitézek a' seregben többnyire fő Nemeselek, és olyan tehetősök, hogy alig van 10 — 12, a' ki közönséges segítségére szorúlt volna paripájának 's öltözetének fel-készítésében. — Idejek nagy részént egész ember-kori, többen vagynak idősebbek mint ifjabbak 30 esztendősnél; sőt a' 64 közzül, 35-en vagynak olyanok, a' kiknek székek vagyon a' Vármegye' Táblájánál, tudnillik a' kik közönséges Tiszttségeket viselnek, 's többnyire főbb Tiszttségeket, 16 Tábla Biró vagyon köztök, a' többi Szólga-Birák, Notáriusok, és Esküdtek, 's tsak kettő van, úgy nevezett *Honorárius Esküdt*, a' 35 tisztviselők között. Termetek többnyire nagy magas, és tsontos vállas; mindnyájan magyaros bajuszszal ékeselek, 's akármelly puha ellenség előtt tsak tekintettel-is retteneteselek vólnának. Láhatta a' Kurir maga-is, mikor a' Királyi Udvarban leg-elsőször meg-jelentek, mint állott az egyik első sorban 12 leg-magalsabb termetű Nemes, a' másokban ugyan annyi széles és tsontos vállas, de egy sem alacson; kettő nevezetesen, *Somogyi János*, és *Madarajz László* egy arasznyi bajuszszal, és köztök *Horváth Adám*, régi magyaros tsimbókba kötött hajjal. Lovaik többnyire válogatották

tották, 's olyan tüzes vérűek, hogy noha közel
 18 mérföldtől fogva sohol nyugvó napot nem tar-
 tottak; még is alig szenvedhették a' kard villogást,
 még Budán is; — Ruhájok a' vitézeknek átallyá-
 ban igen színes, és kivált paripánn nagyon ki tet-
 tző, zöld mente fekete prémmel, és ahoz alkal-
 maztatott zöld tsizma, veres nadrág és veres mejj-
 re-való, dalmányformára; mind aranyra. Kalpag-
 jok feketés prémmel, veres lobogóval fejér tollal,
 lovaiknak takarója, ruhájikkal egy színű Király szín
 veres, széles három unnyi arany prémmel bé-szeg-
 ve, tarfolyok fekete, arany paszamánttal körül
 varva, szájában kardot tartó Bagoly tizimmel, és
 ezen ruházat olyan tettző volt a' Méltóságok e-
 lött is, hogy M. Generális Gróf *Fekete*, az a' nagy
 és a' mostani Gyűlésen meg betsülhetetlen Magyar,
 noha más Vármegyék' Seregeinek Vezére volt; jus-
 sa lévén mindazáltal ezen forma ruhához ugymint
 Somogy Vármegyei Birtokosnak; illyent készítettett
 magának; és a' Seregnek Budára érkezésével, *Esz-
 terházi* Miklós, és *Szetsenyi* Lajos ifjú Gróf Urak-
 is közikbe kívánkoztak, 's a' Zászlók alá bé-is ál-
 lottak; a' Fő-Tisztek ruháik pedig olyan gazda-
 gok, hogy az aranytól alig láttzanak; 's tsak az
 menti-ki a' vesztegetés vádja alól, hogy nagy Bir-
 tokúak, 's böven ki telik tollók: a' Fő-Tisztek, a'
 köz Vitézektől, a' szinen kívül, a' ruha gazdag
 voltával nagyon is különböznek; de a' Pajtáság-
 ban nagyobb részint az egyenlőséget szentül meg-
 tartják; és átallyában mindnyájan nagyon egyések,
 ki-vévén azt, hogy azok felett, a' kik a' Várme-
 gye segittségével öltöztek, 's kivált ha más lován
 jöttek, a' többek valami kis elsőséget tartanak;
 de azt is a' hol lehet el-halगतják. Két Zászlót ta-
 lálván a' Vármegyénél, el hozták e' szent foglalato-
 ságra mindeniket, és így a' serget is két részre
 osztották, mindenikének edgyik oldalán a' Szent
 Szűz képe vagyon, a' másikán edgyiknek, a' Vár-
 megye tizimere, a' másiknak Bagoly és ezen Zász-
 lóikat itt Budán a' Szent *János* Templomában fel-
 lizen-

szenteltették; ki-menvén szállásokról egész pompával a' Templom elébe; és ott a' Tábori Káplánnak Misa mondása alatt a' Vezér a' Templom ajtajában ló háton, a' többek pedig hadi rendben ló hátonn, le-vett kalppaggal várván az Isteni tiszteletnek végbe menetelét; és azután mind a' két Zászlót 12 Vitézek őrizete alatt a' Templomba, a' megszentelés végett bé vivén, Juniusnak 23-dik napján.

Ezen Nemes Somogy Vármegyei Seregnek Vezére Gr. Ladányi *Smidgh* László Ur, a' több Vitézek pedig, Kapitányi, Fő és All Hadnagyai ranggal így következnek: — Priberti *Jankovits* János, Domonyai *Vég* István, Lengyel-Toti *Lengyel* Antal, Palini *Inkei* Károly, Zitsi *Zichy* József, Sárdi *Somsits* József, Alapi *Csák* József, Rosti *Ferentz*, Szalalövői *Csapody* Gábor, Tolnai *Festetich* Antal, Viszló *Deső* Imre, *Vajda* Sigmund, *Kováts* Antal, Galantai *Eszterházi* Miklós, Sárvari Felső-Vidéki *Szetsényi* Lajos, Priberi *Jankovits* József, Tolnai *Festetich* János, Palini *Inkei* Antal, Szalai *Szalai* György, Szalai *András*, Szalai *Antal*, Peleši *Czinderi* Pál, Nagy-Váli *Vály* János, Sz. Györgyi *Armpruszter* Imre, *Svaszits* Antal, Kaposmérői *Mérey* Ignátz, Kaposmérői *Mérey* János, Kaposmérői *Mérey* Sigmund, Záborszky *Záborszki* Mihály, *Tass* György, *Dóczy* János, *Somogyi* György, Japrai *Spissits* István, Japrai *Spissits* Sándor, *Antal* Károly, Kenesei *Kenefsey* Károly, *Kováts* László, *Antal* Ignátz, Farádi *Vörös* Pál, Farádi *Vörös* Sándor, Sári *Sáry* István, Pálóczi *Horváth* Adám, Somogyi-Vári *Somogyi* Sándor, *Stéfaits* József, Kerecsenyi *Szalai* Ferentz, Nádaszi *Sárközy* István, N. Sági *Sághy* Mihály, *Madarácz* László, *Vlasits* Antal, *Bosnyák* János, *Smodits* Mihály, Somogy-Vári *Somogyi* János, *Babits* Daniel, Egyházas *Berényi* *Berényi* István, *Hunkár* László, Nádaszi *Sárközy* László, *Arvai* József, Nagy-Tanyi *Tanyi* László, Cserneki *Dersöfy* János, Nitzki *Nitzky* Jakab, *Beretzfy* Antal, Nádaszi *Sárközy* János. — A' Seregnek Káplánya Fő Tiszt. Veszprémi Kánonok *Kapuvári*

vári Ur. — A' mint a Vármegye szélére ki-lépett
 a' Nemes Sereg; Sio Fokon Veszprémi Kánonok,
 Nagy Ferentz Ur. gazdagon meg-vendégelte; és meg-
 tisztelésére ez itt következő Deák Verseket osztogata
 nyomtatásban: *Banderium Simighiense in Sio
 Fok Anno 1790. 16-a Junii Salutatum*

In Sio - Fok placidi versor Balatonis ad oram,
 Martia cum video signa venire procul.
 Quæ Bellona Viros? qui Mars ciet Arma? gradivum
 Cum Duce bella cohors quo properatis iter?
 Tutandi Fines. Ad portas Hannibal instat.
 Aptat Caudato Cornua Luna colo.
 Retro gradum! surgunt Vicina pericula! Gnati
 Vos, Gnataeque: Foci: Nidus, & Ara petunt!
 Sic mecum tacitus volvo; Simighina sed ecce
 Turma! Ducem: Comites: Oraque nosco Virum,
 Buda vocat. Sacro Buda dives Pignore. Budam
 Nobilis amplexu stringere miles avet.
 Scilicet: Obsequio Regem ut venerentur; Adorent
 Palladium Regni; spem licitentur, eunt.
 Salve chara Phalanx! Simighinæ Gloria Gentis!
 Salveto Patriæ Portio Lecta tuæ!
 Hunnica Progenies Patrum! Stirps Martia! Vestrum
 Præcipuos inter Tessera Digna Ducum.
 Non Illustre genus, non Stemmata, non tibi desunt
 Corda, animique: Tuæ Flosque Decusque Domus!
 Ingredere: æterni nobis quæ Prædia Reges
 Concessere, Locum Tu Stationis habe!
 Rustica plasmantur Ruri mihi Prandia: mecum
 Quæ Rus, & Bona dant Numina, Dona cape.
 Nec pudeat stipula curtam captare quietem,
 Et Stramen capiti Supposuisse tuo.
 Lautum Epulum: Miles Conviva! sat apta quieti
 Susceptæ Patrio Nomine Causa viæ.
 Ibitis Excelsam Grati venerarier Urbem,
 Propter adorandum, quod stat in Urbe Decus,
 Grande Decus! Sacram (vetus est Ancile) Coronam,
 Qua cinctum ardet amat Natio Nostra caput.

Ite!

Ite! Comes Vobis eat Angelus ille, sacratam
 Pacem qui Vestrae fert, referatque spei!
 Caetera vobiscum mihi si detur Agmina Fratrum!
 Si coluisse Patres! si Diadema sacrum!
 Linquerer Examinis; solumque precarer, ut este
 Pro Patria Patriae Pignus, & Arrha Deae!

Salutavit A. P.

Mellyekre akkor az asztalnál ültében egy par
 for Deák Verssel meg-felelt a' seregnek képében,
 annak egyik tagja, *Horváth* Adám Ur; az ebédet
 pedig el-végezvén feleletjét bővebben. az itt követ-
 kező Magyar Verseken ki-szélesítette:

Jól mondád, jól! áldott *Békeiség' Angyala*
 Hogy nem a' Határ-szél, 's Ellenség' Vár-fala,
 Nem hadi kürt 's réz dob visz ttra bennünket,
 Más Angyal vezeti Nemes Seregünket.
 Ofzlanak a' nem rég terhesült fellegek,
 Fényes tsillagokkal ékesek az Egek,
 'S nagyon meg-lankasztják a' Halvány *hóld* fényét,
 Miólta a' Magyar biztatja reményét.
 Hát ha még a' bődög Szabadság' hajnala,
 Melly eddig setétel bé-borítva vala,
 Fel-fog, egész fényben mint készül derülni
 A' Szent Szüz fog a' nagy tsillagok közt ülni:
 'S az erőtlen hóldat tapodja lábával,
 Melly már kebelébe öklele szarvával. — —
 Nem hát, mert nem szükség; nem megyünk hartzolni,
 Mert békeiséget kezd az Ég parantsolai!
 Jól-lehet nem rosdás fényes kardunk éle,
 A' szivünk sem félénk, hartzolhatunk véle,
 Vérünknel, karunknál sokkal inkább drága,
 Elöttünk, Nemzetünk' Ősi Szabadsága.
 Hanem tart egy Kintset Országunk' teteje,
 Mellytől fénylett minden Szent 's jó Király' feje.
 Egy Kintset; a' mellyet Zálogúl adának
 Romából, Országunk első Királyjának.
 Ennek őrzésére készítjük magunkat,
 'S Buda Vára felé indítjuk útunkat.

Hogy

Hogy, sem az irigyek durva kevélysége,
 Sem némelly nemtelen Lelkek felénksége,
 Ne tehelsék többé rabbá 's bújdosóvá,
 Hanem, a' mi szemünk tegye állandóvá.
 Eddig restenn nézték Hazánknak Nagyjai,
 Söt mint egy örültek el-fajúlt fiai
 Hogy nem-tsak hónjában idegenek ültek,
 'S a' Házból a' Gazdát ki verni készültek.
 Hanem sok ellenző menydörgések között,
 Tőlünk, ez az arany kints-is ki-költözött.
 Most hát, ki-nyílt szemmel nézván a' Hazára,
 Éjjel-is vigyázó Bagolynak módjára,
 Fel-megyünk őrt állni ditső hegyeinkre,
 'S éles kardot fenünk, fajúlt testvérinkre.
 'S tanítjuk egyszersmind az idegeneket,
 Hogy a' Magyarok is őrizik Kintseket:
 Hanem a' Királyhoz vonzó kötelesség
 'S békeféség szerető hív tökéletesség,
 Azt tette a' terhes el-nyomattatásban,
 Hogy nagy indulatunk, tsak a' lohajtásban,
 Tsak a' fájdalmakat békével türésben,
 Allott, 's a' rosz helyet jobbat reménylésben.
 Késérj hát *Békeféség Angyala!* bennünket,
 Vagy áld-meg bútsúzva Vitéz fegyverünket;
 Hogy az, se külsőt, se belsőt ne vérezzen,
 Hanem békeféséget 's állandót szerezzen.
 Hiszszük is; az Égek talám meg-engedik;
 Hogy biztos reményünk, jóval tellyesedik.
 S Fokonn, a' Balaton ki-folyó árkánál,
 Ennél a' *Békeféség'* áldott *Angyalánál,*
 Még nagyobb örömmel fogunk innepelni,
 'S *Isten ditsérünket* vigan énekelni --
 Meg-látsz, nem sokára; de ha meg-nem-látsz is,
 Adj ránk még egy áldást; o *Angele Pacis!*

Horváth m. pr.

*A Szala Vármegyei Ns. Korona őrző Seregnek Füred-
ről 29-dik Májusban Hajnalban lett ki indulásakor.*

Lóra Magyar! Trombita zeng -- hangzik a' tárogató --
Nagy kints vár, --- *Márs* a' vezető, --- Hajnal az
út-mutató.

Nagy kints vár --- arany záloga Ősi Szabadságodnak
Márs vezet; a' ki erőt is szokott adni karodnak.

Tárgyad felé a' víg útát a' szép hajnal mutatja,
Most hafad, 's nap-költte felől szárnyait tsatto-
gattja

Országunk' teteje felé tsalogat mosollyogva,
Hól zászlódat sok Nemzeti zászlók várják lobogva.

A' tele *Hóld* a' Hajnalnak áll által ellenébe
Sőt már le-tsúfz a' hegy mellett a' Tethis' tengerébe.

'S jelenti, hogy noha fényes és erős szarvú vala,
El-tűnik, mihelyt fel-tetszik Szabadságod' hajnala.

Pirosodj gyönyörű Hajnal, 's ragyogó fényed maga
Legyen nemes Vitézünknek, legyen vezer tsillaga,

A' Te édes reménységed, a' Te fényed vezesse,
Oda, a' hól már kélzen vár Országunk' sok Ne-
mese. —

Hajtsátok-le fejeteket Füred' kies hegyei!

Alatsonyodjatok bértzes Balaton' vidékei!

Emelkedjete, forrással bővös völgy-menedékek,
Hadd süsön kebeletekbe a' hajnal: engedjétek.

Bótsátságok-ki a' Nemes sereget belöletek,
Sőt vidám lovagjainak jó útát készítettetek.

Hadd kövessék sietetések örvendetes útjokat,
Hadd nézhessék, ölelhessék hamar édes Anyjokat.

Hadd köszöntsék ama' magas Palotát nem sokára,
Mellyet *Mátyásunk* épített szomszédi' tsudájára.

Hadd lássák öröm könyvek közt, mi van? és kik
vannak ott,

Hol ez előtt egy Századdal Pogány ellenség lakott.
Sőt a' hol tsak nem régen-is a' Magyar sem es-
mérték.

Miólta a' *Márs* fíjait fegyver nélkül meg-verték.

A' Szent Szüz keblébe költven a' *Jupiter* madara,
Nem tudta a' *Mátyás'* nyelvét a' *Hunyadi'* udvara.

Kép-

Képzem mitsoda örömmel fogadja Buda Vára.

Az annyiszor kint bújosot Koronánk' óltalmára,
Midőn látja, hogy ez-után nem a porban tsúzkálva,
Nem alacsony-lelküképpen két felé sántikálva,
'S nem olyan örzi, a' kire ha a' gög vagy félsz rá-ért,
Ez szentség' kúlsát el-adni kész az Ország' kúlsaért.
Hanem, minden erőltetést, és terhet el-szenvedve,
'S még is az alacsonyyságból hegyekre emelkedve;
Éjjel is látó Bagoly-ként be néz Buda várába,
'S mind két lábát jól meg-vetve kardot tart a'
szájába.

Siesetek hát! menyjetek édes Anyám' Fijai!

Márs vezet; ott várnak a' Márs' táborig magzatai.
Kik már tudják; — meg-tanúlták: mit zálogol e'
szent kints?

Erzik, mi szokott történni ott, a' hol egygyefség
nints.

Azok örzik jó Anyánkat, édes Magyar Hazánkat,
Mi, a' szövetség' zálogát Nemzeti Koronánkat.
Képzem: ha el érkezhettek a' Buda Vár' hegyére,
Mint megy ismét a' két testvér, egymás' ölelésére,
Kik nem rég szivek el telve Nemes örvendezéssel,
Vitéz módra köszöntötték egymást, kard-billen-
téssel.

Midőn a' Gréven fíjait Keszthelyre síjettette.

FESTETITS GYÖRGY, — 's e' Zászlóalyt JANOS
Ötse vezette.

És ékes Magyar beszéddel mind ketten meg-mu-
tatták,

Hogy Isteni tsuda-képpen már az egek meg-adták,
Hogy nem lakatúl van vetve a' hadi nép réátok,
Hanem a' Magyar Nemes Rend, 's a' Katona,
Barátok.

Derüly kies Hajnal! derüly! fényesítsd az eget.

Vezesd ditső fényed felé ezen Nemes sereget.
Ereszd-meg Vitéz! ereszd-meg, lobogóra zászlódat,
Fújd-meg; most nem vélik rosra; fújd-meg táro-
gatódat.

Buda ditső Vára felé síjettesd Paripádat,

Nézd-meg a' Izám-kivetésből haza jött Koronádat.
'S örizd

'S őrizd — de téri-ki egyenes útadból Veszprém felé,
Ottan találz egy szent helyet, nézd meg azt-is,
meny belé.

A' hová a' Magaságból tsattogó menydörgések
A' sokszori unizolások 's rémitő ijesztések
Bé-nem hatottak; 's őrzői ugy álltak őrizetet,
Hogy ki-nem adták azt; a' mit a' Haza rállok
le tett.

Meny, meny Nemes Vitéz Sereg! útazz Isten hirével;
Mig kezét fogsz nem sokára más Megyék' Sere-
gével.

'S meg-tanúlod, egy nagyobb, 's még nem látott
Társaságban,
Mitsoda? 's még mi lehetne a' Magyar, az Or-
szágban.

Sig. ut Sup. Horváth mpr.

Nagy-Szombat. 18 dik Jun. — Ő Eminentziája
Esztergomi Érsek, e' folyó esztendőnek első Május
napján, alatta való két Káptalomban előbbeni ren-
delések-szerint örökre üressen maradandó Stallumo-
kat (Székeket) mosiani Felsőnek kegyes engedelméből bé-telleyesítette: ugymint Magyar-országi Esz-
tergomi Fő-Káptalomban következőket helyhez-
tette: Szalay József Urat, ez-előtt Szalkai Plébá-
núst, és V. Esperestet. Gofztonyi István Urat, ez
előtt Érsek-Ujvári Plébánúst és V. Esperestet. Van-
tsgay János Urat, ez-előtt Szemtpzi Plébánúst és V.
Esperestet. — Polonyi Káptalomban pedig Báro
Berényi Károly Urat, ez előtt Gúttai Plébánúst, és
Szalaki Mihály Urat, ez-előtt Divényi Plébánúst

Nagy-Enyedről Jun. 23 dikán. — Barátom!
Mái napon telének-bé Kolégyomunkban a' néhai
Tiszt. Szabó Sámuel és Galambos Mihály Uramék
halála által tavaly meg-üressedett Professori székek.
Az, Tanítóknak hivataljokba állítására jelen vólt,
mint két nembeli feles Uraságokkal edgyütt, Kolé-
gyomunk' edgyik fő-Kurátora Mélt. Konfiliárius
Zejk Dániel Ur, ő Nagysága, a' ki leg-elsőben-is,
vélogatott magyarsággal fontos Beszédet tartott,

az embernek arról a' boldogságról, melly származik Istenéhez, magához, és felebarátjához tartozó kötelességeinek teljesítéséből; szollott továbbá az embernek azon kötelességről, melly szerint tartozik ezt a' boldogságot munkálódni; ugy szintén az eszközökről is, mellyek által ezt munkálódhatja. Boldognak mondotta ez a' valójában érdemes Héros, azt a' helyet, a' hol ezen boldogságra vezető eszközök tanittatnak; és közelebbről boldognak mondotta tanuló Társaságunkat, melyben az Elöljárók' vigyázása, a' Tanítók' bölts szorgalmatossága és jó példa adása által, az ifju szivek és elmék ugy vezéreltetnek, hogy következő életek' folyásának elrendelése, egyenes úton indulhat a' boldogság felé. Azután említette a' M. Fő Kofistoriumnak róllunk való gondoságát, hogy vezéreltetésünkre ujj Tanítókat válofztott, kikhez való engedelmességre intetésünkön végezte Beszédét. De nehogy Barátom Uram az én tsak homályos árnyék forma le-írásomból ítéljen azon épületes Beszédnek bölts egybe-alkotására, mert én távol alkalmatlan sokaság közt ülven, keveset hallhattam belölle.

A' Fő Kurátor Ur ö Nagyságának el-mondott Beszéde után, fel-állott elsőben Tiszteletes *Benkő* Ferentz Ur, az eddig vólt Szebeni Pap, és Beszédet tartott Anyai nyelvünkön: az Isteni gondviselésnek tsudálatos útairól, melyben, le-szállván a' jelenvalóra, említette, hogy magának-is, az Isteni gondviselésből *Szebent Nagy Enyeddal*, vagy a' mint szóllani szerette Athént Helikonnal fel-kellett tserélni. Elönkbe számlálta továbbá azon tudományokat, mellyekre a' Mélt. Fő Kofistorium' rendeléséből fogja az Ifjuságot vezérelni, ugy-mint: A' Természet' historiáját, a' Föld' le-írását, és a' Német nyelvet, mellyet ez-után-is fognak Ifjaink tanulni, mint más akármely hasznos nyelvet, melly nélkül még most, könyvek' szükiben lévő nyelvünk miatt, némely hivatalokra elég világosok nem lehetnének. A' más két említett Tudományokat pe-

dig Magyar nyelven fogja tanítani. Utoljára az említett tudós Férjfi, Tárfaságunk szeretetét, barátságát, és jövendőbeli hallgatóinak jó igyekezetét ki-kérvén, le szállott a' Tanító székből.

El-állott másodszor Tiszt. *Herepei* Adám Ur, a' ki az Egyházi, Világi és Hazai Historiákat fogja tanítani; igen jó íz-érzésű Beszédet tartott szemén szedett Magyar nyelven a' Gulztusról, és megbizonyította, hogy nem csak maga jó Gulztusa tudós Férjfi, hanem másoknak is tud jó Gulztust tsinálni; az elő adása mint egy Orátori szabadsággal volt nyervebben elevenítve, mint az említett Tiszt. *Benke* Ur' Papi szelid Beszéde. — Ezen ujj Professzorokat, a' mi hasonlíthatatlan érdemű Fő tanítónk Tiszteletes *Kováts* Josef Ur fogadta-el több Tárfainak képekben, ez a' nagy Férjfi, elejekben adta az ujj Tanítóknak nevezetesen az Ifjuság igazgatásának terhét, és kérte ennek viselésében az ő segítségüket; a' mellyel vége lett a' Tzerémoniának. Már most öt Professzorunk vagyon, míg a' hatodik is Tiszt. *Benke* Mihály Ur le-érkezik.

Tudósíttás.

Győr Vármegyében, Rév-Komárom, és Szent Márton közt, a' Fejér Vármegyei útban Győrön álló Mező-Eörsön az helység Plébánusának, Tisztelendő *Istvánfy* Elek Urnak vagynak mint egy három száz akóig való finom hat — hét esztendő eladandó ó Borai, a' kiknek szüksége volna az ollyaténokra; a' nevezett Urnál jelentsék magokat.

Minden-féle elegyes történetek.

B

éts. — — — — —

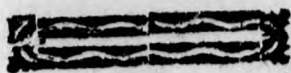
Egy Oberflájdinánt Urnak leveléből ujjságul ezen néhány szókat irhattuk ide — „En három Divisioval balról Bukerestől Siliftria ellenében vagyok] rendelve: az fában, és más egyébben-is szükség vagyok, és tsak tokkal, kötsöggével, és friss vizával élek. — — A' Békeféség miatt itt naponként futkosnak a' Török Kurirok, — —

A' békeféségről közönségesen beszéllenek, de idő kell még ahhoz, még minden közönségesen meggyőzethetik iránta. — *Gregorieu* Hadnagy Ur közelebbről mint Kurir Breszló-felé indittatott. — — Tsak ugyan érkezett egy Kurir Báró F. M. *Laudon*-tól-is: de nem tudatik, söt ugyan erőssen nem tudatik, mitsoda követtséggel. — Tegnap előtt egy sereg békételenkedő Parasztot hozának-bé ide ismét, 's katonáknak öltöztették őket: — —

N. V. *Véghelly* István Ur, a' ki előbbfőz: példás jó maga viselete által a' volt *Ns. Gr. Siskovits* Regementtyénél Tiszttségre lépven, az után, mint a' N. M. Királyi Test-örző Seregnek edgyik igaz, érdemes, hiv Tagja, a' Titkos Kabinétumnak-is hiven szolgáló Kurirja vala, ugyan ezen *Ns. Vitéz*

H h h

Ma-

Magyar Seregnél, a' Felsőleges parantsolat mellett, Kapitányságra emeltetett.

Generál *Karajtzairól* már egy néhányszor Oláh országban emlékeztünk: melly talám tsudanak tettett azok előtt, a' kik a' Gen. Urat Gallitziában lenni tudták. Igaz hogy ott vólt elébb, de annak utánna a' *Koburg* Sergéhez rendeltetett. Söt közelebbről-is nevezetesen viselte magát Oláh-országban: 3 száz Törököt ölvve rontván, azoknak sok hajókat, mellyeken azok a' Nagy Vezér táborának számára hadakozó elzközöket költöztettek, ölvve lödöztette és el-sűjlesztette. — Midön a' mi Sergeinknek Gysurgysó alatt a' Törökök annyi kárt okoztanak vólna, egy legény a' bágá'siás szekerektől, 7 ágyuinkat tartotta meg az ellenségtől; mely vitézségéért Arany emlékeztető pénzt kapott, és ugyan a' bágá'siás szekereknél All-Hadnagyságra emeltetett.

Morvából. Nájtischáin 23-dik Jun. A' mi F. Marschallunk B. *Laudon* a' tegnapi napot közöttünk nevezetelsé tette. A' Hid és Sántz tsinálókat, Vadászokat és Tirolisi Kemény-lövöket ki állitván, és rendre őket meg-próbálgatvan, érdemeikhez képpelt meg-ajándékozta. A' híd tsinálók 7 Minutum alatt egy 6 ölnyi hídat el-készitvén, 12 Aranyokat nyérének. A' Tirolisi Kemény-lövök, kiknek szél puskájok vagyon, leg-több ideig foglalták-el F. Marschal figyelmetelségit. Az Oberster Báró *Makk* egy Minutum alatt 16 lövést tévén, tsak kélszer vétette-el a' tángyéért. Maga B. *Laudon* el-vévén egy *Bank* nevü Kapitánytól szél-puskáját, a' tzélul fel-állittott fa-embert első lövésére mejjbe lötte.

A' Horváth-országi Levelek-szerint, *Tzettinne*k kö-falai Jun. 26-dikának reggeli 3 órájától fogva legkeményebben ágyuztatnak és rontatnak.

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

[Faint, illegible text line]

Páris. — A' Frantzia Nemzeti-gyűlés tsak egyedül akarja az egész Világnak figyelmetességit magához vonni. Jun. 19-dikén minden Párisban mutató idegeneknek, Anglusoknak, Hollándusoknak, Oroszoknak, Pruszszusoknak, Lengyeleknek Németeknek, Oloszoknak, 'Sidóknak, Arabfoknak, 's a' többi, nevekben bizonyos Deputátusok jelentenek meg a' Gyűlés előtt, kik el-kezdett munkájához tovább is szerentsét kívántanak, és engedelmet kértenek arra, hogy Jul. 14-dikén, a' Nemzet Szabadságának innepe napján a' *Márs* mezején a' Frantzia Nemzettel együtt, ők is jelen lehessenek, hogy haza menetelekkor ezt beszélhessék, a' mit tulajdon szemeikkel látni szerentséjek vólt. A' Nemzeti Gyűlés kedvesen vette az idegeneknek ezen követtségét. — Ugyan ekkor fel-állott egyik tagja a' Gyűlésnek, és meg-mutatta, melly illő légyen egy országban, a' hol minden szabad akar lenni, az, hogy ott a' Despotismusnak, annak a', tsak a' Rab-szolgákon való Uralkodásnak, semmi nyoma ne láttassék. Nem kellene a' Győzedelem nevű piatzon tovább 14 dik *Lajosnak* azon emlékezet-képét meg-szenvedni, a' hol a' tölle meg hodoltatott népek 's a' többek között a' Burgundiai Grófság, az őllábai elejébe vagnak le-feltetve. Ezen dolgot az említett Grófságnak Deputátusai köny-hullatások között köszönték-meg, mások is örömben minden-felé tapsoltanak. Azonban mindenek fel szóval kiáltozzák vala: „ hogy ha tsak ugyan a' kevélységnek minden emlékezetét el-rontani szándékoznának, nem tsak az állóképeket kellene le-rontani, hanem az Ősi nemességnek minden Titulusait-is örökre el-kellene törteni. Némellyek azt mondják vala, hogy egy Szabad Státusban, egy Polgárt a' mástól a' maga tulajdon keresett érdemének kellene meg-külömböztetni, nem pedig a' mellyet az ő régi elejei érdemeltenek. Sok Grófok és Marquézok vóltanak ebben az értelemben. A' többek között *Noalles* és *Foyette* leg-többre mentenek, így szólván: a' fellyebb való Századoknak Barbaruságainak maradványa az, hogy meg-

meg-hólt eleink és a' Pergament a' Virtus felett olly fokáig tartották az elsőséget. Ez az örökös nemes-ség a' régi leg-virágzóbb Státufokban egészen es-meretlen volt. — Romában a' Pátritziusok és Plé-béjusok között előbbször külömbség tétetett volt; de abból olly fok tzivodások eredtenek, hogy utollyára a' Plébéjusoknak-is meg-kellett mind azon hel-lyeknek engedődni, mellyek elébb tsak a' Pátri-tziusoknak vóltanak tulajdonai. A' Romaiaknál ezen szók *Nemes* és *Nemtelen*, koránt sem ollyan értelemben vétettnek mint nállunk Frantziáknál: nállok a' nemesség mindenkor érdemet jelentett. *Ci-cero* azt mondja hogy a' nemesség nem egyéb, ha-nem nyilvánosságá lett *Virtus*. *Plinius* a' nemes Galambon, szép Galambot ért. Az ujjabb idők-ben-is ezek a' nevek Hertzeg, Márkéz, Gróf, Bá-ró 's a' t. valóságos Hivataloknak nevei vóltanak; és tsak egy-egy embereknek adattanak. Ezekből, a' kevélység és a' személlyes haszon-kivánás, örö-köst tsinált. Végre a' hivatalok magok meg-szünte-nek, tsak az üres nevek maradtanak, mellyekhez érdem járulván, Titulusok váltanak belőlök, mel-lyek mellett a' valóságos Virtusnak gyakran meg-hunyászkodva kellett a' porban maradni. A' böltz Anglusok ezen igazságtalanságot leg-előbbször kez-dették mérfékelni: nállok ritkább a' Titulus, a' mellyet egy Familiából tsak egy személly visel. Az Amériakaiak tellyelséggel nem vettek bé magok köz-zé Titulust: még-is ezen nevek, *Franklin*, *Vashing-tón*, *Pitt*, *Fox* az egész világ előtt tiszteletben vagy-nak. A' *Vagyon* és *Gazdagság* már magára is elég meg-küloböztető eszköz: mi szüksége vagyon a' Gazdagnak még Titulusra-is, hogy a' Szegénytől meg-küloböztetődjek 's a' Szegénynek forsát az által még terhesebbé tegye? 'S mivel már meg-ha-tározott, hogy ezen Titulusok semmi elsőséget senkinek ne adjanak, az tsak annyit tészen külö-mben-is, mintha tökéletesen el-töröltettnek vólna. „

Mind ezeknek a' beszédeknek a' következő Végezések vetének véget: „ Mivel a' Frantzia Nem-zeti

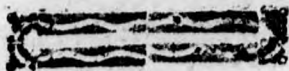
zeti Gyűlés a' közönséges atyafiakká való lételnek közelgető nagy nadján, az atyafiságnak példáját akarja mutatni minden Frantziáknak: tehát meghatározza, hogy a' szolgálatnak mind azon Symbolumai, jelei, mellyek ezen fő Városban, a' Király Képeinek lábai előtt láttzanak, ezennel le szedessenek. Meggondolván, hogy egy Szabad Státusban az Örökös Nemesség fenn-nem állhat: tehát meghatározza a' N. Gyűlés, hogy a' Hertzegi, Grófi, Márkézi, Bárói, Excellentziás, Abbáfi 's több e'féle Titulusok el-töröltesenek, 's minden Polgárok nem egyéb nevet, hanem tsak az ő Familiájoknak nevét viselleyék: Libériát és Tzimert lenki ne tartson: a' Temjén tsak a' templomban égjen, az Isten tiszteletére: lenki Monseigneurnak ne tituláltassék többet: de tsak ugyan mindennek az ő tulajdona, és a' közönséges 's személlyes emlékeztető dolgoknak fel-ékesítései, semmivel nem kevésbbé oltalmaztassanak: a' mi változás esik, az közönséges hivatal-béli személlyek előtt mégyen véghez 's a' t. „ Ezen végezés-szerint Gr. *Mirabeau* és St. *Fargeau* már neveiket-is meg-változtatták, és régi Familiájoknak nevét vévén vizsgálja, az első öregebb. *Riquetti* Urnak, a' második *Peletier* Urnak neveztetik. Jun. 21-dikén a' Nemzeti Gyűléstől, Présék valóztatván, minden voxok ezen két személlyek között valának meg-oszolva, és az utolsó lett tsak ugyan a' Gyűlésnek Préselsévé. Jun. 17-dikén A vénionak kívánsága olvastatott-fel a' Gyűlésben, az iránt hogy Frantzia országhoz foglaltassék; de nem tétetődött semmi végezés; mert a' Király hire nélkül nem akarta a' Nemzeti Gyűlés ezen dolgot meghatározni.

Parisban nem meszfe egy *Montrus* nevű faluban, egy paraszt ember el-nézvén a' vetéseket, 's látván hogy az hol a' múlt esztendőben a vadak legelődtek, most ott szép gabona terem, így kiált fel: *melly nagy áldás!* bár akárki láthattya, hogy az Isten nem Aristokratikus. — — Szegény In-nata Idea! mikor válál egész Frantzia-országban Inna.

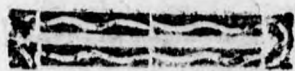

Innata Filozofiává! -- Egy valaki így szól erről az ujj Filozofiáról: *ez a' Görögöknél 620 esztendőig tartott, a' Romaiaknál 311-ig: meddig fog tartani a' Frantziáknál?* — 82722 Óráig — 52 Minutáig, 34 Min. s. — ig — 's talám —

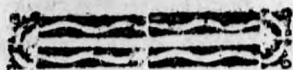
Pétervára. — Az Orosz Tsászárné valósággal el-útozott a' Cronstadi ki-kötő helyhez: és meg-
 esvén Jun. 3 dikán és 4-dikén a' tengeri ütközet, azonnal nagy jutalmakat osztogatott az érdeemes Tisztek között. Nevezetesen *Kruse* nevü fő tengeri Vezérjének, a' ki a' Kronstadi hajós seregét igazgatta a' Svédek ellen, nem tsak *Sz. Sándor Rend-jét* ajándékozott, hanem a' mellett igen nagy szé-
 lességü örökséget-is. — Tsak ugyan nem minden részében a' világnak múlt-el az a' régi jó szokás, melly szerint az országot vérekkal óltalmazó Vitézek, jutalomul örökséget nyertének. — Az emli-
 tett 3-dik és 4-dik Jun. az Oroszok és Svédek között esett tsata, nem vólt nagy következésü: mert mind két részről láttattanak magokat a' seregek kimélleni.

Komárom Vármegyéből. Máj. 6-dikán. — „Mint-hogy ezen a' részén *Joséf* naptól fogva mind ez ide-ig-is semmi első nem volt: tehát a' lakók mind marháiknak az éhség miatt lejendő dögitől, mind a' következő éhségtől félvén, kezdték a' szá-rozságnak okát mindenben keresni; némelleyek ke-resték ennek okát magában a' természetben, és a' *Phylikából* kezdettek okoskodni; más buzgobb *Ke-resztyének* bé-nyúltak mind az ő tulajdon, mind pedig a' Haza kebelébe, és ott keresték annak o-kát. De ezektől igen megszűntek némelley *Helly-ségeknél*, nevezetesen *M — tsa* nevezetű *Helly-ségnek* lakói, a' kik le-nem vetkezhetvén a' régi babonás világnak szokásait, arra vetemedtek, hogy ennek okát keresték egy meg holt szegény ö-reg *Aszszonyban*, a' ki fölül azt állittyák, hogy halálakor valamely nem tudom mitsoda mestersé-gével meg-tselekedte volna, hogy ezen a' nyáron első ne legyen: már hát régtől fogva projectálják nem csak itt, hanem másutt is, hogy csak fel kell ásni, mert addig első nem lesz; és a' mint sokan bizonyittyák, már alattomba némelleyek a' fetétebb értelműek között meg-is tselekedtek; de imé azért még-is első nem leve. — Ládd kedves *Kurirom*, ilyen tsuda leánya szokott ám születni a' *Superstitio-nak*; és valóba szégyenlem, hogy Magyar Hazánk-ba, annyival inkább Komárom Vármegyébe ilyen dolog történik; még pedig akkor, mikor mindenek a' meg-világosodással ditsekednek; holott a' többek között csak e' következő nem régibe történt do-log-is azt mutatja, hogy még Hazánkba a' meg-világosodásnak egénn, sok helyeken, a' tudatlanság-nak, és a' bal vélekedésnek olly vastag fellegei vagynak, hogy fuhat a' szél, süthet a' nap, míg az onnét széjjel szalad. Ugyan-is; nem régiben itt, egy nevezetes helységben, egy szegény tudatlan ö-reg embernek el-veszvéen 25 forintotskája, annak semmi módon nyomába nem igazódhatván, foja-modott hólni hazugságból élő vén *Aszszonyokhoz*; a' kik is a' midőn a' rostát sokáig hijjában forgat-nák;

nák, utoljára az igaz gyöngyhöz igazították a' hamar hívő öreget, ez annakokáért kapván a' jó alkalmatosságon, tsak hamar meg fogad egy tzigány Afzszonyt, és ezt bé küldi Komátomba igaz gyöngy vásárlani; ez a' jó áldomásért örömeft bé-megy, és sorba járván a' börtökat tudakozza: van-é as Uraknak allyan gyengye a' mitől a's ember some ki-durran? De a' midön látná, hogy mindenütt valahol tsak tudakozza a' gyöngyöt, nem kedve-szerint való gyöngyöket raknak a' hátára; tehát haza-felé veszi útját, a' hól-is útjába ejtvén valami Andorbéli vén Afzszonyt, bé-menvén hozzája, kapva egy kedve-szerint való gyöngyöt: ezt nagy örömmel haza hozván, nagy hizekedések és tsapodárságok közt oda adja az öregnek; az öreg ekkor hétszerte is jobban bé-fütteti a' kementzét, mint mászor, belé veti nagy ifjui gyorsasággal a' gyöngyöt, sziv szakadva várván annak szemének ki-pattanását, a' kire ő gyanakodott. De a' midön a' vén Afzszonyi theoreának a' fundamentom nélkül való praxis semmit nem használla, ekkor siratta ofztán az öreg pénzét, költségét, és bolondságát. — — Ugy-é Kedves Kurirom! az ilyen tsuda történeteknek el távoztatására leg-jobb eszköz vólna az, ha a' Szülék okosak vólnának a' gyermek nevelésben. De oh! fájdalom, még ma is vagynak olyan esztelen Szülék, a' kik magok plántálj k gyermekeikbe a' bal vélekedéseket, babonaságokat, azoknak gondviseletét holmi ész nélkül fetsegő v n Afzszonyokra, haszontalan dajkákra, szolgállókra bizzák, nem tsak, hanem még magok-is félelmefekké tézik, a' kikkel tsak hogy a' sirást el-hagyathassák, nem szünnek-meg őket réz-bagojjal, 'Sidóval, koldussal, szakállas farkassal ijeszteni, a' honét ilyen következesek származnak, a' mi tegnap az én szomszédombba esett. Ugyan-is az érdemes Gazda virradta előtt valamivel, ki-küldötte szolgállóját, valamelly dolog végett, a' háza végénél lévő Kukoritzás kertjébe, e' szegény a' kertbe lévő váztól, még egy kevélsé homályos lévén az idő, annyi.

annyira meg-rettent, hogy a' házba nagy lehegve pihegve béfutván azt állította, hogy a' kertben szakállós tuzok van, mellynek ugy ragyognak szemei mint a' tüz: és mind addig el-nem lehetett véle hitetni, hogy a' váz, mig maga az érdemes Gazda őtet oda nem vezette.

Komárom Vármegyéből Aszárról. Az itt történt dolog azt bizonyítja, hogy még a' lakadalom-is válhatik torrá, a' nevetés sirátsá; mert ugyan is egy lakadalom alkalmatosságával, némelly paraszt legények midőn a' zsiros vatsora után jól ki-tántztolták volna magokat, hogy lenne tovább-is mivel mulatni magokat, a' szokás-szerint némelly boldoskodásokhoz fogtanak; de a' mellynek utoljára nem lett örvendetes ki-menstete, mert a' midőn edgyet közzülök fő vételre büntettek, ki-rendelték annak a' hóhért-is, a' ki szegénynek tsak ugyan valóságos hóhérja leve, mert a' midőn a' fejére fel-tett fazékat akarná széjjel törni, ugy fil-tövön üté az ártatlan halálra valót, hogy nem vólt többé az a' Kaukler, a' ki őtet fel-támaszthassa. — Vajha azért a' mi Völegényeink az efféle mulattságokat, lakadalmas házaiknál meg-ne szentvednék.

Kérdés. Vallyon a' Magyart lehet-é jobban meg-tsalni, vagy a' Németet? A' ki ezt mutogatni akarja, világosíthatja szavait ezen nem régibe történt dologgal. Egy nevezetes Hellységnek Birái bé men-

ménvén R. Komáromba a' vásárra, bé-szállottak egy Német Vendég-fogadóshoz. Midőn pedig észre vették volna, hogy a' vendég-fogadós itzéje, mellyel a' bort méri a' rendes itzénél kisebb volna, jól magokhoz vettek a' jó borból, gondolván, hogy most semmit sem kell a' borért fizetni. Mikor hát már torkig laktak volna, hozatnak még egy itze bort, mellynek alkalmatosságával bele kötének a' vendég-fogadóshoz, azzal ijesztvén, hogy mingyárt panaszt tesznek a' V. Ispánnak, minek tsalja a' Magyar Német létire. Ezen a' Német meg-ijedvén, csak hamar ebbe határozá magát, hogy a' bor árát nékiek el engedi, ha a' dolgot nem fogják üzni füzni: de ezek ezzel meg-nem elégedvén még azon fellyül egy akót kívántak (talám azért, hogy többet lehessen mutatni a' V. Ispánnak) ezt is csak hamar meg-igéri a' vendég fogadós. Azonba elől jövé a' Kelner, meg-beszéllé mibe van a' dolog; a' Kelner semmit nem képedelmezett, hanem kimenvén a' bor-ivó házba, kérdi a' Biráktól: Hol van az a' bor, a' melly meg-nem üti a' mértéket? azok fel-tartván mutaták: ihol van Sogor nézd. Ekkor hirtelen oda ugordván a' Kelner, ki üte a' palatzkot azoknak kezekből, és a' palatzk el-törvén, a Processus a' borral edgyütt a' földre ki ömlött. Már ekkor bezzeg fel-nyilt a' Németnek a' szeme, és még maga igazította őket a' V. Ispánhoz, sőt utoljára a' bor árát-is meg-vette rajtok. — *Vis et nequitia quidquid oppugnat ruit.* — az az, A' vendég fogadós, és a' Kelner, ha egy akarattal vannak, mindent végbe vihetnek a' vendégen.

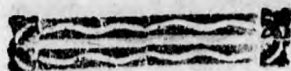
Kiss mulattságra intézett elegyes Versök.

Szent, szent, szent Mennyen seregeknek az Isteno légyen!

Földön békeféség, mennyire láttzik az Eg!

Békeféség fujatik vizeken, fik, tarka mezőkön,

Kiknek a' tárogató lip vidulást okozó.

Zenged a' Ketskés bőr, sokat eő Bozdójok ha-
ragszik,

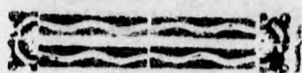
Bő Duda most kezeket, 's tombura tapsra veret.
Hangzik a' sárgás fa, gombját kanyarétya tsigája;
Kedves kéz vonyogás, lábokat ejt a' Kaszás.
Hogy tehetős légyen, vidulás, kő-szikla falazza:
Mert homokos földet, szél hamar hajtya felelt.
Isten a' kő-sziklánk, kire mi Bátyánkat akaszszok:
Igy örömmünk tehetős, mint rebes Hóldnak eröss.
Tsak mikor illy szépen Magyarok virágzonak éppen,
Távul válogatás légyen a' nemzet hozás.

Ez Törvényt hozták, 's irás rendi szokasztyák:
Hogy fele társaidat, mint feles önn magadat
Kedvellyed, 's képét Meny-Ég mert alkota lelkét,
Egy az Atyánk légyen Menybe, ne bántsd ha
szegény.

Ez nagy név Magyaron születék, mert véle tulajdon:
Hogy betset embernek kedvire! pontra tehet.
Mind azon által az is valamint nyelvekre tekinttel
Nagy Isten módját rendele, szabta porát.
Mert Égek ugy hoztak Törvényt embernek okoztak,
Hogy Nemeink ajakin, légyen a' nagy, kitsiny
Értékünk szóllyok, országunk mennyire birjok,
Tett jeleket, 's kereket, mennyire kedvre mehetz,
Itt honyban laktak Magyarok, mert földbe takartok
Számptalanok testét örseik ép tetemét.

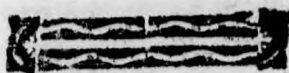
Mit tehetünk most itt, hogy régiek ez maradékit:
Isten is ugy akará, kedvedet éld fel alá.
Nékie hogy szolgály hires Pannonba palántáll,
Még tartnak kezeid jobb, balog, örr tetemid.
Itt rendelte szerét, mivel hogy vesztette szemérmét.
Emberiség zsolgyát szemtelen áspis halált.
Özseitek tsoutyát, melly Hony támosztya rohattyát,
Ott lészén nekünk Jóbal az állapotunk. (*)
Nem de szabad minden Nemzetnek az helybe vi-
gadni,
Mellyet az Isten után, Nemzetek értek után:
Meg-

(*) Érttem a' fel-támodást.

Meg-száltok, népek, gyerekek, Törvények eredtek,
Melly részt kik kerelik, tsak magokénak hiszik.
Mert valamint a' madár zöldekben torka szakasztval
Énekely, ugy a' Magyar mennyire ki mit akar,
Ugrik-is örvend-is forsán, mert fénnye meg-enyfzik,
Tsak félszékén kereli, tapsolatot se szegi.
Ez mivel így hangzik, bizony méltatlan haragszik
Minden az olly maga fi, ki Magyaroknak eszi
Kellemetes fontos kenyerét, bár légyen a' pompos:
Küldözvén levelet: most Magyar öszve veszett.
Nem szegjök kedvét, Meny Ég éltesse kegyelmét;
Tsak fenni fogait szünne-meg a' vitsorit.
Itt nekünk lenni, boldogságunkba vigadni
Jó, valamint a' szegény Péter a' Tábor hegyen.

N. Kun Karszag 23-dik Jun. — El-indultam
vala Májusnak 16-dikán Kardszagról Testvér Ötsém-
mel N. Erdély-országába T. Kolos Vármegyének
Kalotaszeg nevü vidékében lévő Valkó nevezetü fa-
luba, delzka vásárolni. Vásárlásomban szerentsés
vóltam, de útozásomban szerentsétlen. Hazul gya-
log indultam útnak, az ó és ujj Apostolok szokása
szerint, de azért-is, hogy Valkon szándékoztam
viszszá jövölög szekeret fogadni. Fekete-tón innen
a' Király-hágon lévő földbe ásott Kortsmán tanál-
tunk egy Überrájtterekkel borozó Ur formáju em-
bert: ki-is nagy szivefséggel igéri vala magát,
hogy Fekete-tóig örömmel el-vinne szekeren bennün-
ket. Azonban szollit, hogy hozzak néki egy itze
bort-ki: én meg-tselekedtem kérésit, söt tsak ha-
mar ötöt hoztam-ki számára. Mind az öt Itzét
magam fizettem-ki; mert midön fizetésre került a'
dolog, nem vólt az Urnak Aranynál apróbb pén-
ze: de biztatott, hogy Fekete-tón váltatni fog és
meg-fizet nékem. Innen el-indulván, veszem észre,
hogy az hágon le-felé menő szoros de tsinált úton,
minden módon fel-akar döjteni: ekkor jutott eszem-
be, hogy mi végre tudakozta vólt borozás közbe,
mennyi pénz légyen nállunk? Elég az, hogy fel-is
döjtött: de szererentsétlenül; mert ugy vágódott
maga

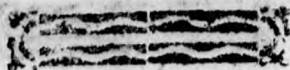
maga artzal egy kősziklához, hogy még más nap is orrán száján vérzván, egy óráig fekütt eszin kívül a' földön. Fekete-tón a' Postamester Ur réa ismervén tudakozódott baja-felöll: mellyet szépen elő beszellelt, és minket semmivel nem vádolt. Reggelre kelvén, kért hogy hajtsam Bánfi Hunyadra lovait, minthogy mi külömben-is arra mennénk: ő tsak a' Borbélyhoz menne és tsak addig fogna ott mulatni, mig egy pár paripához lehetne szerentséje. Az Arannyit Fekete-tón sem válthatta vólte, ott-is én fizettem-meg magáért és lováért. B, Hunyadon, mind helytelen beszédjéből, mind pedig abból, hogy Ur lévén még tsak kotsifsa lints, észre vették millyen nagy Ur: azonnal Palsus vizsgálásra került a' dolog: a' mi Palsusunk jónak tanáltatott. A' szekeret mi mint nem kotsifok elhagytuk vólt: mely-szerint kérdi a' Notárius, hogy mért hagyták-el kentek a' szekeret? hiszem a' beteg Ur azt mondja hogy kentek-é. Én az egész dolgot elő beszéllém. Annak utánna tsak ugyan kijött a' dolog hogy a' mi Urunk a' lovakat szekere-restől egy fogadó előll lopta vólt Májusnak 19 dikén. A' szekér egy üvegesé vólt, kit a' fogadós mint kedves Komja, egy pohár borra bé-hiván, az alatt a' mi Urunk a' fogadóból ki-ment, és élt az alkalmatossággal, vagy inkább belé ült az alkalmatosságba 's el-ment velle a' merre a' 2 szemével látott. Ez az Ur, a' mint Váradon viltszajötöm-kor hallottam, Sz — nevü Nemes fi Nagy Váradí Diligens vólt, ki már most Máj. 25-dikétől fogva a' Kolosvári tömletzbe hever. A' Bánfi Hunyadi Notárius a' Palsus meg-vizsgálásáért és páriálásáért rajtam egy forintot huzván, per Kompania a' Valkaival edgyütt magokat az eszekig meg-itták 's az után kaputtyokat köpenyegeket el-veztettek.

Tudósíttás.

Höld - Mezö - Vásfárhelly Jun. 20-dikán. En ki magánofságban élni kénytelen vagyok, de így sem felejtkeztem-el arról, hogy Krisztus követtségében járó szolga vagyok, az Apostolokat követvén, kik a' hová nyelvekkel nem érhettek, ott írásaikká kivántanak dolgozni, irtam Isten segedelméből ezen Bétaniában egy néhány Magyar munkátskákat, kisebbeket 's nagyobbakat. Ezek közzül most tsak kettőt említek:

1.) Keresztyén Theologia az az, a' Keresztyéni igaz tudománynak részenként való elő-adása azon rend-szerint, a' mellyet a' nevezetesebb Theologusok magok előtt tartottak. Ennek leg-első részét, melly szól a' *Szent Irásról*, már nyomtató Sajtó alá-is adtam olly véggel, hogy ennél fogva mindenek itéletet tévén a' következő egész munkáról, kinek kinek Opinioját vehessem, avagy tsak azoknak relátziojokból, kik közelebbi esmerőseim lévén figyelmezni fognak. — Mert ugy tapasztalom, hogy a' pusztá Tudósítások igen kevés érzékenységet szereznek. *Patzkó Ferentz* Ur fogja ezt ki-nyomtatni ez alatt a' Titulus alatt: *Szent Irás Zászlója, mellyet az abban szólló élő és örökké megmaradandó Isten nagy Nevének ditsőségére kíván kinek kinek szivében fel-emelni, Szönyi Pál. &c.* Lészen az egész Könyv két Szakaszokban, de nem nagyokban, mert Disputátor sohol nem vagyok, hanem tsak tanító.

Az alsó Jegyzésekben a' Theologióra tartozó szükségesebb' Historiák fel-lésznek téve, ugy szinte

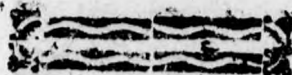

a' hol szükség, némelly nevezetes *Dissertatiok*-is *in compendio*. Ezen kívül; fognak lenni a' Munkában a' fel-tétetett tudományhoz alkalmaztatott rövid *Könyörgések*-is. Végre; azok után a' részek után, a' mellyekben a' *Görög Ekklesia* véllünk ellenkezik, tóldalékúl, különösen fel-tétettetik ennek értelme cum deductione Historica et modestis reflexionibus. Ezt pedig azért tselekedtem, mert ez a' mi Theologusainktól, holott szükség lett volna, még eddig ugyan igen tsak el-mellőztetett, meg-elégedvén az egy tudva lévőnek fel-hozásával.

A' második munkátska vagyon sub titulo: *Virágos Kert*, az az, némelly vállogatott Ó és Ujj Testamentomi Sz. Írásbéli helyeknek meg-világosítások, mindenütt illendő *Tudományokkal*, mellyek azokból follynak.

Ha ki előtt a' jó Isten ezen szent igyekezete-met kedvessé téfzi, tsak éppen az helyben lévő T. T. Prédikátor Uraknál jelentse magát, a' kiknek tudósításaikat én jó előre alázatosan ki-kérem. E' nem egyébre való leszzen, hanem tsak arra, hogy a' Typografus Ur, annál jobb kedvel és hamarább munkálódjon, én-is pedig más hasznos, és még a' mi Magyar nyelvünkön nem lévő Munkátskáknak ki-botsátására hathatósan fel-serkentefsem.

Szőnyi Pál mk.

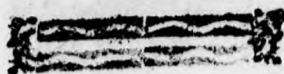

B É T S.

Ezen hónapnak 7-dikén érkezék meg *Stáin* Regementtyebéli Kapitány Hertzeg *Hofsen* *Homburg*, Hertzeg *Koburnak* a' Kalefáti tsata iránt való bővebb tudósításával: melly a' Bétsi fő Hadi Kantzellária által is közönségessé tétetett, és így következik: „Jun. 15-dikén tudára adta Gr. *Klerfe* Hertzeg *Koburnak*, hogy neki az adatott volna hírül, hogy *Viddin* mellett egy ellenséges Sereg keresztül menvén, Kalefátnál állapotott meg. Ezen hír által a' Gróf magát arra határozta, hogy kis Oláh országban Radovánnál táborozó Generál *Bruglákhnak* ilyen rendeléssel küldjön segítséget, hogy ha remélhető szerentsés ki menetellel eshetnék meg a' dolog, az ellenségre üsön reá, és Kalefáttól kergesse-el: de ellenben, ha az ellenségnek fekvése olyan erős tanálna lenni, hogy a' Generál a' réája való ütést jónak nem állittaná; ugy tehát az alatta való sereggel; Karduelnél állapotják meg.

Hertzeg *Koburg* Jun. 17-dikén olyan tudósítást vett Gróf *Klerfétől*, hogy az ellenség nem vártamag a' miénkektől való meg-támogatást, hanem magát Kalefáttól egészen visszavonta. Mind azonáltal, hogy az ellenség semmi módon kis Oláh-országba elő ne nyomulhálson, és magát ott meg-ne fészkelhesse: tehát olly rendelést tett Hertzeg *Koburg* Gr. *Klerfe* oibe, hogy 10 Batalion Gyalogsággal és 8 Osztály Lovasággal, a' Dunának bal-felől való partyát minden haladék nélkül megszálván, az ellenséget, ha az ismét ott megtanálna jelelni, egész erővel verje vissza.

A' meddig ez meg-esett volna, az ellenség az alatt 8-ezered magával a' Dunán ismét keresztül-szállott, és magát Kalefátnál Sántzokkal körül vette. Gr. *Klerfe* Generál Májor *Bruglákhot* a' *Lattermann* Regementből 2 Batalionnal, a' *Rájszkieből*

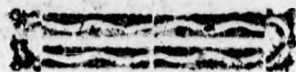

ugyan annyival, és 3 Osztály Húszárokkal az ellenség ellen előre küldvén, azonban maga is a' *Stáin* Regimentből egy Bataliont, a' *Jordis*éből 2-töt, a' *Gr. Károly*éből ugyan annyit, és 2 Osztály Húszárokat maga mellé vévén, *Brahovából* útnak indúlt. A' két sereg Jun. 25-dikén magát *Fontina Banulinál* öszve foglalván, azon túl kettős serénységgel folytatta útját az ellenségnek tábora-felé.

Jun. 26-dikán reggeli hatodfél órakor ágyuztatni kezdette *Gr. Klerfe* az ellenségnek Sántzait, mely által az ellenség a' Sántzok közül ki nem kergettetetvén, kézre és *Bajonétra* került az oszrom. Így is keményen ellent állott az ellenség mindenfelől: de csak ugyan erőt vettek a' miéinknek. A' Sántzokban sok Törökök maradtanak meg-ölettetve, sokan fulladtanak a' *Dunába* is. Az után Sántzaikat és táborokat a' miéinknek kezekbe hagyván, az egész vidékről el-takarodtanak.

Még ebben a' tudósításban lintsen sem a' Törökök részéről sem pedig a' mi részünkről való egész vesztés fel-jegyeztetve *Gr. Klerfe* egy előre az ellenségnek vesztését 1500-ra teszi: részünkről pedig ennyit említ, hogy a' *Jordis* Regimenttyéből 6 Tíztek Májor *Klammal* edgyütt sebet kaptanak: az *Erdödy* Regimenttyéből egy Tíztt el-esett, egy pedig meg-sebelsített: *Rájsz*kiből egy Tíztt sebet kapott, és az ugyan ezen Regimentből való meg-öletett és meg-sebelsített köz embereknek száma mint egy 80-ra számláltatik. Ezen előre való tudósításban, csak egy ágyuról vagy on emlékezet, mellyet a' miéink a' Törököktől sok Zászlókkal edgyütt vettek-el: a' több ágyujokat pedig, észre vévén a' mi Sergeinknek közelítését, éjtszakának és a' tsatának ideje alatt a' *Dunán* keresztül költöztették. A' *Sajkákban* is sok kárt vallottanak az ágyuztatás miatt.

Gr. Klerfe ezen ütközetre nézve az egész seregnek hívségét és vitózságát ditséri: azonban igéri, hogy

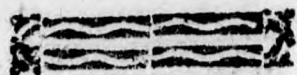

hogy név szerint-is ki-fogja nevezni azokat, a' kik magokat mások felett meg-külömbözték: különösön ditséri a' Gróf ezen tudósítással el-küldetett ifju Hertzeg Kapitányt *Hefsen-Homburgot*, ki akkor a' Generálnál Komandon lévén, a' Sántzra rohanó Lovasággal edgyütt az ellenségre réá ütött, melly alkalmatossággal alólla lova-is el-lövetett.

Egy más hasonlóképpen H. *Kóburgtól* érkezett tudósítás-szerint, a' Törökök egy néhányszor ütötteknek *Silistriából* a' Gen. *Karajtzay* alatt lévő seregünkre, ugy Izintén *Brajlovból*-is a' F. M. L. *Stáderére*: de mindenkor olly serényen tértenek vissza minekutánna észre vették a' miénkeket ellenek indulni, hogy tsak egyszer érhetné-bé őket egy *Staadertől* ki rendeltetett seregtske; melly akkor is 20-at közüllök le-apritván, mindent a' mit a' Török seregnél tanált, maga prédájává tett.

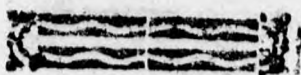
Ezen hir a' Királynak nagy örömeire szolgált: a' hirt hozott ifju Hertzeg Kapitányt, vitézségéért Májorsággal ajándékozta-meg ő Felsége.

A' további Oláh-orzági tudósítások, nem bizonyosok: és közönségesen bajos bölts lenni valakinek általok. Némellyek szerint, minekutánna Hertzeg *Koburg* a' maga seregeit 2 órányira *Gysurgyso* aloll vissza vonta, a' Törökök egész erővel ismét által jöttek, és a' miénkektől el-hagyatott helyet el-foglalták: a' Hertz. *Koburg* Serge pedig onnan az hova magát előbbször bé-sántzolta, ki nem mozdult, hanem az Oroszokat segítségül várván, azoknak meg-érkezésével ismét *Gysurgyso* ellen fog

öszve foglalt erővel szerentsét próbálni. Mások szerint Gr. *Klerfe* Turnul felé nagy erővel előre nyomulván, maga H. *Koburg* Brajlov ellen mondatik indultnak lenni. — Kevés idő múlva ismét fogunk hallani valamit. Ugy láttzik, hogy a' Törökök egész erejeket Oláh-ország ellen fordították. — — Serviából a' Timok felől semmit nem hallunk: sőt igaz volt az-is a' mit már említettünk, hogy a' Törökök Jun. 12-dik napján Prégovából olyan izenettel jöttek Oberfil. B. *Revay* Urhoz Negotin. ba hozzánk kerestül, hogy ők Jun. 13-dikán az ő Bájrám innepeknek végén mind Viddinbe, mind pedig körül-bé keményen fognának ágyuzni: mellye a' miéinknek ne állittsanak lenni a' fegyver-nyugvást meg-törésének; sőt állának rá arra, hogy az, még 10 napokig nyullyon. Másnap ismét által jöttek, és valóságos fegyver-nyugvást kértenek.

Summája egy tudósíttásnak, melly Jun. 28-dikán költ a' Tzettini táborban. „Ezen város, miolta körül vétetett, minden napokon jobban kezd a' legnagyobb köfal-törő ágyukból lödöztetni. Már tegnap előtt minden ház fedelek le-vóltanak vonatva, egyéb fa portékák öszve égtenek, és az ellenségnek egy puska-poros háza-is fel-gyullytatott. Mind ezek két mérges ki-ütésekre indították a' Várofi és a' Várofiaknak segítségére érkezett ellenséget. Igen nagy erővel rohantanak a' mi föld töltéseinkre: mellyeken hogy erőt nem vehetnek, a' *Szluini* és *Ogulini* határ Regimentek Kemény lövőinek és a' *Serefsánusoknak* köszönhettyük, kik éppen a' ki-ütéskor vóltanak szerezek az ostrom körül. Ugyan

napon 5 köz-embereink ölettettek-meg, 15-tön pedig sebet kaptanak. Ezeken kívül meg-lövetett a' *Szluini* Regimentből Fő Hadnagy *Mikhájlovits*-nak lába szára: hasonlóképpen Intsinér Májor *Tzerininek* lába-is, még mingyárt a' Város bé-rekesztésekor, keményen meg-sebelsített. Leg-nehezebben esett pedig minnyájunknak Generál Báró *Bubenhofennek* szerentsétlensége, ki, hasának alsó részében, halálra sebelsített. Tegnap előtt jó reggel, midőn a' Sántzok ki-mérettenek, a' Gr. *Gyulay* szabad Batalionnyának egy részetskéje az el-lenségtől egészszén körül vétetvén, egy Fő Hadnagy és 5 köz-emberek bellölle meg öletének, a' többek pedig a' *Gnefevits* szabad Húszárjai által meneked-tenek-ki a' szerentsétlenség aloll. — „ Ezen Levélben nintsen egyéb nevezetes, a' mit el-nem lehetne halgatni, és inkább tsak a' készülétekre tartozik, mellyek a' Város ellen tétetnek.

Oláh országból ismét ujjabb hírek érkeztenek, mellyek által erőfsítettik, hogy Gysurgysónak ostromoltatása ujjanton kezdődnék. Ugyan ezen hírek-szerint a' Gen. *Karajtzay* szerentsés probája a' Törökök ellen, mellyről közelebbről emlékeztünk volt, ilyen formán iratik-le: — „ Észre vévén H. *Koburg*, hogy a' Gysurgysóvi Basa, a' töllünk el-vétetett ágyukat 's készüléteket hajóra rakatván, a' Dunán szállittattya, rendeléft tett a' nevezett Generál Urnak, hogy a' Török hajókra üfsön, és ha lehet az ágyukat vegye visszsa: a' Gen. Ur rendeléseit a' leg-nagyobb böltsefséggel meg-tévén, nem

tsak az ágyukat vette vissza, hanem 3 száz Török-is veztették-el életeket.

Ugyan Oláh-országból, *Tihából* Jun. 23-dikán. Mi, Jun. 18-dikán dél után *Islás* tállyékára, az hal magokat a' Törökök a' Gysurgysóvi történet után gyakran mutogatták, 4 Ofzálly Gyalogsággal és 5 száz Lovasokkal, rész-szerint vizsgálódásra, rész-szerint pedig olly véggel küldettétvén-ki, hogy fergeink ujj bátorságra inditódjanak, a' Törökök bátorsága padig egy keveset ez által-is kitsinyedjek: a' ki-rendelt helyre *Islás* mellé a' Duna partra, a' nélkül, hogy a' Törökök leg-kisebbet vettének volna a' dologból észre, estvéli 10 órára meg-érkezünk, a' parton Gyalogjaink 4 szegre állittattanak, a' Lovasok pedig, magokat el-titkolva, hátulról rendeltettenek, a' 4 nagyobb ágyuk pedig éppen a' viz szélére szegzettetven-ki. A' tulsó partnál jó reggeli 6 órakor Nikopolisból 2 Török hajók jelenének-meg: ezekre a' mi ágyuinkból tűz adatott, és az első fele az egyiknek meg-törettetvén, alig vólt az ellenségnek ideje, hogy belőlle a' partra ki-szállhasson, a' málik pedig vissza indúlt. Erre lárma esvén, mind Nikopolisban, mind Thurnban az ágyuk 3 rendben egymás után készületnek jeléül kilövettenek. Tsak hamar 6 fegyveres Török hajó érkezett ismét meg: egyike azonnal meg-lövetetvén süjnedni kezdett, mellyből a' Törökök egy szigetre szállottanak-ki: még más kettő-is annyira megromlott, hogy alig évezhettének rajtok a' Törökök a' partig: a' többi vissza szaladott Nikopolis felé. Harmadszor ismét közelített felénk igen

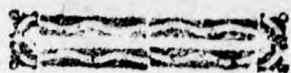

nagy ágyuzással egy sergetske, mellynek hajóji veresre és zöldre vóltanak festve : ezek sem érhetvén el semmi tzéllyokat , károkkal tértenek visszsa. Utollyára maga próbált a' Basa : a' tulsó parton egy dombra 4 nagy ágyukat fel-vonatván, az azokból való tüzeletésnek óltalma alatt parantsolt egy hajós sergetskének, ellenük közelíteni. Mind két részről egy óráig tartott a' kemény tüzelés u. m. estvéli 7 től fogva 8-ig. Ekkor-is futva tértenek visszsa az ellenség hajói, a' miéinkek pedig örömet lövén, 4 napi kün-létek után leg-kisebb vesztes nélkül tértenek visszsa a' Táborhoz. A' két Oberstlájdinánt Urak u. m. a' *Nádasdi* Regimentből B. *Salis*, a' *Splényiéből Adorián* és Májor *Szentkereszti* Ur, vitéz magok viseletek által igen sokat tettek a' dolognak szerentsés ki-menetelére : az ágyuzók közzül pedig haton tették magokat méltókká a' jutalom pénzre.

A' Morvai szélekrői. — Báró *Laudon* Najti'scháinban veszedelmes betegségben fekszik. — A' Pruszfiai és Auszriai szélek között, félben szakasztott az által járás : ugyan tsak azon Pruszfus Pátensben, melly által ezen tilalom ki-hirdettetett, az-is benne vagyon, hogy a' kereskedők ezen tilalom miatt nints miért nagy kártól féllyenek ; mert nem sok ideig fog így tartani. — A' *Hadik* Regimenttyénél Kapitány *Desöffy* 3-dik Májorrá tétett. — Gr. *Vilhorzky*, a' *Vurmzer* Reg. Oberstere tavally-is hivattatott vólt Hazája-fiaitól a' Lengyelektől visszsa : most pedig fenyegettetik ; hogy ha Generálisságra visszsa nem megyen, jószágait-is elveszti, pénzt sem kap hazul többet.

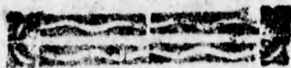
Hazánkból. — egy virguláig szóról szóra. — A' Nemes Szabolts Vármegyei Vitéz Nemes Bandérium, a' Szentséges Magyar Korona nyoltz napok alatt igaz Hazafi buzgósággal véghez vitt Ör-állásból folyó Sz. Iván havának 14-dik napján Budáról elhagyott Megyéjébe vissza térvén, ugyan azon Hónak 20-dik napján a' Ns. Vármegye közepére Ujj Fejértó névezetű Hellységbe szerentsésen bé-jutott. De minek-előtte ezen Hellységbe bé-ért volna, fél-mértföldnyire Körtvélyyes nevű Erdötske alá, eleibe ment ezen Nemes Bandériumnak a' Nemes Vármegyének nagy érdemű Első V. Ispánja T. Nemzetes Vitézlő *Szathmáry Király* Josef Ur Paripán 32 válogatott és díszesen fel-öltözött Megyebéli Nemes lovasokkal és lobogó Zászlóval, kiis a' Budáról eddig szerentsésen érkezett Nemes Bandériumot válogatott szókkal öszve szedett ékes beszéddel köszöntötte, 's a' Szentséges Korona örizetiben meg-bizonyított igaz hazafi hívségeket a' Nemes Vármegye nevében is meg-köszönté; nem külömben Tekintetes Nemzetes Vitézlő *Mihályfi* Ferentz Ur a' Debretzen Vidéki Törvényes Táblának egyik Hites Birája, mint Ujj-Fejértói egyik Földes Ur, a' Kotsikon azon helyre öszve sereglett Ujj-Fejértói Földes Uraknak 's Afzszonyságoknak Nevekben és Képekben, ezen Nemes Bandériumot ékesen szóló nyelven köszöntette 's idvezlette. Mind két köszöntő nagy érdemű Uraknak díszes köszöntését, a' Tttes Bandériumot a' Hazájában vezető Kapitány Vajai *Vay* Adám Ur, igaz Magyarsággal készült betses köszöntéssel váltotta-fel. Melly kellemetes Tisztesség tételhez képest, a' Vitéz Nemes Bandérium-is Tokjából lobogóra ki-botsátá Zászlóját, és Lodingoson, Pantalléroson egész díszes készületbe indulamag elől ezen Erdötske alóll Fejértó felé, az fent említett első V. Ispány Ur és Kapitány Urak vezérlése alatt, 's nyomba kísérvén ezt a' tisztesség tételre eleibe jött Megyebéli lovas Nemes Zászlós sereg, ki-vont fegyverrel sip és musikák harfogása között menének mindnyájan ezen Nemes Vitéz Kö-

róna öríző Bandérium, Törvény Halgató Fő Hadnagya Tttes Diószeghy Erdödy Lajos Ur Ujj-Fejértől lakó házának kerített Udvarára. Holott is a' Kápi ány Ur jelt adó hangos szavára az egész Bandérium Paripán szép rendbe meg-álván, a' Háznak Uri Gazdája Diószeghy Erdödy Lajos Ur, hasonlóan maga paripáján ülven, ekképpen szollította meg, és idvezlette az Udvarán meg-állott Nemes Vitéz Bandériumot.

Édes Magyar Hazánknak tulajdon védelmére felnevelt és pallérozott kedves Fijai! tellyes gyönyörüségei! Nemes Vármegyénknek mint egy jeles Bokréába öszve válogatott drága világ szálai! Szerelmes Pajtásaim!

Repeső öröm fogva szívemet azon: hogy a' hitelesen reánk bizott, és szentül magunkra vállalt, veszedelmes bujdosási után, Hazánk Anya Városába Budára viszfa kerített Szentséges Magyar Koronát nem tsak hazafi forró buzgósággal meg-öriztük, és annak színről színre maga valóságában lett meg-látására, mind magunknak, mind más azon tzelre epekedő Személyeknek nem tsak útát törtünk 's ohajtott engedelmet nyertünk, hanem Ör állói Hites, de egyizersmind igaz Hazafi hivséggel lelkesített köteletségünket, mind magunknak, mind másoknak tellyes elégtételére, igaz és egész buzgósággal, hiven, tökéletesen, minden hiba és fogyatkozás nélkül véghez vivén; már kevés ideig elhagyott Nemes Megyénk Kellő közepébe, tulajdon Kedveseinkhez szeretsésen és minden sérelem nélkül viszfa tértünk 's értünk. Öröm keríti körül ezen én Kisded Udvaramat, a' tölti bé tsekélly Házamat is, midön illy mohosodott régi Nemes Nemzetekből virágzó jeles, valójában egy tettetéft nem esmérő edgyes] szeretetnek lántzaival öszve szemzett Uri Vitéz Seregnak belé érkezésével díszeskedhetik. Szállatok-le hát már kedves Pajtásaim, szállatok-le hozszas utazás, Égig emelkedett porr, és forróan sütő napnak rekhenő heve miatt már ele-

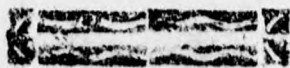

el-süggedésre hanyatló negédes Paripáitokról ; jöj-
 jetek bé Titeket egyenes hiv indulattal fogadó pusz-
 tás Hazámnak gyenge falai közzé, nyugodjatok ez
 nyájason fedezgető árnyékba, légyetek edgyül ed-
 gyig, kivánt egétségbe talált kedves Hitvesem, te-
 ritett asztalának drága és kellemetes Vendégei !
 Vegyétek erántatok igaz Hivséggel dobogó szive-
 met, hamvaink között-is fel-bomolhatatlanul tar-
 tandó Pajtásággunknak tsalhatatlan zálogául. Ald-
 gyuk a' Magyarok Elő-Istenét, útozásunknak sze-
 rentsés végezéséért. Igyunk atyafiságos Aldomást.
 Éllyetek kedves Pajtásim, és éllyen a' ti drága
 emlékezetetek még a' leg-későbbben következő
 Maradékoknak zengedező nyelven is meg-motskol-
 hatatlan ditséretben. Éllyetek, ismét mondom él-
 jetek, és velem edgyütt örvendezzetek: Mert:

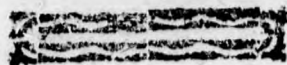
Meg-van Szent Koronánk, ujjult szabadságunk
 Szivünk 's értelmünk egy, ez az bódogságunk.
 Adjon a' Fő Felség Hazánknak olly Királyt,
 Ki el-felejtse vélünk azt, a' mi fájt.
 Igy leszfz a' Magyaroknak, hidjétek mindene,
 Mert bizony él még a' Magyarok Istene.
 Hidj benne, kérj tőlle, tölti szükségedet,
 Tsak meg-ne kortsofítsd többször nemzetedet.

Végezvén ezen szavait T. *Auditor* Fő Hadnagy
 Ur, az egész Vitéz Nemes Bandériumnak minden
 Tagjai nagy Vivát kiáltás utána le-ugrándozának
 Paripáikról, bé-sétállának a' szobákba nyájason ö-
 lelgeték mint azon egy Anyának kedves gyerme-
 kei egymást, és a' meg-pihenést liettető köntösök
 ki-gombozásának szabadságot válofztván; nem so-
 kára gazdag vatsorához ülének, és Hegedüknek 's
 egyéb Musikaló szerfzámoknak harfogási között,
 Magyarok régi áldott szokások szerint egétségekért
 való köszönetek után böven és a' leg-vigabb ked-
 vig hörpögeték a' leg-jobb féle Magyar Borokat,

fent

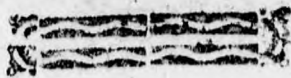
fent említett kedves Pajtások és Gazdájok, 's szorgalmatos jó Gazda Afzszonyok T. Dioszeghi *Erdődy* Lajosné Tettes Kis Rhédey *Rédey Borbára* Afzszony igen szives Gazdálkodásokból. Más napra kelvén az idő, minekutánna kedves Gazdájoknak 's Gazda Afzszonyoknak sziveségéből ki-ki tettése szerint fölöstökömölt volna, egész készülettel kierezített Zászlóval Paripákra ülének, és a' tegnap kilérő Megyebéli Nemes Seregnak atyafiságos kísérese alatt indulának N. Kálló Mező Városá felé, az ott lakó jeles Nemesség is Paripákra ülven, fele útyára Fejértótól fogva Kállónak eleibe jöve ezen Vitéz Nemes Bandériumnak; fogadá örvendő köszöntés tétellel, és a' Fejértói Nemes Sereggel öszve tsatolván magát a' Nagy Kállai Nemesség-is, szép rendel és Mufika szó alatt késérék-bé a' Nemes Bandériumot, a' Nagy Kállóban fekvő T. Ns Vármegye nagy épületü házához, holott-is a' ház kapuja előtt sorba állott Ns. Bandériumot, a' Ns. Vármegyének érdemes második Iró Deákja, vagy-is Notáriusá Tttes *Osváth* Lajos Ur hoszszas és jeles elmével készült köszöntéssel fogadta. Megszállának hát itt, és a' Zászlókat minden illeudóséggel, azon helyre a' holott tartatni szoktak béhelyheztvén, minekutánna itt-is rész-szerint Első V. Ispány Ur rész-szerint a' Tttes Nagy Kállay Familia érdemes Fiscálisa Uri asztalaiknál gazdagon ebédelték volna, egymásnak szives ölelése és tsókolása között szomorú bótsút vévén egymástól, ki-ki tulajdon lakó helyeire széllyel oszlott. Így végezte tehát Pályáját, a' Szentséges Magyar Koronát őriző Tttes Nemes Szabólts Vármegyei Vitéz Nemes Bandérim.

Had. Tört. 20, 21, 22 és 23-dik lap. — Hont
 Vármegyéből, így ír egy buzgó Hazafi: — „A'
 már nagy részint aluvó félben volt Hazafiúi tűz,
 fel-gerjedt minden rétzeiben a' Magyar Hazának.
 Ezen tűznek élődése, uj életet kezdett adni Ország
 szerte a' Magyar Nyelvnek - is, még ott-is, a' hol
 igen meg-szünt volt az hangzani, egy időtől fogva.
 Értem Felső Magyar országot, a' hol tellyes igye-
 kezettel rajta vagynak már most a' Magyar Nyelv-
 nek virágzó állapotba való hozásán. Ez, annyival
 is szükségesebb: mivel a' Hazafiúi buzgóságnak tü-
 ze, és a' Nyelv, költsönösen vezik egymástól az
 elevenedést. Mennyire élelztette mind kettőt, 's é-
 lelzti most-is naponkent az Uraknak hív fáradozá-
 sok, 's szives iparkodások: látja ezt minden, a' ki-
 nek szemei vagynak a' látásra. Mivel pedig a'
 Haza bóldogságát, ugy a' mint telhetik kitől kitől,
 elközleni, minden igaz Hazafinak fő kötelessége:
 kivántam én is fel-tenni valamit, a' Nemzeti Nyelv-
 nek egész Familiákba 's Hazákba való leg-könnyebb,
 és ugyan azért leg-is alkalmatosabb bé-férkezteté-
 séről. “

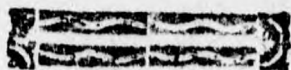
„Senki sem fogja talám ellenzeni, ha azt ál-
 litom, hogy Trentsén, Turotz, Liptó, Szepes, Sá-
 ros és több felső Vármegyéknek gyökeres Fő Ne-
 meseinél, a' Magyar Nyelv volt hajdan a' házi
 Nyelv. — De ki mozdította tehát ezt ki, azon Ne-
 mes Házakból? — valóban nem más; hanem —
 a' házi tselédek — mert, bár más tekintetben szol-
 gák, 's szolgálók is azok: de a' Nyelv dolgában
 ők az Urak a' Háznál. A' mint, a' Kotsis, az
 inas, és a' Szobaleány, a' Dajkával Magyar, Tót,
 vagy Német: a' szerint változik az egész Ház is
 által Magyarra, Tóttá vagy Németté; ugy kell en-
 nek járni, mint amazok fűjják. Ez, tapasztaláson
 épült Igazság. — A' mi történt a' felső Várme-
 gyékben a' Tót tselédek miá; ugyan a' történt má-
 sutt a' Német 's Frantziák miatt. Innen van, hogy
 fok fő embereink meg-szóllalhatnának a' Regensbur-
 gi,

gi, vagy Párisi Gyűlésekben; Nemzeti Nyelveket pedig csak alig törtetik, vagy talám éppen nem is értik — mellyet olztán molt tulajdon magoktól is szégyenlenek. Látom, hogy ezen hibának meg- or- voslására sok helyyeken Magyar Nyelv' Mestereket vesznek-fel — e' jó: de Tselédek-is Magyarokat kellene fel venni; mert külömben a' mit építenek egy felől, azt más felől magok el-rontják; a' mit nyer- nek a' réven, el-vesztik azt a' vámon. — Mennek már némelly fel földi Uraságok e' részben követés- re méltó jó példával elől: mert csak magából N. Szathmár Vármegyéből, több Magyar tseléd taka- rodott kivánságokra hozzájok 200 ig valónál. — Mar- tavaly, Eperjesen létebmem, édes érzékenységekkel teltem-el, midön hallottam, melly tisztán beszéllnek magyarul a' Tábla Elölülője' M. Szirmay Ur' Fiai: és ez honnan vólt? nem onnan bizonyyara egyedül, hogy az Ur és az Afzszony tökéletes Magyarok (mert hány Magyar Szüléknek Magzataik liketek a' Magyar Nyelvnek értésére, 's némák annak be- széllésére); hanem mivel több vólt az említett Ur' Házánál a' Magyar, mint sem a' Tót tseléd. — Erre a' Kérdésre: „Hát a' Tót tselédet hová tesz- szük? “ könnyü a' felelet: „Le kell az Alföldre küldeni. „ — De azt mondod: ha igaz az, hogy a' tseléd a' házi nyelvnek Mestere — félő, hogy a' Tót tseléd Debretzent, Ketskemétet vagy Kö- röst-is Tóttá ne tegye. Soha sem kell ettől tartani Barátom: mert csak ugy történhetne e' meg, ha a' Tót tseléd nagyobb számmal fogna ezenrül len- ni az Alföldön, mint a' Magyar — annyit pedig bajoskás vólna egyszerre le-küldeni. És így inkább lehetne reményleni, hogy a' született Tót Tselédek is szintén ugy neki magyarosodnának oda-le; va- lamint ide fel, előbbeni Uraik és Afzszonyaik. „

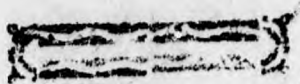

Vivit post funera Virtus !

Néhai Nagy Kállai Kállai Mihály Ur, Mélt. Gróf néhai *Haller* Sámuel Ur Ns. Regementtyének Századosa, született vala e' Világra 1730-dik esztendőben néhai Nagy Kállai Kállai János Ur, és Mélt. Perényi *Perényi* Borbára Afzszony ő Nagyságoktól, a' kiknek szorgalmatosságok által minden alsóbb Világi-Böltsefégi, és Törvényes Tudományokat, rövid idő alatt, magát megkülömböztető vífelettel, elvégezett; azután pedig egy darab ideig magát a' Törvényes dolgokban gyakorolván, midőn látná, hogy itt Királynához és Hazájához való hiv szolgálattját nem bizonyíthatná olly nagy mértékben-meg, mint a' *Márs* mezején, elvégezte magában, hogy a' fenn említett Ns. Regementnél próbálná szerentséjét, az holott szolgálattját a' leg alsó gráditson kezdvén, e'zes és minden nagyobb szolgálatokra való alkalmas vóltát annyira megbizonyította, hogy tsak hamar All-Hadnagyságra emeltetett: ezen Hivatalban megbizonyította a' Vitézséggel egyben köttetett maga böltseféget; mert mint egy esztendő alatt a' Pruszszussal hét esztendőig tartott háboruhoz, nem tsak nagy szorgalmatossággal készítette az alatta lévő Ifjuságot, hanem azt, három százon fellyül, egyedül maga, 1 Strá'sames-terrel, 2 Káplárokkal, és 20 köz-legényekkel, Péterváradról egészfzen a' Pruszsziai Határ-szélekig fel-vezérlette, a' nélkül, hogy tsak egy-is közüllök el-szökött vólna; itt a' maga ki-rendelt állásához alig érkezett-meg, a' midőn észre vette, hogy az el-

lenségnek két ezernél többől álló száma csak egy fertály órányira vagyon tölle, 's ötet fel-akarja prédálni, még-is a' maga maroknyi népét bölts hátrálásokkal minden kártól meg-tudta védelmezni, mind addig, a' mig több segittség érkezett, mellyel maga erejét egybe kaptsolván, az ellenséget bátran vizsgálta verte, 's ugy azután bekével a' Ns Regementhez tsatolta magát. Annakutánna több ütközetekben jelen vólt, nevezetesen, midön a' Pruszszus Királynak minden Bágá'siája el-foglaltatott; de mindenünnen seb nélkül szerentsésen vizsgálta tért. Végre ama *Kolini* nevezetes ütközetben, mellyben vitézi bátorságát különösönn meg-mutatta, karján és tzombján olly tetemes sebeket kapott, hogy azok miatt tizen-egy esztendő el-forgása alatt szüntelen flnlődött; de ugyan-tsak meg-gyógyulván; elsőben N. Erdély-országba a' Vas-kapuhoz, azután Péterváradra, végtére pedig Kafsára Kommendánsi hivatalnak fel-vállalására hivattatott; de mivel egy részről ditsőségesenn uralkodott Felséges Királynénk *Mária Therésia* által 800 frt. esztendei fizetéssel ugy el-botsáttatott, hogy soha szolgálatra ne kényszerítettéhsék; más részről pedig el-törödett állapottya az Hivataloknak viseléséhez éppen kedvetlenné tette, sem edgyiket, sem a' másikat fel-nem vállolta; hanem maga Józsiágában töltvén napjait, öfi Józsiágait, a' mennyiben még kezinel nem vóltak, rész-szerint ki-kereste, rész-szerint pedig szembe tünöképpen jovítottta. A' vólt első gondjai közül, hogy Isten' ditsőségit áhíttatos, tökéletes élete, és jó példa-adása által, nevellye. Bé-következ-

kezvéen a' mostani Ország-gyűlése, tsak ugyan a' maga Familiája dolgának elő-mozdittása végett, Pestre fel-jött, az hol, szintén esztendeig tartott nyavallyája után, Sz. Iván Havának 26-dik napján e' mostan folyó 1790-dik esztendőben meghalálozvan, 27-dikén estvéli 7 órakor a' Pesti nagy Templomban lévő Kriptába el-temettetett. A' Temetési pompán a' koporsó előtt ment a' N. Szathmár Vármegyei Nemes Bandérium az Ifju Gróf Károly Ur ő Nagysága vezérlése alatt, utánna egy része a' reguláris katonaságnak; a' Testet követte, a' Fő-rendek után, a' más része a' reguláris katonaságnak, melly után ment a' N. Szala Vármegyei Ns. Bandérium a' maga Musikájával. A' reguláris katonaság 3-szori lövés által tisztelte-meg ezen halotti pompát, melly *Perényi Püspök* Urtól vezettetvén, Gróf idősb *Károly*, *Smidegh* és *Sztáray Mihály* ő Nagyságok' jelen léte által-is meg-ditsöítettett.

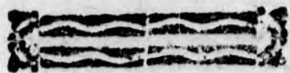
Utólsó jegyzések.

Pest. — Báró *Herbert* Jul. 5-dikén Pestre érkezvén, 7-dikén tovább folytatta úttyát Bukerest felé. Két Követtség béli Titoknak ezén Báró Urral. — Ama hires B. *Trenk* a' héten Pestre érkezett az Ország-gyűlésére. — *Liptai Obester* Ur Szeredán indula Pestről a' Táborhoz. — F. M. L. Gróf *Vartensleben* Ur-is, ki már nyavallyáiból jobban érzi magát, siet a' Tábor-felé. — Mint-hogy még eddig az Ország-gyűlésén a' Diárium ki-nem jött; mig e' ki-nem jő, addig jobbnak itélik fokban, hogy az ujjságok-is halgalsanak, ne hogy a' dolgok hibáson eszenek. Reménylyük, hogy egy néhány napok alatt útba indulnak ezek, és akkor a' mi E. Olvasóink-is láthatják ezeket.

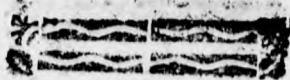
B É T S.

Az Udvertól 2 nevezetesebb parantsolatok tétet-
tenek ujjantán közönségessé. Az edgyik sze-
rint, minden szökevényeknek, kik a' katonaság
vagy egyéb félelem miatt hazájokat idegen földel-
tserélték-fel, az hazájokba való visszfa jövetel De-
tzembernek utolsó napjáig meg-engedtetik: az ha-
za jövőknek nem tsak hogy semmi bántodása nem
fog esni, sőt a' jelen lévő háboruban még tsak ka-
tonaságra sem fognak kényszerittetni. A' másik sze-
rint az Auszriai és Magyar Birodalmok között való
gabona-béli kereskedés iránt való szabadság mérfé-
keltetik-meg: ugy hogy a' gabonával kereskedők, sem
a' Magyar-orzági Harmintzad aloll, sem az Auszriai
vám aloll ki nem vétetnek. — Az Illiriai és Oláh
Nemzetnek Metropolitája a' Kárlovitzi ó hitü fő Püs-
pök *Putnik Mózes* Ur, Kolikában a' múlt 9-diken
meg halálozván, Budára le-vitetett. — Neápolisból
a' múlt 12-diken egy Kurir érkezvén, olyan hirt
hozott, hogy a' Királynének Jul. 2-dikán reggeli
8 óra után egy Printze születettvén, már 9 órakor
meg-is kereszteltetett, és a' nevek, mellyeket Ke-
reszttségben kapott e' következők: *Leopoldo,*
Giovanni, Guiseppe, Michele, Francesko de Paula,
*Salvatore, Casparo, Melkhio, Baldasare, Gen-
aro, Carlo, Pasquale, Filippo Neri, és Benjamino.*
— Ugyan ezen 12-dikén itt Bétsbe a' B. Tsászáért
tartó utolsó gyászbeli 6 hetekig tartó változás fel-
vétetett.

F. M. B. *Laudonnak* hirtelen való terhes nya-
vallyája a' vizelletének meg-állása miatt okozta-
tott. Ő Excellentziájának Jul. 10-dikén a' (Sz. Sa-
cramentum fel-adatott: tsak ugyan már könnyeb-
bedni mondatik ezen nagy beteg, és életének még
mostani meg-maradásához remétség vagyon.

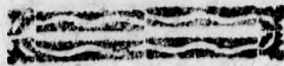
Horváth-ország. — A' Tzettini Táborból Jul 1 ső
2-dik és 3-dik napján. — Itt következik vagy 3 Le-
 vélnek summája a' meg-nevezett táborból. „Az a'
 jó katona *Báró Bubenhofer* Jun. 30-dikán, a' hasá-
 nak alsó részében vett seb miatt, *Szluinban* meg-
 halálozott. Fegyvertármester B. *Devins* meg-hatá-
 rozta magát, hogy a' boldogult Generálnak temető
 helyét, egy emlékeztető temetési-kövel tisztelje-
 meg. A' *Tzettin* bélieknek óltalmára Jul. 1-ső nap-
 ján nagy Török sereg érkezvén-meg, azonnal három
 ízben rohant az ellenség a' mi ostromló töltéseink
 és sántzaink ellen: de mind annyiszor vissza ve-
 rettetett. Meg-vallom (szóll a' tudósító) soha még
 a' Törököket az ellenségre ilyen méreggel ütni nem
 láttam: az álhatatóságnak, alkalmasságnak és bá-
 torságnak leg-felsőbb grádittsa kívántatott ennek
 ki-álhatására. Tsak az *Ogulini* és *Szluini* határ
 Regementeknek Kemény-lövői vészik itt különösen
 a' ditséretet. Ezeket vezette F. M. L. *Báró Vallisch*;
 ki, első volt a' tűzbe való menetelben is, és a'
 vitéz Horvátokat személlye szerint igazgat-
 ván, egy hasonló bátorságu *Holivátz* nevű Had-
 nagygyal edgyütt, meg-sebelsített. Ezen szeren-
 tsétlen eset után a' sebels Gen. B. *Vallisch* helyé-
 ben, Gen. *Peharnik* rendeltetett. Oberster B. *Bajalits*,
 ki az ellenség földjén más felöll állot, észre
 vévén a' miéinknek veszedelmét, 300-ad magá-
 val sietett a' Város ellen: melly fokat-is használt,
 azért; mert az Oberster Ur a' Törököknek hátul-
 lyára kerülvén, ok is le-hagytak a' vakmerőségből,
 és hármat magok között halva a' tsatázó helyen
 hagyván, a' több el-estyeiket pedig vissza takarit-
 ván a' városba vissza tértenek. Gen. *Vallisch*nak
 gyógyulásához reménség vagyon. Végsé lévén a'
 tsatának, Oberster B. *Bajalits* ismét vissza tért a'
 ki rendelt helyére: de nem azon az úton, mellyen
 jött volt; mert akkor-is ki ütöttek ellene a' Törö-
 kök, és félt, ne hogy vissza menetelekor nagyobb
 sereggel jöjjenek ellene. A' miéink Jul. 3-dikán
 már 60 lépésnyire közelitettek volt a' kereszt
 Sán-

Sántzok által a' várhoz. A' várnak valóságos ostromlása Jul. 1-ső napján kezdetett-el. Ha a' városnak erősebb segittsége nem érkezik, nem igen áthat fenn tovább 6 vagy 7 napoknál, noha mi is ostromlókul olyan kevesen vagyunk, hogy a' várost, annak módja szerint körül sem vehettyük. Ugy láttzik, hogy a' miéinkek nem szándékoznak a' várat réá rohanással meg-venni; minthogy az után is, minekutánna a' város egészfzen ölzve rontatott, és az ellenségnek minden ágyui haszon vehetetlenké tétetnek, u. m. 30-dik Jun. és 1-ső Juliusban is *mina* ásás körül forgalódtak. A' Jul. 1-ső napján oltalomul jött, és a' miéinkektől vissza veretett Török Vezér *Bányalukéből* jött volt. Jun. 30-dikán 9-dik napja vólt, hogy a' miéinkek minden sátor és bágá'fia nélkül táboroztanak a' városnak megszállásában, 's még máig is tsupa veszfzö kajbák alatt táboroznak. A' vigyázatra való járás szüntelen való; mert az ostromló nép kevés. Valami 3 ezerig való segittsége ismét meg-érkezett az ellenségnek: a' várostól egy órányira fekszik egy erdőben, és a' miéinkektől körül vétetve ágyuztatik;

Oláh-ország. Az Oroszoknak egy részetskéje egész erővel liet, a' mi *Oláh-országi* sergeinknek segittségére. — Ennyiben áll mind az, valamit délről az Oroszok felöll mostanság olvasott, vagy halhatottt valaki. Ollyan mintha a' Törökökkel egészfzen fegyver-nyugvásra léptenek vólna, és a' Lengyel széleken állanának vigyázaton.

Bresnestiből Jun. 29-dikén ezt írják: „Mihent a' Törökök a' Timok vize mellett észre vették, hogy a' mi Sergeink Brahovánál, a' Kalefáthoz által küldettettek miatt meg-gyengültenek, haladék nélkül által izentenek Generál *Vétseihez*, ki a' mi népeinket a' *Klerse* jelen nem léte alatt Brahovánál igazgatta, hogy ezen szempillástól fogva a' fegyvernyugvásnak és barátságának vége vagyon, melly szerint őket a' miéinkek 4 óra múlva mint kedvetlen vendégeket el várhattják. Az edgyezés szerint

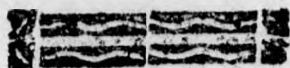
3 nappal kellett volna előre hirül adni a' fegyver nyugvásnak félben szakasztását, mellyből a' Törökök nem tsak hogy 4 órákat tsináltak; hanem az-is hirül adatott a' miéinkeknek, hogy ugyan akkor már nagy sereggel vóltanak útban ellenünk. Erre a' hirre a' miéinkek felkerekedvén *Krajna* vidékit oda hagyták, az eleséget, mellyet magokkal Oláh-országba által nem vihettek, a' vízbe hányták, és egy nagy elés házakat elégették. Elkergetvén Gr. *Klerfe* Kalefáttól a' Törököket, ismét azoknak a' *Krajnából* való ki-kergetése ellen indult, mellyet, ezen hir-szerint, véghez is vitt: minthogy közelítvén a' miéinkek, a' Törökök magokat sietséggel *Viddin* felé visszra vonták.

A' Morvai és Sléfiái szélekről Jul. 4-dikén. — A' Pruszfiai széleken nem látni semmi mozgásokat: még tsak a'probb vigyázatok állittatnak -ki. Nálunk Jégerndorfon keresztül járnak a' Kurirok Béts felé, és onnan visszra Rájkenbakh-felé. A' mint mi halhattuk, még tsak két magános gyűlések tartattanak ottan: az Orosz Követre várokoznak. Még mind tart azon tilalom, melly szerint sem a' Pruszsus Birodalomból az Austriaiba, sem innen oda által menni nem szabad senkinek. A' szökevényeknek lovai és fegyverei, még máig-is mind két részről visszra tseréltetnek. — Némellyek nem hiszik, hogy a' Belgiumi és Lüttikhi zenebona-is a' Rájkenbakh-i 's *Breszlovi* egyezések által tsendesítették le; mert, így szollanak ezek: a' Lüttikhi környül-állásokat tsak a' kettő u. m. Austria és Pruszsia nem igazithatják; mert oda szova vagyon a' több Német Fejedelmeknek-is.

Belgium és Lüttikh. — A' Papi Váloasztó Fejedelmeknek seregei egész erővel ki-indultanak Másfokból a' Lüttikhiiek ellen: ezek pedig minden városaiknak kapuiban föld oltalmazó töltéseket építvén, azokat ágyukkal rakták -meg. A' Pruszsusnak Geldria felől sereglő népét senki sem tudja hová tzelezzanak. A' Lüttikhiiek a' magok segit-

tségekre várják őket. Mások azt mondják, hogy valami julsát formálta a' Pruszszus Lüttikhnék bizonyos részéhez, és abba akarna belé-szállani. Mások ismét azt tartják, hogy a' Pruszszus Király is, a' Püspök julsát akarná ismét a' nép ellen óltalmazni, és a' végre szándékoznék népeit a' Német Papi V. Fejedelmek sergeivel ujra öfzve foglalni. — Az idő fogja mind ezeket meg-mutatni. Elég hogy a' Lüttikhiék egy tsepp vérig magokat óltalmazni el-tökéltették: sőt ök-is magokat, valamint a' Papa *Avenioja* és Helvetziában *Geneva*, a' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek mondatnak ajánlottaknak lenni a' végre, hogy Frantzia-orzággal öfzve kaptsoletassanak, és azzal edgyé légyenek. A' Lüttikhiék *Hafseltnél* erősítik magokat. Ide Erabántziai Pátrioták-is nagy sereggel gyűlnek: vallyon nem jönnek-é a' Pruszszus sergek-is itt az Hazafimányokkal öfzve? — ezt sem az edgyet, sem a' többet jelentő számbéli Ujjság-írók nem tudják: tehát — Nos — Uram környörülly az Ujjság-íróknak e'-béli tudatlanságán! — *Vanajpen* a' Belgák edgyik nagyobbik Ura, közelebbről egy hadi-történetet hirdetett-ki Brűszszelben, melly-szerint a' *Mósa* mellett *Huinál* az Auszriaiak a' Belgákkal Jun. 24-dikén öfzve tsapván, ök tsak 9 köz-embereket, 1 Dragonyost, és egy Kadétot vesztettének-el, az Auszriaiak ellenben 6 Húszárokat és 37 gyalogokat. Ezen hirről, minek-előtte el-hinnök, várjunk bővebb tudósittást másunnan pedig ne Brűszszelből: mert a' Brűszszeli ujjságot maga *Vanajpen* szokta meg-rostálni, 's egy betűig azt hágy benne, a' mit maga akar. Azonban pedig maga *Vanajpen*-is meg-vallya ezen tudósittásban, hogy a' tsatázó helyyet a' miéinkek tartották-meg, a' Belgák oda hagyván.

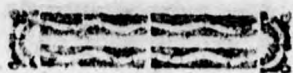
A' Tsászár Koronázásához minden felöll a' leg-pompásabb kélzületek tétetnek. Ezen, II-dik *Leopoldal* edgyütt, nem tsak a' Királyné fog a' Bétsi K. Udvarból jelen lenni: hanem az 5 idősebb Her-tzegek-is,

Némellyek azt is erősítik, hogy ezen dolog annyira ki volna már dolgozva, hogy most egyfzersmind *Ferentz Hertzeg* is a' Romai Királyságra el-fogna jegyeztetni. A' K. Német Test. örök 24 en készítettének-el ezen pompára: ruhájok ezüst pafzomántra.

Svédzia. A' Svédok a' múlt hónapnak 20. dikán el-énekelték a' 3 dik és 4. dik Jun. esett vizi tsataért való *Te Deumot*: azonba az ujjabb hírek nem emlékeznek semmit arról, hogy vallyon a' Südermanlandi Hertzeg hajós serge ki szabadult-é a' ketős Orosz hajós sergek közzül, mellyeknek egyben kaptasoltatása miatt magát bátorságos helyre kellett az ütközet után mingyárt állítani, és a' mellyektől meg szorittatván, egy darabig sem ide, sem sem amoda nem mozdulhatott.

Anglia és Spanyol-ország. Még máig sem bizonyos, hogy ki-fogja-é magát ütni az hadakozás itt, vagy nem. A' Spanyolok szintugy elég-tételt kívánnak az Anglustól, valamint az Anglus a' Spanyoltól: azonban, meg sem határozódhatik az, hogy mellyiknek lehet oka, az másiktól való elég tételnek kívánására, valameddig előre nyilvánosságá nem lészzen, hogy mi igazok vagon mind az Anglusoknak, mind pedig a' Spanyoloknak a' fenn forgó dolog iránt, melly miatt a' per támo-dott. — Az Anglus Követ *Fritzherbert* már Madritba meg-érkezvén, meg-visgáltatás alá került a' kérdés: de a' dolognak ki-menetele még ez után fogja az hadat vagy békességet meg-határozni.

Arad 4-dik Jul. — Minthogy még eddig, gondolatom szerint, ezen tállyékon Levelezőid nem lévén, Ns. Arad Vármegyének Szék-ujjítását Érd. Olvasóid között ki-nem hirdethetted: imhol most itten vagyon, ha tettzik Kurirod harfogó sipjával kikürtöltedheted.

Május hónapnak 1-ső napján, délutáni 6 órá tájba fegyveresen eleibe lovaglottanak ő Excellentiájának ifjabb *Sadányi Almásy Pál Fő Ispány* Urnak, némely Ns. Uri rendek, kik között vala, az ide való Camerális Erdő mester-is *Vizner Ur*, ki maga ámbár Német nemzet, Magyarúl nem-is tud, és Magyar ruhát soha se-is viselt, ezen alkalmatossággal, még-is tzifra Magyar köntösbe való öltözve, e' mellett valának 50 számmal Oláh erdő Esőzfzei mindnyájon ló-háton és Uniformisba, ezeken kívül valának még itten sok Oláh Nemessék is, kiknek ezen Vármegyében, nagy a' számok. Ezek mindnyájan tehát másika szóval, szép rendbe vezették ő Excellentiáját Arad Városra felé, a' mellyhez midőn már közel érkeztenek volna, a' Városban lakozó *Sidók* nagy számmal egy Balдахinum forma arannyal gazdag árnyék-tartóval és minden-féle szép musika-szóval eleibe menvén, legottan egy hídnál meg-állították, kik közül egyike ottan helybe egy rövid Beszédet Német nyelven elmondván, a' többi néppel kiférték ő Excellentiáját a' Városba. Ezeknek ő Excellentiája bizonyos ajándékot papirosba takarva akart ajándékozni, de ők mély alázatossággal meg-köszömvén, el-nem vették.

Második Május napja Vasárnap vala, azért ez nap a' Ns. Státusok semmihez nem fogtanak, hanem harmad napra, u. m. 3-dik Májusra kelvén a' Ns. Vármegye minden-némü rendei, reggeli 9 órá tájba Vármegye Házánál öszve jöven, onnét mindnyájon Fő Ispány Ur Kvártélyára mentenek, kit-is szép rendbe Templomba (a' hol az nap ő Felső-géért nagy emlékezetü II-dik *Josafért* Requiem tartott)

tatott) kísérték. Vége lévén az Isteni Szolgálatnak a' Templomból ismét azon szép rendbe a' Vármegye Házához vissza vezették, a' hol ő Excellen-tziája a' Ns Vármegye Ordinárius Notáriusja *Török Albert Ur* által, (kinek tudományát és éleltsen szól-lását a' *Ciceró* felől nem haladja) installáltatott, kinek-is elmondott Beszédje mint ritka Magyarsá-gáért, mint pedig a' foglalattyáért a' Ns. Várme-gye költségén ki-nyomtattatott, tsak az kár, hogy még eddig a' Magyar Világ előtt eléggé ki-nem terjedett.

Ezen Cérémónia után a' Ns. Vármegye Házá-nál 150 Személlyre asztalok teritettek, a' hol az egész Ns. Vármegye rendei gazdagon vendégeltet-vén, estve tiszteletes Bál vagy tántz ugyan tsak ottan tartatott.

Negyedik Május napján tartatott az után az Ujj-építő-szék. A' Válofztatott Uraknak nevei a' következők.

A' Tiszt Uraknak nevei, kik ezen Ujj-építő-széken válofztattak a' következők: 1-ső V. If-pány *Delsbacher Sigmund Ur*. 2-dik *Lovász Imre Ur*. Ordinárius Notárius *Török Albert Ur*, 1-ső V. Notárius *Faskó*, 2-dik V. Notárius *Török Josef Urak*, Ordin. Fiskális *Tahy Adám Ur*, V. Fiskális *Keresz-tesy Ur*. Fő Szolga-Birák: *Kászonyi Károly*, *Sta-nislovits György*, *Csernovits János*, és *Hendrey An-drás Urak*. V. Sz. Birák: *Török György*, öregebb *Arady*, *Nagy Josef*, és *Nagy János Urak*; Másod rendbeli V. Birák: *Remenyik*, *Kerek*, *Egyed*, és *Vásárhellyi Urak*. Generális Perceptor *Frummer Fi-lip Ur*; Exactor *Butzurka Ur*. Particuláris Percep-torok: *Kis György*, *Csomor Antal*, *Lörintz Pál*, és *Jakabos Urak*. Regisztrátor *Belinay Ur*. Ezekén ki-vül vagynak még 3 Salarifatus Assessorok-is, u. m. *Birsel*, *Potyondi*, és *Kováts Urak*. Vagynak még ezeken kívül rendelve két Commissáriusok, és 12 Esküdtek. Kiknek neveit minthogy sok helyt el-fog-

foglalnának, tettzet ki-hagyni. Mindnyájan ezen Tíztt Urak Katholikuskok ki-tévén egy *Csernovits János* Urat, ki Görög Vallású.

Méltóságos és Nagyságos, 'Sadányi ifjabbik *Almáfy Pál* Ur ő Excellentiájának, Nemes Arad Vármegyében a' Fő-Iszpányi hivatalban lett bé-iktatásának alkalmatosságával, melly vólt Májusnak 3-dik napján 1790. Ugyan Arad Vármegyei Státusok és Rendek részéről mondatott

B E S Z É D.

Azon tselekedetek, mellyek az Országok Diszét terjesztik, a' Nemzetek Ditsőséget nevelik, és mindkettőnek emlékezetét a' későségre örökösítik, valamint más Tartományokban, ugy ezen Nemes Hazában-is vóltanak mind számossak, mind jelessek. Melly efféle viselt nagy dolgoknak jegyzésével, noha külső, 's belső Könyves-tárházak tellyesek légyenek, 's bár a' Régiségtől vett Hagyomán kevélykedgyék-is emlékezetével, ugy tettzik mindazonáltal, sem *Chartagó* nem látott, sem *Roma* nem ért, de még ezen ditső Magyar Haza sem igen ditsekedhetik olly jeles Tettevel, mint a' minéműnek méltó inneplésére, Diszére, 's Magasztalására e' mái napon illy számossan, és pompásan ezen Megyének Tettes Státusi egybe gyülekeztenek.

Győzedelmeskedtünk tudniillik Felségesen uralkodó, de már örökre nyugovó Fejedelmünknek II-dik *Josef* hatalmas Tsászár, és Királynak Szívén, a' mellyet nem oszrommal nem fegyveres erőszakkal, hanem Nemzetünk ditsőséget magasztaló, és a' Fejedelmi Méltóságához éppen illendő fegyverekkel: a' szüntelen való kérelmekkel, méltó panaszokkal, hivséges figyelemmel, egyedül ügyünknek igazságától fedeztetvén, a' meg-világosított eszmélkedés, és emberségtől gyámolittatván, és Természet, 's Haza Törvényeinek meg-másolhatatlan Szenttségétől segítettvén, meg-vittuk, és meg-győztük elannyira,

annyira, hogy maga is azok által magát meg-győ-zettettnek lenni esmérven nem tsak tulajdon kezé-vel hitelezett Levelét, mint el-foglalt örökséginknek zálogát meg-adta, hanem Országunk Szent Koroná-ját, mint a' Haza Győzedelmének jutalmát, és di-tsősége nek bizonyságát vissza adta: által látván, hogy a' győzedelmes Hazát illetné a' Korona.

Oh hallatlan! és Eleink példája nélkül való, de bizannyal a' későségnek tanuságára örökösiten-dő győzelem! a' mellyben annyi, ha nem na-gyobb a' győzöttetnek ditsősége, a' mennyi a' győ-zedelmesnek boldogsága; mert egy részről az Igaz-ság és Kegyelem, mellyek ditső Afzszonyunk a' Ki-rálynénk boldog *Mária Theresiának* nagy Lelkét a' Sirban követték, kilentz elztendeig tartó siralmak után a' Királyi székben vissza tértenek, más felől pedig a' Szabadság, és Törvény, az Igazság, és Kegyelemmel egybe ölelkezvén, a' fel-háborodott Hazának nyugodalmat szereztenek.

Ki nem kívánna, az illy közönséges boldog-ság, és nyugodalomnak vissza-téritésében édes Ha-zájával hálá adó örömét közölni? a' holott annak meg-szerzésével nem felfietett az Anya Föld Atyafi vér-follyásokkal; nem nyittatott a' külső ellenség-nek tágos és bátorságos Menedék, az Országunk pusztítására; nem gyengítetett meg azon belső erő, a' mellyre a' múlt Századnak végétől, 's ennek kezdetétől alig juthatott-fel (máské-p is a' Szám-ban 's Ertékben nagyon meg-fogyatkozott) Neme-si vér.

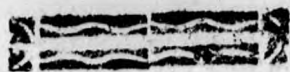
Ditsőséges, és örvendetes légyen tehát Miné-künk ezen mái Gyülekezet, mivel hogy: meg-adat-tatott létünknek ama nemesebb, 's betsefsebb része tuoniillik: a' Törvény, és Szabadság; a' mellyek nélkül, sem a' Közönségnek boldogúl élni nem le-het; amaz örökös kötéssel egyben foglallya a' Ki-rályi Hatalmat a' népnek figyelmével; ez pedig bizonyos Határokat teizen, hogy a' Hatalom nem
 másra,

másra, csak az Ország, és Népeknek boldogságára szolgállyon.

Meg-adattatott szóllásunk ereje, Hazai Nyelvünknek értelme, hogy minkutánna nem *Flátó* Törvénye szerint, hanem az irigy, és fordorló szomszéd Nemzetek veszedelmes lugarlásokból erőszakozott letzke-szerint majd kétszer öt egész esztendőkig elnémúlnunk kellett; egyszer immár nem idegen, hanem magunk kárunk, és veszélyünkben szerzett böltsesség nyissa-fel ajakinkat, sínlődő, és meg-sebesített anya Haza ügyinek, 's fájdalmának panaszira, 's erősítse értelmünket, a' haladék nélkül való orvoslására.

Meg-adatott Nemzetünknek azon belső ereje, 's főbb tulajdona, hogy külső, és belső állapotok elrendelésére Kormányozókat, ügyes Bajaink, elintézésére tökéletes Birákat, öfi, tőls, gyökeres Jusainknak védelmezésére hatalmas Pártfogókat, veszedelmeink el-távoztatására vitéz Bajnokokat a' Fejedelem, és az Ország, a' Hatalom, és a' Törvény, az Uralkodás, és Figyelem között történető Egyenletlenség el-mellőzésére, hathatós Szószóllókat, kegyes Attyákat, biztos Barátokat, szabadon választhatszunk, nevezheszünk, és teheshzünk; a' kiknek bölts tanátskozásiiban, értelmes végzéseiben, egyenes Törvénytételeiben, feddés, és unalom nélkül való vezérlésekben mind fő, és alattsony, Egyházi, és Polgári Rend, az adót vevő, és fizető nép tökéletesen meg-nyughafson.

Illy érdemes Fejet tisztelünk mink ez mái nap Nagyságodnak Excellentiádnak Uri, tisztos Személyében, mellyet hogy tisztelhetünk, különösen örvendünk, 's vigadunk. Mert ezen Ns. Megyebéli Társaságnak meg-építésére is szükséges vólt az alkalmas, és a' Tagokkal meg egyező Fő, a' melytől majd 10 esztendők óta meg-tsonkúlva lévén, nem tsuda vólt, hogy ha a' Tagokhoz nem jó alkalmaztatott idegen Főnek Kormányja alatt, a' Törvények.

vényeknek, 's ősi Jufsoknak szoros nyomdokából akaratumk ellen-is valamennyire ki mozdultunk.

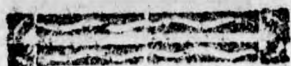
Ugyan ezen veszélyből, ne hogy idővel öregbedne, 's a' következendő maradékinkra mintegy törvénnel vetekedő szokásban által menne, ki akarván magunkat fejteni: való és tagadhatatlan, hogy lankadt vólt Excellentziádhoz való vágyodásunk, 's azért nem-is bátorkodtunk magunkat több Nemes Vármegyénknek példájából kormányozása alá botsátani; félvén attól nem ok nélkül: ne hogy mint a' Perfiái Fejedelem éjjeli látásába fel-tünt Oszlopi kép, mellynek tagjai külömb-féle értzből, és szerekből formálva lévén, sem jól ölve nem edgyezhettenek, sem a' nehéz Királyi személlyt jelentő arany fejet, öszve omlások nélkül meg-nem bírhatták. Félvén mondám attól, ne hogy a' Királyi nevezettől 's hatalomtól terhes, 's nehéz Fő, vagy az egész foglalását ezen Megyebéli tagoknak fel-bontsa, vagy éppen a' parantsolás, és nem tanátskozáshoz szokott Főnek terhe alatt öszve omoljon, 's magának, Hazájának veszélyt okozzon.

De minekutánna mind a' közönséges hir, mely a' valóságnak első jelensége, mind ezen Ns. Vármegyétől Excellentziádhoz követtségben küldött tagoknak bé-mondása, mint pedig immár önnön tapasztalásunk Excellentziádnak kellemetes nyájajságáról, a' köz-jóra, és az Haza boldogságára tzelő buzgóságáról, ugy nem tsupán hit, hanem vér szerint gerjedező hiveségéről bizonyosbb tanuságot vettünk vólna; nem tsak tellyes bizodalommal, ki telhető örömmel, és minden habozásnok le-tsilapodásával járulunk Excellentziád bölts Tanátsinhoz, 's Kormányozó Tisztiihez; hanem egyszersmind belsőbb illetődéssel emlékezünk azon haladékra, a' mellyben késedelmeskedtünk Excellentziáddal mint Fönkel egy közönséges Polgári telben öszve kelni.

Azonban bátor (a' mint mondám) Excellentziájának Fő-Ispany Uruknek bé-iktatásával meg-adatik is

tik-is ezen Ns. Megyének egész épsége, 's tagjainak tellyesedése: úgy tettik mindazáltal, nem vagyunk még olly kemény értzből öfzve foglalt öfzlop, a' mellyen a' Hazának boldogsága biztossan nyughasson, a' mellyen a' Ditsölség Koronája állandóúl maradhasson.

Mert nem de vóltak már ez előtt 9 esztendőkkel is Hazánk Törvényei? és még-is azoknak szentségétől mennyire távoztunk! nem de meg-vólt mind ezen Megyének, 's az egész Hazabéli Köz-társaságnak épsége? és még-is magunkban meg-hasonlottunk, mi lehet tehát ennek a' meg-vesztegő kút-feje? bizonyval vóltak, a' szomzéd Nemzetekből Hazánk adózásain hizlaltatott Irigyek: de ha jól meg-fontoljuk, valóban nagyobb részre magunk közt neveltük azt az emészto férget, az álhatatlanságot, és egyenetlenséget. A' holott el-pártolván eleinknek hozszas tapasztalással, és nagy előre látással erőfített szokásitól azok helyébe bé-vettük az idegen módokat, nyelveket, ruházatokat, és erkölts-telenségeket, mellyek meg-vesztegetvén ama Nemzetes szilajságunkat, puhaságra vetemedtünk: a' ruhaság okozta a' tettzetlereft, és Udvariságot. Ez a' Magyar egyenelséget durvaságnak, az együgyü szelidséget tudatlanságnak, a' Haza szabadságát vakmerőségnek, Szent Törvényeinket, az ellenkezés, és pártolás örökös forrásának magyarázta, 's így hanyatlott meg lassanként bennünk az álhatatoságnak ereje, így férkezett az Anya Hazának kebelébe az értelemben, 's egymáshoz való bizodalomban meg hasonlott egyenetlenség. A' midön t. i. az idegen tsalfa szinekkal pallérozott, külső Nemzettel kortsosodott, és az hizelkedő Nevezeteket, ereklyék 's Tisztek hivságától magokon kívül ragadtatott Ország egynémelly Nagygyai, tsak úgy tekintettek az Haza közép, 's alatszony rendekre, mint a' költemények Istenei szoktak Olympusból a' földiekre le-nézni: noha magoknak-is azon emberi forsból lett vólna szármozások, 's ugyan azok által emeltettek vólna-fel a' képzelt Istenségre.

Oh ditső, 's nagy emlékezetű Atyáinknak elenyészett hamvai! miképpen eltemettetett veletek az Országnak fényre, 's boldogsága! Vajha még egyszer a' halhatatlanságból hozzánk ki-térnétek, hogy Matadéktoknak, feslett puhaságát méltán fedhetnétek, talám komor, 's kemény megfeddéstek az ortza pirulást, meg-térést, egyélséget, és ebben álhatatosságot okozhatna.

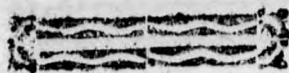
De hints ezekre szükségünk Tettes Státusok, mert ugy-is szemünk előtt vannak Eleinknek példái, Törvényeikben foglaltatnak azoknak parantsolati, és sziveinkben bé-vannak öntve, sőt vérünkben elegyedve azoknak ösztöni, nem-is egyéb, hanem a' fel-ébredés, 's a' meg-térés fogyatkozik, mellyeket ha az álhatatosság, 's egyélség fogja követni, nem árthatnak mi-nékünk semmi irigyeknek sugárlási.

Ne késedelmeskedjünk tehát Tettes Státusok, hanem mingyárt most a' közelebb való Ország gyűlésének alkalmatossággával, a' midőn maga-is az Uralkodó Fejedelem, a' Törvények, 's őli szokásoknak rendes vizsgálóhozásától, 's meg-tartásától akarja Birodalmának eredetét venni, ragaszkodjunk mi-is élő Törvényünknek Szentségéhez, mint leg-erősebb pa' sunkhoz, védelmezzünk azokat eleink példájára egész tehetségünkkel, edgyes értelemmel, álhatatos bátorsággal, sőt ha ugy kívántatik, életünkkel, 's vérünkkel; velsük öszve vállainkat a' közterheknek emelésére, ne hogy azok megint idegekre bizattassanak, férkezzünk egymás szivénéc titkaiban, fel-oldhatatlan kötéssel, ne hogy az irigyek részt kapván bennünket meg-öszszanak, 's az által erőnket vesztegessék, végre egymást, mint egy Anyahazának fiai, vér szerint való Rökoni, és szövetséges Baráti, mert ezt kívánja Nemzetünk dicsősége; erre támaszkodik a' Hazának boldogsága, 's ettől függ Unokáinknak nyugodalmas maradása:

Mivel hogy pedig ezen foganatos fel-tételnek végbe vitelére minnyájunknak egyenlő szivvel, és köz.

köz-erővel a' mint mondám járulnunk kellett; no, ha ugyan immár ő Excellentiájának Fő-Ispány Urunknak hazai hűségéről nem kételkednénk, sőt az igaz Magyar indulatnak többet mint az hiteltetésnek-is tulajdonítánk; kívánnjuk mindazáltal ő Excellentiáját Törvényünk rende szerint meg-hitel-tetni, 's az által Polgári Társaságunk Fejének meg-ismérni, 's bé-iktatni. Azontúl pedig kérjük Excellentiádat, hogy bennünket mint egy Társaságbéli testet tekintvén magával egyetemben töllünk egyen-séget, hajlandóságát, és Tanácsának titkait meg-ne vonnyá; hogy az által vizont való bizodal-munkat, 's figyelmünket, mellyet ígérünk, öregbítse, kérjük tovább-is, hogy fordítsa Excellentiád minden erejét, 's tökéletességét a' köz-jónak elő-moz-dítására a' Nemesi Rend, és adó fizető népnek boldogulására nem másképp; tsak a' mint fordította azokat a' Királyi hivatalok tellyesítésére, és leszünk el-fáradhatatlan köz-munkálói. Fordítsa szollásának értelmét, szivének bátorságát a' Törvények gyámolítására, 's azoknak maradására, és leszünk hiv követői, fordítsa vérbéli nevezetes öli Rokonságának, 's magának a' hadi, és Polgári hi-vatalokban nyért jeles érdemét, 's méltó dicsősé-gét ezen Nemes Megyének díszére, 's hasznára is, mellyeket már ez előtt nagy emlékezetü Gr. *Gras-falkovits* Antal, és Gróf *Fekete* György Urak Raj-dan Ország Oszlopi, Hazánk Nagygjai, és ezen Megyének akkori Fő-Ispányai szivünkben, 's em-lékezetünkben szerzett neveknek örökösítésére, e-melték, és terjesztették. Fordítsa egy szóval kö-gyességét igaz szeretetünk meg-ismérésére, és le-lizünk Excellentiádnak, Nagyságodnak örökös tisz-telői; a' mint hogy vagyunk-is fejenként, és kö-zönségelsen kik holzfű életét, boldogulását, 's ne-vének halhatatlanságát ohajva kívánnjuk. *Vivat!*

Kolosvár 3 dik Jul. — Némelly Pap társaim a' minap azon panaszkodnak vala; hogy a' Székellyek-ből *Braila* tájékan 600-nál többet rakott halomba

a' Török: a' míg e' fekete Gyergyai veszedelem e-
lött esett: de ennek sints hira, ott ha nyertünk vól-
na, bizonyosan az Hadi tanáts tett vólna tudósítást
rólla. Kolosvárt-is fel-állott a' Verbunk, és a' jó
forma legényt kemény szókkal is körül veszik hár-
mon négyen, ugy hogy tsak bé-kell állani: de ön-
ként-is tsap elég kezét.

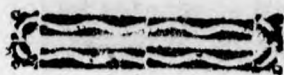
Itt már rég hirlelik, hogy a' *Splényi* Regemen-
téből valami 600-at jó kézre kaptak vólna Viddin
tájékán a' Törökök; de még nem bizonyos, és ne-
vezetesen egy Stab Tiszt Ur tagadgya igazságát e-
zen hirnek: ugyan tsak szél fuvatlan nem igen in-
dul. — Kolosvárt UR-napkor katonaság nem lé-
vén, Parádét az ugy nevezett apro katona gyermekek
tettek: a' Szentséget pedig 12 Nemes Uniformába
való ifjak, kik között vólt Unitárius, és más min-
den féle valláson való-is. Ezek ki-vont kardal tet-
ték szolgálattyokat, és igen gyakorlott móddal:
bezzeg ez a' szép egyesség. Ur-napján hathatos be-
szédet tartott T. *Fejér* Mihálly, Ur-nap után való
Vasárnap T. *Kováts* Ignácz Ur: leg-kifsebb sérelmes
szók nélkül.

Tudósítás.

Egy nagy érdemü Poéta *Blummauernek* Minde-
nes Verseit fordítja Magyar Versekre, és már jó
darabja készen lévén; minthogy sokoktól ösztönöz-
tetik, és az egész még eddig készen lévő munka
mindeneknek tettzéseket meg-nyerte, tehát világos-
ságra kívánnya botsáttani. Ha azért valaki ezen
munkához akarna fogni, adatik tudtára. Ezen mun-
ka a' leg-szebb Magyar öltözetben fog rövid időn
meg-jelenni.

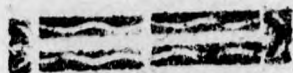
Szomorú gyász! — *Laudon* meg-hólt!! — —
a' folyó hónapnak 14-dikén hólt-meg. Éppen
most érkezett egy Kurir, ki ezen szomorú hirt hoz-
ta, mellyel egész Béts azonnal el-telven, leg-mél-
több gyászt öltözött szívére.

Költ Bétsben 16-dik Juliusban 1790.

A' 2 Magyar Hazát illető dolgok.

Nem igaz Magyar az, a' kinek szive örömmel nem telik-el, midön az idegeneket-is meg-esmérni kénteleneknek láttya, hogy nem tsak bátor szivü katonákat nevel a' 2 Magyar haza a' maga kebelében, hanem nagy elméjü 's nagy tudományu férfiakat-is. Betsesek sok Magyaroknak nevei a' külső Nemzeteknek Tudós Társaságai előtt. Ebben áll az igaz Hazafiság, u. m. nevelni az Haza ditsőségét az idegen Nemzetek között-is. Hányszor nem ragadták el már némelly Magyarjaink az idegenek előll az érdemet koronázó tudós drága Emlekezet - pénzeket? Ezt tsak az nem tudja, a' ki vagy a' boldogult *Fogarasi Pap* és a' még életének leg-szebb idejében virágzó *Szathmári Pap Mihály* Uraknak 's a' több ezekhez hasonlónak drága neveit, nem ismeri, vagy irigységből esmerni sem akarja. De hadjuk-el, mert esmeri ezeket *Hollandia*, 's esmerik más idegen Nemzetek-is. Megujjították a' Kolosvári N. Ref. Collégium Theológiát és Eklésiai Történeteket magyarázó nagy Erdemü Profefsorával, a' nevezett Tiszt. *Szathmári Pap Mihály* Urral való esmerettségeket közelebb-ről-is a' Belgák, midön az *Hágai* Udvari Ujjság-levelebe (Hof Curantba) Jul. 2-dikán közönségessé tették: „Hogy a' Hellytartó Hertzeg jelen-létében a' *Hágai* Tudós-Társaság 2 dik Julii egybe gyűlven, és minekutánna az oda való Pap *Reguleth* egy Oráziotskát el-mondott volna, a' ki-adott kérdésekre irott Dissertáziokat e' szerint itélték meg: — *Az első: Michael Pap Szathmári, Nobil. Transylv. Hung. Prof. in Colleg. Claudiopol.* a' kinek Dissertáziója 100 aranyos Arany Monétával meg-koronázta-tott, melyben azt mutatta-meg, hogy a' Krisztusnak Tudományja (a' Keresztyéni Vallás) a' mioltától fogva hirdettetik, mennyiben világosodott avagy erősödött annak oszromlása által.

Második : *Jacobus Engelsma Mebius* egy Belga Pap meg mutatta, hogy az idvességre egyetlen egyt vagyon. „

Harmadik: *Heringa* nyert Præmiumot 's a' t. En a' ki ezen Érdemes Urnak egy idegen Nemzettől lett ilyen meg-tiszteltetését, hogy ki-hirdethetem, szivemből örvendek, de félvén ne talám tsekélységemmel gyalázattyára légyek: különben-is nagy nevének ditsöítésére semmit nem mondok. Romolhatatlan az így kerestetett Nemesség. Az idő, a' mint Frantzia-ország jelen-lévő példa, a' mint mindeneket, úgy az öfi Hertzegséget-is meg-emésztheti, a' változás pedig a' Polgárokhoz hasonlóná teszi: de az így kerestett Nemesség a' leg-nagyobb zenebonák között-is fenn marad gyözedelmesen.

Zemplén Vármegyében, a' mindenütt fájdalmasan tapasztalt szározság miatt, a' mint tavaly úgy az idén-is — — — — —

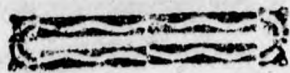
A' szükség nyakig ér, nints dara, kása, kenyér.

A' *Zemplén Vármegye* igen kedves V. Ispánnya T. *Bernáth Ferentz* Ur, az eddig-is mind nadragán, mind mentéjén edgyes Arany sújtással megelégedett *Zemplényi Uniformát*, még kevesebbe kerülőnek akarván tenni, a' mellett hogy különben ez a' Tettes jó szivü Hazafi nagy pénznel bir, és adakozó-is, a' maga Uniformissát ször finorral finoroztatta. — Igen jó volna ettől a' Főtől áradni sok viznek, mert a' Sellyem eresztő Bogárnál több lévén az ször eresztő Bogar, oltsóbb ez mint amaz.

Buda 15 dik Julit. — Mi okozta legyen a' Kurirnak eddig a' *Budai* hirekről való mélylységes halgatását? ez egy olly kérdés, melyre máskor felelünk. Azonban írhatjuk, hogy még eddig minden *Kerület* külön külön a' maga Kerületi gyűlésében dolgozván a' Diplomát, és a' Diplomát meg-előző törvényes tikkellyeket, míg ezek a' 4 Kerületbéli gyűlésekben készült 4 munkák az Országnak közönséges 2 Tábláin meg-nem fontoltatnak, és a' 4 rendbéli munkából egy meg-állított és határozott munka vagy Diploma nem készítettik, addig nem is egyébbel, hanem meg-határozatlan, vagy kétséges dolgokkal szolgálhattunk volna, Erd. Olvasóinknak. *Sat cito, si sat bene.* — Már most a' Tisza mellyéki Kerületen kívül, a' más 3 Kerület a' maga Diploma készítését el végezvén, a' Kerületbéli-gyűlésekben, a' Deputátzio által készült munkát rostálják, fontolják és jobbitják; míg a' 4-dik Kerület is a' maga munkájával készen lévén, ezen 4 Kerületbéli munkákból, az egész Országnak minden Rendeiből ki-nevezett Deputátusok egy valósággal meg-fontolt Diplomát készítenek, melly a' Koronázandó Felséges II-dik *Leopoldnak* fog fel-küldetni. A' múlt Hétfőn Közönséges Ország-gyűlése tartaték, mellyben minden féle Rendből tagok neveztetének, kik az eddig készült munkákat meg-visgálják, és azokból egy Diplomát tsináljanak.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Az első Tábláról Gr. *Károly* Ur ő Excellentiája is az Egri Püspökkel Gr. *Eszterházi* Károly Ur ő Excellentiájával ezen Felséges munkának ki-rendelt készítői közé neveztetvén, az a' kérdés támoda: ki leszen már ezen Deputátusok között a' *Prézes*? a' Világiak mind azt kiálták: Gr. *Károly* Ur ő Excellentiája legyen! a' Papok pedig Gr. *Eszterházy* Ur ő Excellentiája! A' dolog az nap el-nem iga-

zodhaték; azért erről még semmi bizonyosít nem irhatunk.

Annak bizonyosabb jeléül, hogy az Országgyűléséről a' *Kurirba* iktatandó hírek nem léznek költemények, azt irhatjuk, hogy maga az Országgyűlése, és a' s Táblának Fejei a' Kurirnak *Rostát* rendeltének, hól ennek irási meg-visgáltatnak, és már ezután fogunk az Országgyűlésének végezéséről bizonyosobban irni. A' Budán már meg-visgált irásainkat küldjük minden nap Bétsbe, és itt, a' *Deres* a' Sajtóból mindenkor sebes nyargalvást ugordván ki ezekkel, közleni fogja a' maga Olvasóival. Ugy reméljük, hogy a' Diárium-is minden órán Sajtó alá adatik Magyar nyelven; ezzel is szóról szóra fogunk szolgálni, mint hogy e' léfzen az, melly minden meg-határozot dolgot magában foglal. — Tsudálkoznak jól tudom a' Kurir Olvasói, hogy még eddig semmit sem irtunk, ugy szólván, Budáról; de más Hazabéli Ujság-írók sem irtanak. A' Német Levelek pedig, mellyekben az iratott, hogy a' N. Bandériumok az ő Excellentiája Gr. Z * * házára rohantak volna — hogy egy N. Bandérium egy tzug *Gréfen* sergebéli Húszársággal öszve tsapván a' Pelli hidon vér-ontás lett volna, ezek mind olyan irigység' lelkétől származott hamis vádok, mellyeket itt a' gyerek is nevetve olvas a' Német Levelekből. Még itt a' Bandériumok semmi erőszakos tselekedetre nem mentenek; annál is inkább ezen Ns. Nemzetnek Tagjai a' fő után halgatnak; nem hogy az ellen rugkapálodnának.

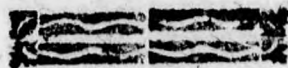
Székes. *Fejérvárrott* 29 dik Máj. a' Városi Magisztrátusnak Ujjító-széke, nagy Méltoságu Gróf *Nádosy* Ferentz Ur, ezen Nemes Fejér-Vármegyének Fő Ispánya 's Királyi Kommissárius Urnak ő Nagyságának Præsidiuma alatt illy képpen vitetődött végben. Város Fő-Birájának egyenlő voxal válofztatott *Kiss* György Ur. Sénátorokká *Parragky* Ignátz, *Hell* Ferentz, *Iblaker* Ferentz, *Korher* *Domonkos*, *Rauch* Adány, *Holner* Leopold, *Boros* Imre,

re, *Hoffmon* Josef, *Nagy* László, *Czujtrungh* György, és *Braun* Josef Urak. Fő-Notárius *Say* Josef, V. Notárius *Hell* György, Fiscális *Zuber* Sándor, Defendens Fiscális *Nagy* Josef, Perceptor *Hell* Ignácz, Contralor *Vass* Pál, Interimális Exactor *Vagner* István Urak tétetődtek.

Ugyan Székes-Fejérváratt 15-dik Juni vólt *Paulinuskok* el-adatott Fundusán, és éppen az ugy nevezett Szt. *Joséf* Kápolnája fala mellett találtatott egy 410 esztendős, 335 fontot nyomó Harang, ilyen Inscriptioval: *Ambrus Sebastianus D. Dalmod Praeceptor Albenfis Anno 1880.* Melly ugy látszik, hogy még toronyba sem vólt.

Csorna 8-dik Jul. — Nállunk, az az *Csornán*, *Sopron* Vármegyében, *Rába* közbe szörnyü tüzi veszedelem történt 25-dik Juny, mert egy Polgár háznál pipából ki-gyúlladván a' tűz, egy ferály óra alatt az egész Vároft lángba borította; 270 házakat, két Templomot, és ezekben, vagy ezek körül találtatott minden Jovait és Kertyeit a' lakosoknak, de még az utzáknak földjét-is ugy megégette, hogy a' futkározó embereknek lábaik az utzákon és a' piatzon meg-égtek, ember halál ugyan nem történt, mivel nappal dél után 3 órakor vólt a' veszedelem, de az egész Városban minden baromfiak, sok tehenek, borjuk, és Sertések égtek el; a' kik *Csornát* látták, azt mondgyák, hogy ebben a' Században olly rettenetes tűz Magyar országba nem vólt, mint ez, melly a' napnak nagy hésége miatt, a' nagy és hoszszas szározság miatt, az akkori rettenetes forgó szél miatt egy minuta alatt 20, 30 egymástól távol lévő helyeken gyújtotta a' Vároft annyira, hogy a' házakból ki-kapdozott jofzágaikat a' lakosok kéntelenítették az utzákon, és kertekben a' tűz dühöséginek engedni, és magok üressen a' láng elől futni.

Az Hazánkból igen sok helyekről bé-jövö e'féle szomorú hirekről meg-illetődés-nélkül mind ol-

vasni, mind irni lehetetlen. Mely keferves az! mi-
kor olyan tsekéllyesség miatt, a' millyen már a'
pipa, olly fok ártatlan lelkeknek kell ezen a' vilá-
gon kenyér nélkül maradni. Némü-némü részben
nem lenne jobb, mintha senkinek nem engedődnék-
meg igen drága pipáknál külömbet készíteni: így
nem mindennek jutna pénze pipára, 's némelly a'
ki most pipál, akkor tsak rágná a' dohánt. De
hiszem, mit kárhoztattuk a' pipát? — így szol-
nak a' pipások — ha egyfzer el végeztetett, hogy
ez vagy amaz hellység el-égjen, tanál a' vakmerő
Végezes más eszközt is annak meg-gyujtására. Pél-
dának okáért *Carlscrona* (*) a' Svédeknek *Stokha-*
lom után egész Svétziában első fő Városba Jun. 17-
dikén valamelly Obersternek házában mosó Léá-
nyoknak vigyázatlansága miatt gyulván meg, majd
az egész város prédájává lett a' tűznek. Ha a' Vároft
8 részekre oszttyuk, abból tsak 1 maradott-meg,
a' más 7 rész tsupa hamuvá vált. Gondolhattya
pedig minden, millyen fok gazdagságnak kellett e-
zen városba fűftbe menni, melly a' leg-hiresebb ki-
kötő hellyek közzül egygyel ditsekedett. Nem tölt
2 óránál több belé, hogy 1087 lakó 's kereskedők
portékájával rakott házak, 2 templomok, kenyér
fűtő épületek, Ispotályok a' tüztől el-borittattanak:
ugyantsak 2 napok telte nek-el benne, mig az égés
mindenütt le-tsenedesedett. A' Királyi hajó készittő
helly, egy kő-fallal lévén a' városnak más részei-
től el-válofztatva, nem gyulhatott meg. A' betegek
nem

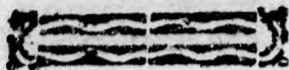
(*) Ezt Magyarúl igen jól ki-lehetne így tenni
hogy *Károlykoronája*: tsak hogy közönséges bé-
vett szokás már az a' Föld-le-iróknál, hogy
minden hellységeknek azt a' nevit tartják-meg,
a' melly valamelly Országnek nyelvefzerint, a-
zoknak tulajdona. Miért nem téfzük-ki ma-
gyarul *Versáliát*, *Portsmutot*, *Biladelfiát* 's a'
többit?

nem égtenek belé a' beteg-házakba: de el-égvén a'
Patika, segítség nélkül maradtanak. Ószveséggel
tsak 5 ember vezztette-el életét.

Sátor-allya Ujjhelyből.

JOSEF Tsászárt bár a' föld kebelének adánk már,
'S Lelke van Égbe belől *Jésusa* jobbjá felöl.
Még-is azért nállunk, mig nem történne halálunk;
Nagy neve ugy fel lész, hogy soha el-sem enyélsz.
Mert mig e' meg hólt nem adott fényt, oh be se-
tét vólt,
És ködös a' Magyar Ég! lát de azolta elég.
Szent szeretet gyúltál ő általa, türni tanúltál,
JOSEF az, a' ki felöl ezt merem adni elől.
Sok szomjú Lélek, (mellyet fájlalva beszélek)
Vólt. Ez alatt ihatott, az hova szárnya hatott.
Mó'sesed ez meg-hólt Tsászár, hidd Morva! Tseh!
hogy vólt:
Záp fog-ként hafadott köből ez innod adott.
Többet *Mó'sesnél* e' részbe ha benne keresnél,
Tsak ne tsinály gallyibát, nem kapol ebbe hibát.
Mó'sesi bot testet táplált vizet innya kerestet;
Itt Lelket legelő viz folya bottal elő.
Ott is erőssen állt, a' nagy kö-szálba bé pólált
Viz. Szint olly nehezen folyt vala által ezen.
Mind a' kettőnek tsuda tévő Isten erőnek
Páltzáját emelé, jobb keze tzéllya felé.
Mind e' kettő már a' fényes Égek tetején jár
Még a' Hazába Vezér nipts, ne sirašsam ezér?
Juda sirašd *Mó'sest*! a' Halál mert néki vetett lest;
Egy *Erató* sirašó könyvező JOSEFet -- oh!!! --
Mert tudom ez meg-hólt Tsászár, hogy türni tu-
dot vólt:
Elmének meg-kötözött nem vala szárnya között.
Ez fakadott forrást küldj Istenem! örzeni már mást.
Azt bé-dugni merő mert lehet álnok erő.
Már de minek félünk? ránk, kik egy Urba re-
méllünk;
Csókokat a' szeretet költsönözöbe vetett.

Türni tudunk látom, nékem a' Pápiſta Barátom;
 'S En neki Attyafia, a' ki meg-ütne ki a' ?
 Hirét nyelvem ſzóld maga-is ſzeret ugyé? *LEOPOLD.*
 Tronusa léſz ſzeretetet drága kövére le-tett.
 Már Haza bóldog vagy, egy más kebelébe az a'
 nagy

Türni tudó ſzeretet, hogy nagy örömbe le-tett.
 Moſt Eged olly fénnel ragyog, a' melly drága re-
 ménnyel

Tölt tele, hát a' Haza bóldog-é? oh! biz az a' !
 Mert ſok eröſs Atlás kiket Peſten ha akarſz láſſ.
 Oh! Haza! Téged emel, a' Te javadra felel.
 Ofzlopót érdemlök maradék, ezek az Haza *Emlök.*
 Kiknek a' hiv ſzeretet Téged ölkbe le tett.

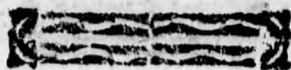
Hire *LEOPOLDNAK*, ſzarvát ki tekerje a' Hóldnak;
 Légy mindent le-verö Hectori fontos erö.
 Nyerje-el a' Pálmát kezed, ugy igazítsd Uram álmát.
 Hogy tsak, az által-is ő, ſokba meheſſen elő.
 Hiv legyen Ur, 's köz-nép hozzá, 's valamire tsak
 ő lép;

Hozza vitéz ſzekere, a' miket arra nyere.
 Ellyen egész *Státus*; örökké maradó legyen a' *Jus.*
 Mellyet a' hiv *Szeretet* hajdani nyomba bé-tett.

Arday Joſef.

Morvából 14-dik Jul. Kedves Barátom!

Ki-ki tsudálkozik azon, hogy a' Magyar Dié-
 táról a' Publicummal leg-kifſebbet ſem közlel, hol-
 ott a' Diéta világofſan tractáltatik, és más nyel-
 veken ſzabadon irnak felölle; ſzükség vólna tehát
 az Anyánk nyelvin-is hirül tenni az ott folyókat,
 annál inkább: hogy láſſa, tanúllya, és példát vé-
 gyen az egész világ a' Magyaroktól, melly nagy
 hivséggel, bátorsággal, és élet, halál ohajtáſſal vi-
 ſeltetik ez az nevezetes Ország, és jó indulatú Nép,
 maga Királya-hoz — Szükség vólna valóban, hogy
 tudhaſſák az idegenek, hogy az Diétán fontos dol-
 goknak végezéſekre jöttek öſzve a' Magyarok, és
 nem

nem (a' mint sokan itélik) a' haztalan , és tzifra köntösökben parádéros pazérlásra. — Szükség volna azért-is , hogy , a' sok hamis , irigy , rágal-mazó , álnok nyelvek , le - tsendesítsenek. — Az Armádiánk még most-is a' régi Kvártélyain tsen-deségben vagyon , foglalatoskodik az exertzirozás-ban , de ez magától meg-fog szünni , mivel a' föld népe , ujra kezdi a' földeket mivelni.

A' világ előtt nagy érdemü hires , nevezetes már boldogult Fő Vezér B. *Laudon* , két héttől fogva halálos betegségben Morvában Najtischán nevü város-ban szilödvén , fájdalmas vólt folyó hónapnak 11-dikén , a' midön ez a' nagy érdemü Ur a' mellet-te lévő hadi Uraktól végső bútsúzását vette , és végső szándékját , 's rendelését meg-tette. — Végté-re a' szorgalmatos Gyógyítóihoz bátor fohászko-dásai között így szóllott : Barátim ! meg-éret termés vagyok , eleget éltem , nem kívánom gyógyúláso-mat , egyedül arra kérlek benneteket , — enyhítsé-tek fájdalmimat , mert iszonyuk ! a' betegsége pe-dig az vólt ; hogy a' fővény , és kő miá tellyeség-gel nem vizelhetett.

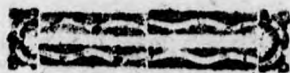
Az ellenség tsendességben vagyon , várjuk min-den órán tovább való rendeléseinket , és kívánunk ezért a' jó Királyunkért , vele hadakozni , hogy ez által-is meg-bizonyithassuk hozzája viseltető igaz Magyar szivünket , és indulatunkat , 's reméllyük hogy meg-is fogja ismérni azt , hogy a' Magyar tudgya a' Királyát szeretni , betsülni , és nekie hiv lenni.

Itten a' Polgárság igen nagy tsendességben va-gyon , örülnek a' jó Királyoknak , 's örvendeznek , hogy a' vakságból meg-világosítottak , 's már most nyugott elmével meg-ismérik , hogy a' boldog , és boldogtalan sorfok , egyedül a' földes Uraságnak kegyeliségektől függ , 's ennek bizonyítására , hogy még a' maradéki-is meg-ismérje , erőseu hidgye , és
tud-

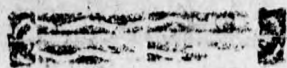
tudgya; a' mi még soha szokásban nem vólt, el-
 tökéllett egyefséggel a' méhből földes Uraknak déz-
 máat ajánlottak, hogy a' következők ismérjék-
 meg az földes Urakat méltó tiszteletü engedelmessé-
 séggel betsülni, és szeretni; illik, tanácsos, sőt tar-
 tozik minden Polgár nyomdokját, 's példáját kö-
 vetni, ha szerentsésen akar élni, és magának nyu-
 godalmot szerezni. Ezek felett, önnön magától
 a' Polgárság, egy ki-mondhatatlan keserves kint,
 és kínos halált nevezett büntetésül azok ellen, a'
 kik a' közönséges jót zavarják, és földes Urak el-
 len leg-kifiszebbet bátorkodnak ellenkezni. — Itten
 felettébb fok első jár, melly miá, nem lehet a' me-
 ze munkát folytatni, és így a' kenyérbe szükség
 vagon. — Az Armádiánál egy Toth születésü,
 Geltzy Antal Czigány jár, másképp nem beszéll,
 hanem totúl és egy keveset magyarul, Magyar ru-
 haba jár, soha a' kép-író mesterségit nem tanulta
 különben, egyedül, hogy örökbe 5 esztendeig egy
 Képirónál lakott, még-is az embert Olaj felfékkal
 igen jól lefesti; én-is le-irattam magamat általa,
 e' mellett órákat igazit, és az Orgonát jádza. —
 Ezek pedig mind valóságok.

Frujnestiből a' H. Kóburg táborából Jul. 2-dikán. — A' Hertzeg Kóburg tábora 1-ső Juniusban
 Gysurgyson innét 2 órányira érkezett, a' honnan
 az erdőben bujkáló Jantsárokat, és Spáhikat jól
 láttuk, kiknek száma mint egy 2000 vólt, de a'
 mezőre kijöni nem mertek, hanem még azon éjt-
 szaka Gysurgysó Várába mint az ürgék a' lyukba
 bé-szalattak, más-nap reggel mi-is Gysurgysó alá
 érkeztünk, az ellenség maga ágyuit, és puskáit
 minden kárunk nélkül reánk sütögette, 's vároisát
 gyujtogatta. Mihelyt pedig a' Santzok tsinálásához
 fogtunk, mingyár háborgatni kezdett bennünköt. —
 6-dikban számosan jött-ki a' várból, de viszfa ve-
 rettetett, 200 halottat hagyván a' tsata helyén,
 a' mi gyalog sergünk közzül tsak 12 vefett el, 10
 pedig gyógyulható sebet kapott, *Barkó Húzáz*
 Tiltz-

Tisztei közül *Lovász* Antal, Svadronyos Kapitány, *Garniga* Fő- és *Madarasy* All-Hadnagyok lokat le vágván, vitézi módon viselték magokat. 8-dikban 3 részről igen nagy erővel rohant reánk az ellenség: Jantsárokkal meg-rakott 7 nagy Sajkából keményen ágyuzott, és a' partra ki-jöni iparkodott, de házfontanlan volt minden igyekezete, sajkáinak 's embereinek nagy kárával, vitorláit vízszla fordította. Második, közel 3000-ból álló sereg, még tellyességgel el-nem készült Sántzunkra tódult, 's egy néhány ágyuinknak kerekeit ölzve vagdalván, azokat el ragadta, akkor 400 Török esett-el, közülünk Generális Gróf *Thurn*, 3 gyalog Tiszt, és 29 köz-ember. Táborunknak bal Izárnyára sietett a' Jantsároknak 3-dik része, kiknek jövetelét, *Barkó* seregének Fő-Strá'samestere *Taucher*, leg-első vette észre, és azonnal, tsak a' maga fél osztály vitézeivel, nagy gyorsan eleibe ment, 's vitézi közül egyet sem vesztvén, az ellenség közzül pedig lokat le-apritván, azt szaladásra kényszerítette, a' melly ör-álló 's vitézi tselekedetiért Borostyán korszorút, és örök emlékezetet érdemel, különösen viselte itt magát *Rätz* Kapitány-is, a' ki mind hatóságos beszédgye, mind jeles Tettei által, nagy kedvet 's ösztönt adott a' Húszároknak. A' *Lévenner* könnyü Lovasok-is nyomba követték a' *Barkó* vitézit, 's derekasan viselték magokat

A' *Kalefáti* nagy győzedelemért, az hol a' Törökök vesztéslit 2-ezerre könnyen lehet vetni, *Hertzeg Koburg* tábora Jun. utolsó napján, a' Seregek Urának, 's Hadakat vezérlő Ur *Istiennek* méltó há-lákat adott, ágyuknak és apró fegyvereknek sok-zori, zörgéseivel.

Frantzia ország. — Bővebb a' matériánk mint sem a' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek minden rendelkezéseire ki-terjeszkedhetnők. Kivált a' Papi Rend iránt, ugy láttzik, semmit sem akarnak a' Frantzok el-felejtteni abból, a' mi által hivatala mellé le-köttethetik az. Sőt nem hiszik amaz igaz mondaft: hogy a' kinek az Isten valami hivatalt ad, annak egyfersmind okofságot-is ad a' hivatalának folytatására: melly-szerint a' kik az országnak 83 részeiben az első Püspöktől fogva, a' leg-utolsó Káplányig hivatalra fel-vétettettek, a' Tartományok Deputátusai által valóztatnak, valamint más külső hivatalbéli személlyek-is. — Valamint, hogy az ország tsak 83 részekre osztatik: ugy Püspökök is tsak 83 man fognak maradni. És így 28-al kevesedett a' Frantzia Püspököknek száma. — Nem szabad a' Frantzia Eklésiáknak semmi más külső Hatalmaiságnak földén lakozó Érseknek vagy akár mi fő Püspöknek-is hatalmától függeni. De hát a' Pápáétól se? — A' Nemzeti Gyűlés fogja meghatározni az Érsekségeknek számát, 's közöttök a' Püspökségeket fel-osztani. A' Püspökök, 's a' Tartomány Polgári Székei ujj Osztályát fogják tsinálni a' Plébániáknak, meghatározván azoknak számokat 's nagyságokat az eleikbe szabott Regulák szerint. Minden Cathedrale Templom egyfersmind Püspöki és Plébánusi Templom fog ezentúl, a' hajdani szokás-szerint, lenni; mellynek azért más rendes Plébánusa nem is lesz a' Püspökön kívül: minden más Papok ellenben, a' kik szolgálni fognak azokban, tsak Vikáriusoknak neveztetnek. Az olly Városban lévő Cathedrale Templom mellett, mellyben 10 ezerre, vagy fellyebb-is megy a' Lelkek száma, 16 ilyen Vikáriusok fognak lenni; különben pedig tsak 12-en. Egy Megyében nem lesz több egy Pap nevelő Háznál, mellynek minél közelebb kell esni a' Cathedrale Templomhoz. A' Pap nevelő Házra 4 Vikáriusok fognak vigyázni, kik azonban, a' gondviselések alatt leendő Iffjakkal edgyütt, segíteni fogják a' Cathedrale Templomnál lévő több Vikáriusokat a' Papi szolgálat.

nak tételében. Az említett Vikáriusokból fog általani öfzveséggel a' Püspöknek mindenkori Tanáttsa, a' kiknek hírek nélkül leg-kisebb törvényes dolgot sem igazíthat; tsupán elöl járó parantsolatokat adhat magától. Az olyan kerített 's mező Városokban, mellyekben nem megy többre 10-ezernél a' Lelkek' száma; nem lesz több egy Plébániánál. A' Püspökök fogják a' Polgári Székekkel kintsinálni, miúda Plébániák maradjanak-meg, vagy töröltsenek el; valamint a' falukat-is meghatározni, mellyek ehez vagy ama Plébániához kaptsoltsanak. Az olyan helyeken mindazáltal meghagyhatják a' Templomokat, mellyekből nehéz volna a' Plébánia helyére járni. Az illyen Templomokhoz Káplánt rendelhet a' Plébánus.

A' Válofztatott tartozik magát az Érseknél bemutatni, 's azt nyert hivataljában lejendő törvényes meg-erősíttetése eránt meg-kérni. Azon esetre, ha az Érsek meg-nem akarja a' válofztatott Püspököt hivataljában erősíteni, fel kell néki azon okokat írásba tenni, a' mellyekre nézve meg-nem elégzik a' válofztott Püspökkel, 's tartozik azoknak maga saját nevét alájok írni, és még az Érseki Tanátsnak-is leg-alább két harmad része. Ha alkalmatosnak találja az Érsek, tudományára 's erköltsére nézve, a' válofztatott Püspököt, köteles azt hivataljába bé-állítani. Ezt ha nem tseleksi: viheti fellyebb a' Válofztatott maga dolgát. Az Érsek nem kívánhat a' Püspökségre válofztatott Személytől (ugy a' Püspök sem az ujjonnan válofztatott Plébánustól) semmi más hitbéli vallás-tételt, hanem hogy ő a' Romai Apostoli Katholika Vallást tartya. Az ujj Püspök nem tartozik a' maga ujj méltóságában lejendő meg-erősítése végett a' Pápához folyyamodni: mindazáltal meg-jeleotheti néki, ugymint az Ekkléfia' látható Fejének, Püspökségre lett válofztatását. A' Püspök fel-ízenteltetése egyenesen a' maga Cathedrale Templomában mehet véghez, az Érsek, vagy a' leg-éltesebb Püspök által. Minekelötte fel-ízenteltetnék, meg-kell nékie

arra közönségesen esküdni: hogy ő a' réája biza-
tott nyájra vigyázni fog; hiv leszs a' Nemzethez,
Törvényhez, és a' Királlyhoz, 's eszközteni fogja,
valamint tsak tölle ki-telhetik, az Orzágnak azon
állapotban való maradhatását, mellyet a' Nemzet
Gyülése el-intézett, 's a' Királly meg-erősített.

A' Frantzia-orzági 83 Püspököknek esztendei
fizetése nem megyen többre 1 Millio 670-ezer Liv-
ránál ezen-tul, eddig pedig tsak a' *Roháni* Hertzeg
Ferdinándnak a' *Cambray* Érseknek egyedül reá
ment annyira a' jövedelme. Tsak ebből akár ki
meg-ítélheti mennyit nyert a' Nemzet a' Papoknak
kész pénz fizetésre való vételével. Ezentúl a' leg-
első Érseknek u. m. a' Párisinak fizetése 50-ezer
Livr. leszen: a' többeknek pedig 20-ezer. A' Püs-
pököknek átallyában 12-ezer 's a' t. — — — —

— — — — — Igy
már semmi jószágot nem fog Frantzia országban a'
Papok maradékaitól félteni a' Politziai előre való
vigyázás. — Felette sokan kezdik az Uraságok o-
da hagyni Frantzia-orzágot: ezek pedig mindene-
ket viszik magokkal, a' miek tsak fel-vehető. Angliá-
ban tsak egy *Bánkos* Társaság 8 Millioig kötelező
papirosat osztott-ki. Jó szivvel ad az Anglus pa-
piros-pénzért kész pénzt. Van esze, jól teszi.

Olofz-ország.

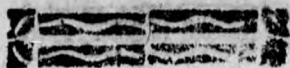
Itt sem a' tsendesség uralkodik: de nagyobb
még is az, hogy 1794-ben fog tartatni a' világ min-
den Nemzeteinek utolsó Gyülésének napja — de
miért? — azért hogy azt egy *Olofz Remete* meg-
jövendölte. Ez azt mondja, hogy már az Antikris-
tus-is meg-születtetett, 's a' mostani minden-felé va-
ló zenebonák által kezíti a' világot, az említett
1794-dik esztendőben Decembernek 1-ső napján tör-
ténni fogó egész világ-béli közönséges gyülésre.

London. — Amaz hires Anglus Generális *El-*
Not, 6 dikán ezen hónapnak, életének 74-dik eszten-
dejében, meg-hólt. Reménség vagy on hogy a' Spa-
nyollal való had nem üti ki magát. Tsak ugyan
nagyobb bátorságnak okáért ki-szállott már Gen.
Barrington a' tengerre, és valami 9 hajókból álló
Hollándus hajós sereggel minden órán öszve fogja
magát foglalni.

Spanyol-ország. — A' Spanyol Király kérdésk
tétetett a' Frantzia Gyűlésnél az iránt, hogy szán-
dékoznék é a' Frantz és Spanyol Királyi Familiák
közt való atyafiságon fundáltatott kötéseket fel-bon-
tani. Ezen kérdésre a' Spanyol egyenes valósz-
ván a' Frantzról.

A' Svédok és Oroszok között a' leg-utolsó pon-
ton láttatik állani a' dolog. A' Svédok egy felől
a' szározon vagynak az Oroszoktól körül vétetve,
más felől pedig a' vizen. Tsatázás nélkül egymás-
tól el-nem válhatnak: ha tsak az Oroszok magok
gyalázattokra a' Svédoknak úttokból önként ki-
nem állanak. Tsak ugyan midön a' Svédoknak út-
tya minden-felöll el-vagyon álva, az Oroszoknak
Viburgi ki-kötő helyeket akkor-is bé-rekesztve tar-
tyák. Egy ujj hir-szerint ezen veszedelmes állások-
ban tökéletesen meg-verettenek a' Svédok az Oro-
szoktól. A' Király és az Attyafia a' Züderman-
landi Hertzeg-is nagy bajjal szaladhattanak-el a'
szározon lévő kö-sziklák között. De várjunk er-
ről bizonyosabb tudósítást mert ez eddig igen bi-
zonytalan.

Béts. — A' *Tzettini* történetekről a' fő Hadi
Kantzellária is ki-adta már a' tudósítást Jul 11-di-
kéig. De minthogy a' mi benne nevezetes Jul. 3-
dikáig, azt már a' Kurir-is diribba darabba Erd.
Olvasóinak meg-küldötte: tehát most tsak egy ne-
hány szót télsen ide belölle abból, a' mi 11-diken
történt. Ekkor a' miénkeknek jobb szárnyát 6000-
ból álló ellenség meg-támodni szándékozván, egy
más sereg dél előtt 9 óra tájban a' bal szárnyára
ütött,

ütött, de csak azért, hogy a' többinek tzéllya eltitkolódhassék. Tsak ugyan ekkor is minden felöll vizsza verettenek a' Törökök, 200-at halva hagyván magok után a' tsatázó helyyen: meg-sebelsítettének pedig 4 — 5. százan. A' miéinkek közzül 12-en meg-ölettenek, 72-en pedig, kik között 1 Hadnagy és 2 Kapitányok tanáltatnak, sebet kaptanak. Az Udvari Ujjság levél semmit a' F. M. B. *Laudon* halálának környül-állásairól még eddig egyebet közönségsé nem tett ennél; hogy Jul. 14 dikén igen kinos Hemorhoidális Kolikába, életének 75-dik esztendejében meg holt. — Ezen vólt Nagy Vezér' életének viszontagságait közlötte vólt Érd. Olvasóival a' Kurir az ezen esztendőbéli III-dik *Toldalékban*. A' meg-halálozott beteg-Hitvesének, Gen. Májor B. *Saamen* Ur által jelentette az Udvar azon méltó szomoruságát, mellyet az egész Udvarnál, az Austriai ház ezen edgyik erőls oszlopának ki-dülése okozott. Egyszersmind rendeléft tett ő Felsége Doktor *Lehmkahernek*, hogy ezen nagy Afzszony-nak gyógyulásán egészsz gondal igyekezzék. — Tegnap előtt érkezett meg Postán a' meg-hóltinak hidegült teste *Hadersdorfban*, és az még életében készítettett temető Sírba minden pompa nélkül eltemettetett. Az önnön Magától életében ugyan ehez készítettett Epitáfium a' közvetkezendő: *Memoria Mortis Optima Philosophia*. — A' múlt Vasárnap bámulva szemlélte maga között a' Práterben a' Bétsi nép *Sándor* fő Hertzeget, Húszár Regimentyének egy forma ruhájában, jó nagy kardal Tarsojosen sétálni.

Költ Bétsben 20-dik Juliusban 1790.

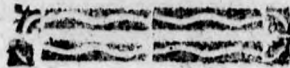
B É T S.

Feld Marschall Gróf *Lascinak* az egész Slesiai, Morva és Tseh országi Sergeknek fő igazgatósa által adattatott ugyan: de minek-előtte úttya oda venné, előbbször egészségének tökéletesebb helyre állítására, egy néhány napokra, a' *Bádeni* ferdőre fog menni.

A' Bétsieknek szerentséjek vala látni a' napokban a' *Lájtha* vize mellett fekvő *Brugg* városa-béli Polgármestert, mint köz-katonát a' Várdára vigyázatra elé rukkálni. Ezen jutalmat azért nyerte a' Királytól az említett Polgármester, minthogy 38-ad mgával mind Parasztokkal, azon foglalatolságon rajta kaptatott, hogy a' Parasztokat a' régi de most újra bé-hozatott adó és szolgálat módja ellen fel-akarta lázasztani. — Illyen akaratos fejeket, kiknek a' régi Rabotának formája semmi-képpen tétzeni nem akar, a' napokban ismét kifizének vagy 18-at az Hadi Kantzelláriához, 's mind edgyik Reklutaknak öltözteték őket. — *Stiriában Marburgban* keményebb orvos szerekkel nyúltanak egy néhány napokkal ez előtt ugyan e' fele gyógyúlhatatlan zenebonásokhoz. Már itt majd támodásra került vólt a' dolog: de jó részt le-tsendesedett ismét, mihent vagy három az Indittók közzül a' maga helyére egész tisztelettel fel-köttettétvén, minden Pap nélkül el-temtetett. — Miolta az hajóhúzás el-töröltetett, igen gyakran költöztetnek erre fel-felé az hajóhúzásra sententziáztattak. Nem régiben-is egy tsonóban 64 en érkezének-meg, és a' város Bállyai alá, a' Kázamátokban záratának. — A' Báró *Laudon* el-maradott Hitvelsének esztendei fizetésül 4-ezer forintok rendeltetnek: sőt azt mondják, hogy ezen Alszyonyyság meg-fogná tartani azon 1500 forint fizetési-is, melly a' Gen. Nagy *Rendjért* járnai szokott vólt. Kész pénzt 42 ezer forintot mondatik hagyottnak lenni az meg

Holt, és hogy minden pénzé tehető portékáji 354-
ezerre betsültetnének. Örökösének, kedves Felesé-
gét, Hagen Klára Aszfizonyt hagyta. Ennek halá-
la után pedig, a' Nénnye' Fiját, B. Laudont, kit
a' Zimonnál meghalálozott' helyebe fogadott fel;
's kit most a' Király, a' néhai Fő-Vezer' halálá-
ról érkezett szomorú hirnek vételével, Oberflájdí-
nántságból leg-ottan második Obersterségre küldött,
a' Laudon nevet viselő Gyalog Regementbe. — —
Ferentz fő Hertzeg oroszszatskán vagyon, melly mi-
att szamar tejet iszik. — Azt is mondják, hogy a'
Frantzia Pater Abbások az itt való Uraságok gyer-
mekeinek tanittásából el kezdetnének látsan látsan
betsáttatni: melly abból az félelem ől esnék - meg,
ne hogy az ifjak még gyenge korokban a' Frantz
szabad-gondolkodásnak métellyével meg-maflzagosít-
tatnának. Ellenben mindeneknél a' Spanyol és O-
losz Papok kezdenek betsületbe tartatni, és mint
jó keresztényül gondolkodó Patriotak, ezek vétet-
nek-fel Udvari tanittóknak. — A' 3 idesebb Her-
tzegek olyan Felséges Rendelést kaptanak, melly
szerint, minden Udvari Tanács-székeknel minden
Tanács-gyűlésekben meg-jelennek. — Egy Bétsi hi-
teles tudósittónk azt erőlsíti, hogy Belgiumból 4
Deputatusok érkeztenek ide, kik a' Király elebbe
való bé-betsáttatásra várokoznak. — Helvetziából
egy Seb-gyógyító-is érkezett ide, a' ki minden Dok-
torokon szegyent akar tenni: egész tsuda a' mit
véghez viszen: más féle nyavallyásokat fel sem vá-
lol, tsak olyanokat, a' kik már a' több Dokto-
roktól el is hagyattanak, és mint meg-gyógyítatlat-
lanok kínlódnak beteg ágyaikban. — A' Bétsben
nem régiben meghalálozott Ó-hitű Metropolitanak
Titoknakja, a' K. Magyar Kantzellariának Udvari
Ágensségre emeltetett. — Gallitziában illy kegyel-
mes Rendelését hirdettette-ki Leopold: hogy a' mely
Paraszt-munkás (Alattvaló) 100 uj elő-fakat plán-
tálánd egy emlékeztető-pénzt; a' ki pedig 200 at ud
munkája után mutatni, ha nem mind uj-jak is azok,
2 Aranyokat fog elztendőnként jutalomul kapni.

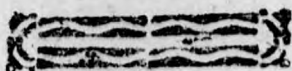

A két Magyar haza kedves Kurirjának. Csehországból, a' Siléziai szélekről Jun. 15-dik napján.

Eljen a' Nemzet Kurirja! 's vegye kedvesen ezen itt menő tudósítását, egy olyan haza 's vérefiának, ki, semmit olly érzékenyen nem ohajt, mint azt, hogy azt az idegen levegő-eget, mellyet már 8 esztendőktől fogva, itt, a' Siléziai havafok alatt szív, a' kívánatos Magyar levegő éggel ;

Itt állanak a' mi Sergeink, egy olyan kalap alatt, melly alá Náchod felől akar a' Pruzszus tekinteni, ha azt a' botránkozásnak kövét, mellyet a' Breszlóban gyülekező Ministerek, már el-kezdettek fúni, egy olyan erőszak találja érni, hogy elpattanjon. Mozgunk mi-is, mozganak a' Pruzszusok is. Itt-is ugyan, de még sokkal szűkebb ott a' kenyér, a' széna, és abrak. — Az a' lok riskása viz, mellyet a' Pruzszus táborában, a' mi széleinken kanáloznak, nagyon apad, 's mikor tele iszszák magokat jól a' Pruzszus katonái, elébb állanak, 's ki öntik, ezt mondván: *schwere Noth! es ist doch besser, der Oesterreicher Wein!* Szedte, vette! tsak ugyan jobb az Auszriai bor, mint a' riskása lé! alig van olyan nap, hogy által jövő katonái meg ne keressenek a' Pruzszusnak úti költségért Prága-felé, kik, sokkal ösztövérebben néznek ki, mint a' *Faraho* hajdani tehenei, 's tsupa sült hazugságnak mondják azt, hogy a' Pruzszus Siléziai erősségei, 30 esztendeig való éléssel megvólnának rakva; ott sem elzik a' kutya kenyeret, 's a' katona meg a' haját — a' kása pedig, ha szinte riskása-is ő, tsak ugyan nem étel — a' leve pedig éppen nem olyan fegyver, mellytől mi megrettenhetnénk, pedig az orrunk előtt mozog a' Pruzszus. En már nem-is merek a' Kurirnak, mind ad-

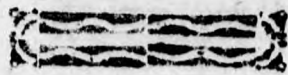
dig,

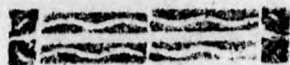
dig, míg *Sálvét* nem lönek a' háboru felöll irni. — Most ezt a' tudositást ragasztom ide.

A' Cseh-oroszági Református Státus Deputátusairól emlékezek a' Magyar Kurir, az el-múlt Májusi tudositásai között, hogy: Bétsben, a' Király előtt személyes meghalgattatásra várakoztanak, egy nehéz Levéllel, 's abba maradt. — Azolta, sok tudakozó levelek érkeztek ide hozzánk körül belől, a' Nemes hozából nagy helyekről is, 's felette kívánják azt tudni: igaz-é ez? Mit kerestek? mitsotsoda valózt nyertek? 's itthon vagynak-é már? Felette háládatlan, 's rosz hazafinak tartanám én magamat, ha ezt Nemes Nemzetemtől, 's annak kedves Kurirjától el titkolnám, 's a' fent említett nagy érdemü levelezőket, ismét azon kérdések alatt hagynám. Én nékem magamnak, nem lehetett az igaz eddig szerentsém, a' mi Deputátus Urainkal beszélni; hanem olly hiteles Levelekből, iktatom ide ezen tudositást szoról szóra, kik azokkal mind kettőjökkel edgyütt, 's mind különösen mindenikkel beszéllettek.

Hogy a' Cseh-oroszági Református Státus Deputátusai, T. T. *Szűts* Sámuel, Superintendens, és *Fazakas* György, Generális Notárius Urak, az itt lévő igen el-nehezedett közönséges Ekklesiái dolgok, jobb 's állandóbb lábra lejendő tétetések végett, edgyező értelemmel, a' Királyi Felséghez, az el-múlt Májusnak 9 dik napján, ki-indittattak, 's 15 dikén, azon hónapnak. Bétsben szerentsésen bé-is érkeztek, az a' Bétsi fontnál-is igazabb. Holott is magokat ki pihenvén, 's követtségeknék tzélját, a' már nállok készen lévő nehéz papirofsal, a' Bétsi Ts K. Helvetica Confessiot-tartó Konfissoriummal az alatt közölvén, 19 dikén azon hónapnak, a' személyes meghalgattatás végett, magokat a' Felséges Udvarnál bé-jelentették; kik is, mint Státus Deputásai, a' már akkor bé-jelentett, több mint 200 Instánfoknak eleikben tétettétvén; személyes meghalgattatásokra, ugyan azon hónapnak 21 dik napja

ja rendeltetett. Meg-jelenvén azért a' rendelt napon, és órán a' Királyi Udvarban, az említett Deputátus Urak; Ő Felsége II-dik LEOPOLD eleiben, délutáni 7 órákor bé is eresztettek. A' Király, ki, a' Deputátusokkal tsak egyedül vala szobájában, igen kegyelmesen fogadá őket, 's a' homagiális térdhajtás meg-tétele után; az egész Státus képiben, hofszó, és bóldog uralkodált, 's az ellenségen, állandó szerentsét, és győzedelmet kívánván leg-előszőr-is a' Királyi Felségnek; hozzá foga olztán, követtségeknek tzéljához, a' fent említett Tisztelendő Superintendens Ur, 's az előtök álló, külömben-is természet szerint-is, igen kegyelmes Királyhoz, olly fontos, 's válogatott kifejezésekből egyben füzött beszédet tartá szokás-szerint, az egész Státus képiben, Német nyelven; mellyet nem tsak a' vele lévő nagy tiszteletű, 's érdemű Deputátus Ur, egész meg-illeiödéssel, hanem maga, a' kegyelmes Király-is, ugyan azzal, 's igen nagy le-ereszkedéssel, egy egész fertály óraig, végig ki-halgata! Orátzioját a' Superintendens Ur el-végezvén, 's azt-is, millyen nehéz az a' papiros, mellyet kezében tart, 's mi képpen lehetne azonn, a' Cseh-orzági környülállások-szerint, az igazságnak, minden leg-kissebb sérelme nélkül-is segiteni, fontos, és szivre ható rövidtséggel elől adván, egy igen érzékeny kegyelem kéréssel, a' Királynak által adá; mellyet ő Felsége, kegyelmesen el-vévén, meg-szóllala, 's azt kérdé: mitsoda Nemzetek Kegyelmetek? hol tanultak? Van é magoknak, és hol van Consistoriumok? mellyre az elsőbb Deputátus Ur, (a' hozzám érkezett tudósítás szerint) e'képpen felele: Felséges Uram! Születésünket a' mi nézi; Cseh orzági Református Papok, mindnyájann, annak a' Nemes hazának, 's Nemzetnek, igaz és testvérfiai vagyunk, melly, az Auszriai ház aránt eleitől fogva, annyiszor meg bizonyított, 's tetézett Magyar hiveségének jutalmat, mellyet az ez-előtti, mostoha idők, attól kimillették, éppen most akarja Felséged kegyelmétől elvenni;

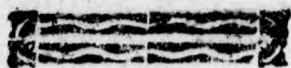

venni; mostani felette boldogtalan sorsunkra nézve pedig, egy olyan *Keresztényi türedelemnek* foglyai vagyunk Cseh-országban, melynek rab szíjjait, semmi magunk, sem azon hatvan-ezeren fellyül lévő *Lelkek*, mellyeknek gondját, ez-előtt 8 elztendőkkel, az Isten, a' Király, 's a' mi Nemes Nemzetünk, reánk bizta, tovább átallyán fogva nem bírhattuk. Azon időnek el-forgása alatt, negyedik ízben kérjük most személlyesen a' Királyi kegyelmet, 's a' tereh alól való könnyebbülést azon népnek. Azt a' kegyelmet, melly nélkül, az annak adattatott *Keresztényi türedelem*, tsupa hordozhatatlan tereh. Azt a' kegyelmet, mellynek tovább lejendő megvonása, a' lelki isméretnek szabadságát, most mindjárt, 's átallyán fogva haszonvehetlenné teszi. Azt a' kegyelmet *Felséges Uram!* mellyet attól, sem a' népeknek közönseges törvénye, 's igazság, sem az Uralkodónak különös ízeleje, 's Atyai szíve, tovább el-nem titkolhat, 's a' mellyet annak, egyedül csak *Felséged* adhat. Mely ha külömben jöne-ki; mindnyájan meg-vagyunk az aránt győzöttetve, hogy: mind Isten, mind Királyunk, mind Nemes Nemzetünk aránt való hűségünknek, nyóltz elztendőknek el-forgása alatt, annyi lanyarúságnak ki-állásával eleget tettünk — Alig van *Felséges Uram*, erősebb törvény, a' hadi törvénynél! még-is az-is meg-igazítja a' katonát, ha olyan *Várat* ad-fel, mellyben se kenyér, se puskapor, se gollyobis nintsen. — Tanúltunk mindnyájan, a' mi Nemzeti Oskolánkban, *Sárospatakon* — hol nekün 4 *Professoraink* vagynak. — Leg-felsőbb *Consistoriumunk* pedig, itt *Bétsben* van, mellynek *Superintendensek*, a' *Tsászári Királyi Német Birodalomban* tagjai.

Ennek végi lévén; a' bé-adott nehézségekre még ő *Felsége*, némelly ellenvetéseket tévén; meg szóllala a' második *Deputátus* Ur-is *Deák* nyelven, 's minden nehézségeire a' *Felséges Királynak*, igen fontosan, 's a' meg-elégedélig meg-felelvén, felette kegyel-

kegyelmesen, 's igen nagy le-ereszkedéssel, beszé-
gete vele Deák nyelven; miglen osztán, az egész
Státusnak kegyelmet, 's dolgaiknak jobb rendbe sze-
dettetésekét ígervén, egész vizitálással ereszté. el
őket, Királyi széki előll. Kik-is, Májusnak 22-di-
kén Bétsből ki-indulván; azonn hónapnak 27-dik
napján, hozzánk, szerentsésen vizita érkezének.

Most tehát már, felette nagy ohajtással, várja
az egész Státus, a' Királyi kegyelmes ígéretek
megteljesíttetését; mint azt is, hogy azt az örö-
met, melyet szívében, ezen kegyelmes ígélet ger-
jesztett, szóval is kifejezhesse, 's magyarázhasa e'
képpen: *Éllyen a' Király! éllyen a' szabadság! él-
jenek a' Státus Deputátusai!* melly-is mihellyt meg
érkezik, 's tudunkra adattatik a' mi kedves Supe-
rintendensünk által; a' Nemzet Kurirjával közleni
el nem mulatom.

Következik némelly Leveleknek summája: melyek Magyar-országáról külömb külömb-féle helyekről kelvén, ugyan Magyar országon Német nyelven szabadon olvastatnak. Ugyan miért ne volna a' Magyaroknak valamit szintugy szabad olvasni magyarul-is, valamint németül? Irigy volna a' Magyar akkor maga-magához, midön az idegeneknek ő rolla mindent tudni szabad lenne, 's a' Magyar Ujjság íróknak az haza tagjaival ugyan azon dolgokat közleni szabad nem volna? Egy szóval a' Német Ujjság Levelekből a' többek között ezeket-is olvashattuk.

„ *Eperjes.* — Midön azt olvastam a' Német ujjságból, hogy a' Prufszus Debretzen tállyékára pénzt és fegyvert szállított, szomoruán jutottanak eszembe azon idők, midön Debretzennek 's ott körülbé lakó Protestánsoknak ellenségei, őket már azon időkben az Uralkodó előtt gyanulokká tenni nem állották. Ki nem tudja hány gazdag Nemeseket meg-nem öletett Generál *Caraffa* Eperjes tállyékán 1687-ben, kiknek ártatlanságok mindazonáltal kézzel tapogatható vólt, 's kiknek jószágaik-is el-vétettek. Tsak az isméri ezen vidék-béli embereknek Királyyokhoz való hűségét, a' ki közöttök járt, 's a' t.,,

„ *Bars Vármegyéből.* — Itten Jun, 14-dikén vette kezdetét a' Magyar-orzági Gyűlésen valók értelmeiknek meg-edgyezésekért való könyörgés. A' *Budáról* jövő hírek ellenkezők, és ez szerint nem tudhattuk mi az igaz. „

„ *Alsó Magyar-orzágról* 9-dik Jul. — Nagy örömmel telék-el szívem halván azt, hogy a' Budai Gyűlés tellyes igyekezettel meg-akarja *Leopoldnak* *Frankfurtba* esendő koronáztatását előzni, és azon vagyon minden módon, hogy ugy koronáztatódjék Romai Tsászárnak, mint már Magyar Királyy. 's a' t. „ —

Ö R Ö M - T A P S ! ! !

Tapfot ütök százszor , szaporítsd Magyar annyira
mászor !

Zúgj Duna , Pest 's Buda löjj , száz öröm edgyü-
ve jöjj.

Vig szavaid halsák-meg az Ég' kapuját hafogassák !

Tsattogjon tenyered , a' mikor öszve-vered.

Százszor örülj ! mert Szent Koronád kebeledbe vi-
szont ment :

Tapfodat üfsed - elé Ujj - Buda Vára-felé.

Nemzeti Nap-fényed ki-derüle , meg-adta reményed ,

Nyújt bizodalmat elől , tiszta le mente felől.

Régi szabadságban , valamint az elébbi Világban

Allani fogsz Magyarom ! Tapfot üt erre karom ! ! !

Benned örökké lett Eleidnek a' Hamva fel-éled't !

Tetteiket nyomozod , hajdani díszre hozod.

Nemzedet el-terjed't ősi - Virtusait neki gerjed't

Szível ugyan követed , gondod azokra veted.

Már Neved el-nem hagy, szavaid-is ki-mutatja Ma-
gyar vagy !

Nem töredezve beszél szád; noha bajba veszel.
Nyelvedet ujítottod, Nemes Ifjaid arra tanítottod
Pannoni-Hélikonod Nemzeti Nyelvre vonod.

Hafznos időd telén, Cicerónak a' holt Anya Nyel-
vén,

Mit töröd annyit eszed! jobb ha Magyarra veszed.
Szép ezeket tudni Magyarom! rút volna hazudni
Sőt valamennyi vagyon Nyelv; fokát érne nagyon.
Ugy de, ne máséban gyarapodj, hanem a' maga-
dében

Mint hogy ehez közelébb álsz, ehez érts leg előbb.
Mert bizony így vélsen nagy elő-menetelt, hogy
egészen

Rajta beszély; nemefítsd szádb, tökéletesítsd.
Jó tudom a' Nyelved, tsak előbb gyarapítani fel-
vedd

A' Tudomány, nehezen, rendibe, nem foly ezen.]
Mert az eléggé szép; 's ha fogod fel-venni Ma-
gyar Nép!

Edgy mái Nyelv se lehet jobb; hamar arra mehet.

Végre szokásá vált, mellette pedig len alá szált

A' Magyaré; ki puhán kapdosa módi ruhán.

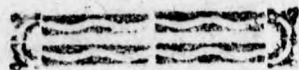
Tapsot ütök !!! hogy már Magyar a' maga köntö-
liben jár

Taps !!! Anya-Nyelve nagyon fel-szabadítva
vagyon.

Temesvár, Juliusnak 7-dikén: Éppen most va-
gyon az időnek azon pontja, mellyben az emberi
okofság a' tökéletességnek szintén leg-magassabb
grádittsára vitte azt az uralkodást, mellyet néki a'
Teremtő a' tengernek Halain, a' földnek Vadain,
és az égnek Madarain engedett: találtaik ugyan-is
itt olyan ember-is, a' ki bizonyos mesterség által
a' levegő-égben a Madarakot egy bizonyos fára,
a' földön a' Vadakat egy bizonyos helyre, a' viz-
ben pedig az Halakot egy bizonyos tsumóba ösz-
ve-gyűjti, és ott őket kedve-szerint meg-fogdolsa.
Halznos mesterség ez; mert ez által nem tsak a'
test táplálására szükséges állatokat lehet meg-sze-
rezni; hanem a' kár-tévő állatokat is zabolán lehet
tartani. A' ki ennek igazságában kételkedik, men-
nyen ennek fel-találójához, a' kitől minden bizon-
nyal még ennél többeket fog tapasztalni; a' mint
hogy kész is ő ezt Temesváron mindenek előtt nyil-
ván tellyesíteni.

Erdélyből. — Kérdés: miért olyan szegény
Kolosvárt a' Király utza szegeletin lakó Ötves-mes-
ter? — Azért mert olyan korhel, hogy 3 kalá-
nyokat 12 esztendők' és 6 hónapoknak el-follyások
alatt készített-meg. Ennek bizonyoson ötves Pro-
kátornak kell lenni: mert a' Prokátorok kényere
szokott lenni, ennyire húzni, halasztani a' dolgot.

Egy Keresztény és egy 'Sidó a' Maros mellett Náz-
nánba szóba indulván, midőn az első a' másikat
félteni kívánná, így szólván: *Atkozott Pogány*, a'
'Sidótól következő valósz nyere: „Hallya az
Ur! az Ur ugyan engemet, azért hogy a' Kristust el-
jöttnek lenni nem hiszem, Pogánynak tart; holott
inkább és nagyobb Pogánynak nevezhetem én az
Urat, a' ki a' Kristust hiszi hogy el-jött, még sem
hiszi hogy Isten; mert én tsak azt nem hiszem hogy
el-jött volna, de azt hogy örököktől fogva való Is-
ten fog lenni, ha el-jön, azt hiszem. — Ki tanál-
lya-ki hirtelenebben, ki vólt ezek között leg-oko-
sabb

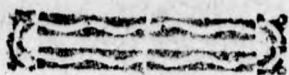

jobb ember? En a' Keresztényt személyniesen-is ismerem, 's azért egyebet nem mondhatok, hanem hogy mind ketten leg-okosabbak vóltanak, 's azoknak-is fognak maradni. — Lehet talám az orvafaltatást halasztó személyeket-is, ezen következendő példában az előre való nézésre tanítani.

Itt M. Vásárhellyen 2-dik Jul. egy szép neven-dék Léány, a' ki az Afzszonyi Nemben izükségesképpen fel-tanáltató nyavallyának nálla való nem létit jól tudta, és még is azt szeméremből é? vagy vakmerőségből? nem orvafaltotta, 's Szüléi is nem gondoltanak véle, az uttza közepén le-rogyván, hirtelenséggel élni meg-szünt. — Az e' féle példának tudtára való adásával, talám a' hibás embe-
reknek jobbulásfokat remélhetjük.

Külső-országai okoskodások és ujjságok.

Hollandia 9 dik Jul. Igaz az, hogy Barrington az Anglusoknak egyik nagy tengeri Vezérje, Portsmouthból a' tengerre ki-evezett hajós fergével: *Kingsbergen*-is ki, egy Hollandiaival; de mi végre? — azért-é hogy magokat egybe foglalván, az Anglusoknak a' Nootka tenger szoross-béli ujj lakoszaikat a' Spanyolok ellen meg-erősithessék? Eppen nem. Ezen dolog nem vólna méltó az hadakozásra. Sokkal bellyebb néz ennél az 'Anglus előre való látás. Mind Anglia, mind Hollandia, tsak egy ször szálon áll, hogy a' Frantzia zenebona, melly az egész világot fenyegeti, és a' mellynek készítettő szakáttsai Lüttikhben és Brabántziában tsak a' szomszédba vagynak, erőt nem vészzen rajtok. Valamint a' Spanyol ugy a' Neápolisi Udvar-is, nyughatatlan derék allyon mondatnak minden környül állásokra szemeskedni. Nem lehet-é hát az, hogy az Anglus és Spanyol meg-edgyező ákaratból szándékoznának egymást meg-támogni, rontani és pufztítani? azért: hogy igy Frantzia-országot-is előbbeni állapotjára vívizza tehessék,
és

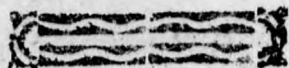

és így a' Frantzia példák' minden tovább terjedéseknek úttyát bé-vághalsák. Ez pedig úgy fog meg-esni, hogy a' Frantzok-is a' háboruba majd belé-elegyedvén, és a' Frantzia hajós seregnél a' Tisztek többnyire Aristokrátikusok lévén, leg-könnyebb leszzen a' Frantzia Polgárok ellen mindent eljáztatni, sőt a' Frantzia Királyt-is el-vesztett juszaiba vizsgálza tenni, kivált mint hogy a' Frantzia Nemzeti Gyűlés' 1200 Deputátusai között-is sok Aristokrátikusok tanáltatnak.

187 511

— — — — —
— — — — —

Frantzia ország. — Itt a' Nemzeti Gyűlésben fenn forogvan az, hogy valamint az öfi titulusok el-töröltetienek, szintugy törölteszenek-el a' tisztségeknek, u. m. Kereszteseknek 's a' t. Rendjei-is: ebben határozatott meg a' dolog, hogy ezeknek el-törlése éppen szükségtelen volna, azért; mert ezek kinek-kinek a' maga keresett személlyes érdemeiért adatnának. — Nevezetes az hogy midön öfi titulusoknak el-törlése iránt való végezése a' N. Gyűlésnek a' meg-erősítés végett a' Királyhoz vitetett volna, ama nagy Minister *Nekker*, annak ellene mondott, és arra akarta a' Királyt venni, hogy azt meg nem erősítvén, venné arra a' Király a' Gyűlést, hogy azon dolgot még végye jobb gondolóra. Ezen tselekedete miatt *Nekker* a' néptől tartván, a' maga tselekedetét nem tagadta, hanem közönséges beszédben adta - ki azt, és röviden ide mégyen mentségének lummaja: „ Ö el-hiszi hogy hibás volt jóvallása: külömben helyly adatott volna annak. Fundamentoma pedig értelmének ez lett volna: hogy akár melly tsekélly dolog-is a' Titulus, tsak ugyan sokat tart abban a' Nemesség, melly annak fel-áldozására igen nehezen-is fogna réa

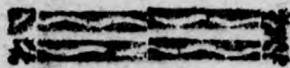
reá vétetni: az nép ellenben majd semmit nem nyerne rajta, ha el-töröltetnék-is az. — Ezen okoskodása *Nekkernek* a' N. Gyűlés előtt annyira tett, hogy ha szinte el-töröltetnék-is a' Titulások, a' *Nekker* belzédje a' N. Gyűlés parantsolatnyára tsak ugyan nyomtatásban tétetett közönségessé. — A' Titulásoknak el-töröltetése által 60-ezer embereknel többen mondatnak Frantzia-országban megbántottaknak lenni.

Prága 10-dik Jul. Isten kegyelméből békelességünk vagyon, és minden hadnak vége. *Rajkhem-bakh Slesziában* nevezetessé lett az Historiákban azal, hogy ott szereztetett-meg azon békelesség, melynek *Leopold* 5-dik Jul. nevét alája irta.

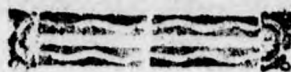
— — — — —
— — — — —

Belgium. Had. Tör. 84, 85, 86 lap. — „*Vurmser* Húszár Májor Gr. *Kollonits* Maximilián Ur, parantsolatot vett, hogy a' Pártosokat verné el *Belle Maison*tól. — Kímélni kíván a' Gróf Ur jó katonáinak véreket, oldalról vagy hátúlról igyekezett meg-lepni az ellenséget. E' végre meg-akarta annak fekvő helyét előre vizgálni; de arra, a' földnek dombos és völgyes vólta miá, reá nem mehetett. Jun. 24-dikén közelébb férkezett a' Rendelések-szerint, Osz-tályának első Svadronjával, 's egy 6, és egy 3 fontos ágyuval, *Belle - Maison*hoz, és az ott lévő hegynek tövében fekvő Majorságot el-foglalta. Itt ki nyerte a' Májor Urtól, Kapitány *Frimán* Ur, hogy a' tserében 14 Stuttzos Húszárok-kal probát tehessen az ellenség ellen. Nem is lett szándéka haszontalan; mert a' Pártosokat meg fu-tam.

tamtatta, kiknek azonban más oldalról is nékik es-
 tek valami 20-ig való Vitézeink, 's ugyan meg-érez-
 tették velek mindjárt ezen első alkalmatossággal is,
 a' Magyar Kéz' állását. Látván a' Májor Ur Lo-
 valsainknak nagy tűzöket, valami 30-ig való Gya-
 logságot indit utánnok; ne hogy azok melzsze ra-
 gadtatván fel buzdúlt 's neki hevültt indulataiktól,
 valamelly veszedelembé ejtsék magokat. — Ez
 után a' Svadron Kommendansa *Steingruber* Ur-is u-
 tánnok eredett, 40 Legényekkel, kiket 40 Gyalo-
 gok követtek ágyukkal. Hátulról maga vitte a'
 Májor Ur 80 Vitézeit. A' lármára öszve tsődültek
Huy, Trinité, Debelleaire 's más szomizéd helysége-
 kből is a' Pártosok, kiket miéink ágyukkal ijjeszt-
 gettek vólt előbb; de mivel látta a' Májor Ur,
 hogy nem boldogulhat azokkal, a' nagy izámú el-
 lenség ellenség ellen: fel-ösztván több apró csoportokra
 Húszárjait, el-dugta azokat a' hegy ólda-
 lábán; ugy, hogy tsak valami 10 Húszárink for-
 gottak szem előtt. Ezek, addig tsalták a' Pártos-
 sokat, hogy a' lesben lévő csoportok réájok üthet-
 tek azokra hátulról. E' meg-lévén, szaladásra vet-
 te a' Pártosok' foksága a' dolgot. Mi mindenütt
 nyomokban vóltunk, egész a' Téréségig. Az ellen-
 ség közzül mint egy 50 esett el. — Mi el-foglal-
 tuk *Belle-Maisont*, 's birjuk. — Ki nem lehet ma-
 gyarázni, mennyire örvendett, a' tsata után, a'
Klerfe Regementbéli született Belga Gyalogságunk,
 Vitéz Húszárjainknak. — Ketten estek el a' Húszá-
 rok közzül. Edgyiknek holt testét meg-kapván a'
 Gyalogság, el-hozta magával a' tanyára, 's tisz-
 teltésgelsen el-temette. — Sebet 1 Húszár, 's 3 Gya-
 logok kaptak. — Lovunk pedig 4 veszett-el és e-
 lett lebbe.

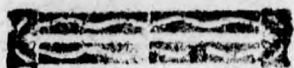
Költ Bétshen 23-dik Juliusban 1790.

(* * *)

Buda 17. Junii. — Ma, u. m. Szombaton közönséges Ország-gyűlése tartatván, már reggeli 9 órakor mind a' 2 Tek. Tábla bévala ülve. A' T. Státusok' Tablájának Feje M. *Ürményi* Ur ő Excellentiája, szokott módja szerint, ékes Anyai nyelvünken felnyitván a' Táblát, és a' T. N. Státusoknak eleikben terjesztvén a' tzelt, a' Haza terhének emeléséhez fogának. — Már tudva vagyon, hogy az Ország 4 Kerületeinek különös Tanats-székei a' Diploma dolgozásának véget vetettenek, és az ez előtt tartatott közönséges Ország-gyűlésében minden Státusokból és Rendekből ki-válogatott személyek rendeltettenek vala az egész Országból, kik ezen 4 országos Kerületek által készített külömb külömb, Diplomára tartozó, értelmekből egy valóságos (és midőn az Ország-gyűléstől újra meg-rostáltatott és meg-határozott) a' Koronázandó Király all-írására fel-küldendő Diplomát készítenének. — Ezen Felső munkának mennel hamarább, és mennel jobban lehető ki-dolgozására, mind a' 2 T. N. Tábla olly bölts Tagjait kívánva vala ki-válosztani a' N. Hazának, kik öszve-vetett vállakkal ezen Hazánk boldogsága szegület kövének emelésére, és az Épületbe való helyheztesésére alkalmasok lennének. Ki-nevezték azért illyen tzeállal a' főbb Méltóságok Táblájáról, az Egri Püspök Gr. *Eszterházy Károly* Ur ő Excellentiáját. — A' Veszprémi Püspök Mélt. *Baizáth* Ur ő Excellentiáját. — Gróf *Károly* Ur ő Excellentiáját. Gr. *Zichy* Ferentz — Gr. *Pálfy* János — Gr. *Forgáts* Miklós — Gr. *Teleky* Josef — M. *Skerletz* Miklós. — Gr. *Eszterházy* Ferentz (Mosony Várm. Fő-Íspány) — B. *Pronay* Gábor — B. *Ortzy* Josef — Gróf *Szétsényi* — Gr. *Bothyáni* Ferentz — Gróf *Apanyi* Ur ő Nagyságokat.

A' Státusok és Rendek' Táblájáról; nevezetesen a' Királyi Tábla részéről nevezettek: — „Az all Ország

Ország Birája *Tihanyi Tamás* Ur — az Ország Birája Itélő-mestere *Kornis József* — *Bernáth József*. — *Mikoss László* Ur ö Nagyságok. — Horváth-ország részéről: *Bedekovits Ferencz*, és *Lukavszky József* Itélő-mester Urak. — A' Tisztelendő Egyházy Rend részéről. T. T. *Hollof* Esztergomi Kánonok. T. T. *Rofoss* Veszpremi Kán. T. T. *Zabrátzki Egri* Kán. Gr. *Szauer N. Váradi*. T. T. *Galyás Zagrábi*.

A' Dunán innen lévő Kerületbéli Vármegyék Követjei között: „ *Balogh Péter* Ur Neográdi K. — *Szentiványi János* Barfi K. — *Szily József* Pesti K. — *Radvánszky János* Zollyomi K.

A' Dunán túl lévő Kerületbéli Vármegyék Követjei között: „ *Spisits Szaladi* K. — *Kajdátsi Baranyi* K. — *Bezerédy Tólnai* K. — *Pázmándi Györi* K.

A' Tiszán innen lévő Kerületbéli Vármegyeyi Követjei között: „ *Horváth Pál* Ungvári K. — *Berezovitz* Szepesi K. — *Szullyovszky* Zempleni K. — *Vay József* Borsodi K. —

A' Tiszán túl lévő Kerületbéli Vármegyeyi Követjei között: „ *Lubi Károly* Szathmári K. — *Károly István* Csongrádi K. — *Pogány Lajos* Máramarosi K. — *Lonyai László* Beregi K. —

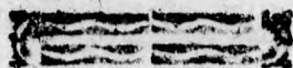
A' jelen nem lévőknek magok helyett küldött Követjeik között: „ *Dvornikovits*, és *Adonyi Antal*. —

A' Királyi Városok Követjei között: „ *Marton Sopronyi* K. — *Stetner* Polonyi K. — *Domokos* az ifju, *Debretzeni* K. — *Smitsek József* Eperjesi K. és *Matzán Zagrábi* K.

Ezek az itt meg-nevezett Tagjai Haza azok, kik a' Diplomának együtt való készítésére rendeltettek, és midőn már ki-vólnának e' szerint rendelve, a' jöve Kérdésbe: hogy a' két főbb Méltóságok közül mellyik fogna már ezen munkában Præses, vagy Elöllülő lenni; Gróf *Eszterházi* az Egri Püspöké, vagy fő Hadi-Vezér Gr. *Károly* az Ország Birája? Ezen Kérdés azon Gyűlésben meg-nem határoz.

tároztatván, Szombaton u. m. 17-dik Junii e' fordul-
la fel mind a' 2 Táblán. — A' Státusok Táblája
olly izenetet küldé-által Káptalanbéli Pap T. T.
Hollofssy Ur által a' fő Rendek' Táblájára, hogy
a' T. N. Státusok, ezen környül-állásokban inkább
kivánván a' főbb Hazafiaknak sziveiket edgyeztet-
ni, mintsem tsak leg kissebb ellenkezésre, vagy sze-
mély vállagatásra is alkalmatosságot szolgáltatni,
ugy itélik, hogy a már meg-nevezett 2 fő Hazafiak
közzül edgyiket sem fértik meg, ha ugy itélnek,
hogy talám ezen egész *Députatio* minden Préses nél-
kül Hazafiságoson és Atyafiságoson kézzittések. A'
fő Méltóságok Táblájának-is tetzvén ezen izenet,
hozzá adá maga értelmét, és így minden tovább-
kérdés félben szakada. — A' Primás és Kárdiná-
lis H. *Bothyáni* Ur ő Eminentziája, és az Egri
Püspök Ur ő Excellentiája, a' régi bé-vett szokásokról
edgy egy Magyar beszédet tartván, fel-állá ama
nagy szivü Hazafi Gr. *Károly* Ur ő Excell., és a'
2 Táblának végzését ezen szovaival fejezé bé: „Én
az én Hazámnak fia vagyok, engedelmeiséggel tar-
tozom! — Ország Birája vagyok, Tanáttsal tar-
tozom! — Az én Nemzetemnek Polgár-társa va-
gyok, munkával tartozom! és mind ezekre az u-
tolsó tsepp vérig kész vagyok — az leg szerentsé-
sebb pertzentése életemnek, mellyet Hazámnak hiv
szolgálatjában tölthetek!!! Ezzel azon kérdésnek
vége szakadván, el végezék azt-is, hogy az ifjuság
közzül senki-is az Ország' gyűlésébe fel-ne botsát-
tatnék többég, kinek a' felmenetelre, az arra ren-
delt helyről, bizonyság levele nem vólna; hogy így
el-távoztassék az, mely szerint ezen gyűlésekben
Nemtelen és tsak helyet foglaló, és lármát neve-
lő emberek-is bé-tsuzhatnának; a' honnan a' Het-
fön tartatott Közönséges-gyűlésbe, senkit-is az if-
juság közzül egy ilyen tzedúla nélkül bé-nem bo-
tsáttának.

Az Ország Diáriumának nyomtatására már min-
den rendelések meg-vagynak — még talám a' hé-
ten nyomtatásához kezdenek; azért ezekkel-is min-
den órán szolgálunk Érd. Olvasóinknak.

H. Koburnak a' Kalafáti győzedelem iránt való bővebb tudósítása, a' múlt Szombat-on következő módon tétetett a' Bétsi fő H. Kanzelláriától közönségesé. „

„ Az ütközetnek elején maga vezérlette Hertz. *Mavrojényi* az Ellenségnek seregét, a' mieinkek ellen: de midőn észre vette, melly el-tökélt bátor-sággal rohonnak a' mieink az Ellenség' Sántzaira, által adta seregeinek vezérlését az Orsovai volt Komendánsnak, az Arnautak Basájának *Tahyrnak*: ki hasonlóképpen nem vezérelhette az Ellenségnek seregét az ütközetnek végéig; mivel, mint alább miudjár meg-fog lenni, el-fogattatván, utanna egy Bin Basa következett vezérlésre az Ellenségnek. — Az ütközetenn meg-jelent Ellenségnek szamat tudni nem lehet; minthogy *Viadin* alóli a' Serás-kier táborából mind ujj-ujj seregek költöztettek által a' tsatára, midőn azonban némelyek az ütközetből magokat a' Kalafáti szigetre vizsiza vonták. — A' tsata reggeli 6 órától fogva tizedfélig tartott. Az Ellenség közzül el-esteknek száma, az el-fogattaknak vallás-tétele szerint 2 ezerre men-gyen, a' lok meg-sebelsedteket ide nem számlálván. Ezen meg-sebelsedtek között vagyon az Arnautak-nak Basák *Tahyr*-is, ki egy néhány köz Török-ökkel edgyütt hozzánk fogságra esvén, ugy fog-lalta el helyét a' nevezett Bin Basa. — A' Duná-nak azon ága, melly a' Kalafáti szigetet a' szároz-tól Oláh-ország-felől el-váloszttya, annyira el-apa-dott lévén, hogy a' Törököktől keresztül lábbaltat-hatnék, lokoknak tartotta-meg életét; mint-hogy igen lokan a' Törökök közzül a' veszedelem előtt magokat ide vonták el. — Négy vagy öt ellensé-ges Sajkák el-sűjlesztettének: a' többek-is igen nagy károkkal szabadulhattanak el. A' mi népeink az el-foglaltatott táborban meg-lehető predát tanálta-nak. — Meg-ölettettek közzüllünk: Májor *Klám* a' *Jordis* Regementyéből, ki az ütközet után holt-meg a' vett sebhen: *Erdödy* Húlzár Kapitány *Dalovitzeny*: az Oláh Szabad Seregből 1 Tiszt: és mind öfve 42 köz emberek. Sebet kaptanak mind

együtt 145 köz-embereink, és 10 Tiszttyeink, kik közzül 3 fő Hadnagyok, u. m. *Szent Györgyi, Maurer, Egerman* Urak, az *Erdödy* Regementtyéből, *Nedetzky* all Hadnagy Ur pedig a' *Sándor* fő Hertzeg Regementtyéből valók. — Gr. *Klerse* következő Generálisokat és Stab Tiszteket említ, kik vitéz magok viseletek által ezen tsatában dítséretet érdemeltek: F. M. L. Báró *Venkheim*: Gem. Májorok, Gr. *Likhtenberg*, Gr. *Kálnoky*, B. *Brugglakh*: Obersterek, *Rájszkyból Spindler*, Jordisból Gr. *Kolovráth*, a' *Sándor* Hertzegéből *Ott*, Stáinból *Sebattendorf*: Oberstl. *Gometz*: Májorok: Stáinból H. *Hessen Homburg* és *Trapp*, az Agyuzók közzül „ Még vagynak sok Hadnagyok 's Kapitányok a' H. tudósításban: de nem kedveskedünk tsak nevek le-írásával, minthogy magok ismeretleneknek tettzhetnének, kivéven Gr. *Auerjperget*. — Más kút fejekből került tudósításaink azt erősítik, hogy kevés Tiszt vagyon a' ki Oberster *Kosztolany* Urnál jobban viselte volna magát: Kalafatnál-is mint leg idősebb Oberster a' Lovasságot igazgatta, és Kapitány *Dolovitzényi* mellette esett-el. Hasonlóképpen tiszteletet érdemel *Szörényi* Fő-Strázamester Ur-is: a' ki alatt az *Erdödy* Húzárokknak egyik osztálya egy 4 fontos ágyut nyert. — Az emlékeztető pénzt nyert köz-embereknek neveit, még ez után fogja bé-küldeni Gr. *Klerse*.

A' Hadi Kantzelláriának ugyan ekkor költ tudósítása Izerint, Jul. 23-dikán olyan hirrel érkezék-meg Fegyvertármester *Devinsnek* Adjutánttya, a' *Várasdi Krájtzi* Regementnek Fő-Strázamestere *Viese* Ur, hogy Tzettin vára Jul. 20-dikán, noha az Ellenség igen vakmerően ellent állott, meg-vétetett. A' városra rohanokat a' meg-nevezett Fő-Strázamester vezette. — A' melly környül-állások még ide tartoznának, más alkalmatossággal fogja a' Kantzellária közönségesse tenni. „

Béts. — Bétsnek nagyobb része tegnap esive 8 órakor ülte-meg a' Praterben az *Anna* Alszönyöknak iunepé napját. Jelen voltunk itt sok ezeken, ki egy 's ki más köntösben, ki Magyarban, 's ki pedig a' mint tettzett vagy lehetett. *Stuver*

egy szép tüzi játékot készített ezen innep napnak tiszteletére; 's osztán az maga hasznáért. Jelea volt itten az egész K. Udvar-is, a' Kirallyon és *Ferentz* Hertzegen kívül.

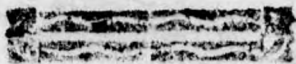
A' Timok vize tállyékáról sok tudósításaink érkeztenek - bé: de most a' többek között tsak ezen szomorúval szolgálhatunk E. Olvasóinknak, hogy midőn ama nagy Erdemü *Erdödy* Regementbéli Májor *Szarvasy* Ur, 1 Svadron Húszárokkal és *Vürtemberg* Dragonyosokkal és 100 Kemény-lövökkel vigyázaton lévén, 2-ezer Törököktől körül vétetett volna, lova el esvén, a' Májor Ur az Ellenségtől el-fogattatott. Még az napon dél után érkezének némelly Törökök fejer Zászlóval hozzánk egy Levelet hozván, mellynek az Ellenség teregénél lévő minden Basák neveiket alája irták, mellyben arra kérettenek a' mi Generálissaink, hogy az el-fogatott Májor Urnak bágá'siáját és lovait küldenék utánna. Ezt a' mi Generálissaink nem tsak meg-tselekedték, által küldvén a' mi kívántatott a' Májor Urnak maga szolgájától, ki az Urával fogságot szenvedni magát önként ajánlotta: sőt 300 Aranyokat-is edgyütt öszve tévén, fogságának könnyebbitésére ajánlották. — Erről málszor többet.

Páris — A' Frantzia országi tudósítások még tsak 13-dikáig szollanak az folyó hónapnak, mely szerint még nem tudatik, hogy ment véghez a' szabadságnak leg-nagyobb innep-napja. Jul. 3-dikán tudtára adatott a' Nemzeti Gyűlésnek, hogy az Anglus hadakozó hajós Sereg a' tengerre ki-evezett légyen: sőt a' Kereskedők' társasága Deputátusok által kérte a' Gyűlést, hogy egész tengeri erejét fel készítetvén, a' Frantzia kereskedésnek szerezne bátorságot. — Már az volt *Orléánfi* Hertzeg, mostani *Czpet Filep* Ur-is Londonból Jul. 11-dikén Párisba visszsa érkezett, és még az nap a' Gyűlésben megjelenvén, következő beszédet tartott: „*En* azon időben, midőn meghatározatott, hogy minden valaki ezen Gyűlésnek tanátskozásaiban, mint annak tagja részt akar venni, a' polgári hitet előre letenni kéntelen légyen, Londonban voltam, a' Kirally-

tól

től réám bízott dolgoknak el-igazítására. Azon nagy napnak, melly minden Frantzokat örökre edgyefitni fog, közelítésével, *En*-is el jöttem ide annak a' hitnek le-tételére, mellyel szivemben már különbön is meg-esküdtem. Soha senki nem vólt hevesebb követője a' Szabadtságnak, mint *En*: nem-is felek; sőt magam vifeletének és tselekedeteim' finor mértékjeinek szoros meg-*visg*álását ohajtom. Ez szerint esküfőm a' Nemzetnek, hogy a' Törvényhez, a' Királyhoz és Nemzethez hiveséges fogok maradni., — A' Frantzok, a' Spanyol és Anglus közt fenn forgó egyenetlenség irant arra láttatnak hajlani, hogy a' kettő között inkább békéltetok lehessenek, mint valamellyik résznek segítői: de ezen dolog még bizonytalan. — A' Spanyol hajós Sereg már a' tengerre ki-evezett, mellyet az Anglusok észre vévén, egész erővel készülnek. Az ő fő tengeri Vezérek *Hove* Jul. 7-dikén a' Királytól, egy néhányszori személyes belzélgetése után butsút vévén, *Portsmouth* felé el-útozott, az hól az egész seregnek igazgatását által vévén, azzal edgyütt *Torbay* felé fog evezni, hogy ott a' réa várakozó *Barrington* Seregével magát egybe foglalhassa.

Az Oroszok és Svédok között folyó mérges vér-ontásoknak ki menetele, még máig-is mind két részről félelmesen váratik. Az szározon *Kimenegá d* nevü Palízusnál Svéd Generál *Majerfeld*, erőssen meg-verte az Oroszokat: sőt az-is igaz, hogy a' Svédok 4 mértföldnyire kezdenek *Pétervára* körül szágodozni. Azonban a' Nagy *Katharina* a' városban bátran múlat: érzi kétiség kívül, hogy ha szinte nagy Katonánál vagyon is pere, tsak ugyan távulattsa van még az az idő, hogy a' Svédok az Orosz birodalomnak fő várofsát ostrommal fenyegethessék. A' Pétervárból ujjantán érkezett hírek szertint 2 Kozák Regementeket, u. m a' *Doniai* és *Baskiri* Kozákokat meg-indította *Potemkin* a' maga táborából Finnia felé, 's még ezeken kívül 6 Regementek vagynak útban. Tavally a' Svédok féltették *Stokholmot* az Orosz vendégektől, most pedig az Oroszok láttatnak *Pétervárnak*, leg-alább előre

való vigyázás-képpen, segítségére közelíteni. — A' szározon éppen nem lehetne félteni a' Svédek, ha a' tengeren tsak valamivel állának jobban: de egészfen a' kétségben esésig mondatnak a' Viburgi tenger-öbölbe bé-szorítottaknak lenni a' hármos Orosz hajós seregtől. A' kö-sziklák-felől a' *Naszszau* Hertzeg alatt lévő Gájáktól tartanak, a' mély tenger-felől pedig, a' 2 Orosz Generálok' *Krusze* és *Tsittsakó* nagy hajós Sergeiktől vétetett-el minden úttyok. Söt egy Dániai Jul. 6-dikán költ tudósítás szerint tsatára kerülvén a' két Fél között a dolog, a' Svédek meg-verettenek. — Az Orosz Tsászárné észre vévén azt, hogy közönségesen sok igazságtalan hírek terjesztetnének el iránta, kivált a' Német Levelekben, mintha mind a' Svédektől, mind pedig a' Törököktől, rend kívül való dolgokat kívánna: tehát parantsolt Gr. *Ostermannak*, hogy minden idegen Udvaroknál lévő Orosz Ministereknek adja tudtára azt, a' mi igaz. Gr. *Ostermannak* ezen irásában elsőben arról vagyon emlékezet; melly igazságtalanúl törték-meg a' Törökök a' frigyét, és melly igazságtalanúl ütött légyen a' Svédek' Királya-is Finniára; továbbá: hogy mihellyen a' Törökök a' Tsászárnának Követyét az 7 Toronyból ki-botsátották, a-zonnal a' Tsászárné-is minden igaz békefésre réá állani, noha fegyveri minden felől szerentsések vóltanak, kész lett vólna, és az állandó békefésnek meg szerzésére tsak ez két dolgot kívánta: — 1-ben hogy a' Kájnardgi frigy ismét ujjíttassék-meg, és az Orosz és Török-ország között való határt a' Dnister vize határozza-meg, Akkirman is az Oroszok kezébe maradván. 2 szor, hogy Moldova és Oláh-ország senkitől nem függő Fejedelemségekké vétessenek. A' Svédektől pedig egyebet nem kívánna, tsak az Aboi Kötésnek meg-ujjítását. Ez szerint nem vólna szabad a' Svédek' Királynának tsak maga tettzéséből más Nemzetekkel a' kötést felbontani 's hadat indítani 's a' Törökökkel szövetkezni.

Költ Bétsben 27-dik Juliusban 1790.